

ผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ
ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่ามาบังคับใช้ ต่อวิจรรณญาณของผู้ใช้
งบการเงินในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร
และการประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน

โดย

นางสาวศิริกษั สุขวิบูลย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ
ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่ามาบังคับใช้ ต่อวิจรรณญาณของผู้ใช้
งบการเงินในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร
และการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน

โดย

นางสาวศิริกษ์ สุขวิบูลย์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

THE IMPACT OF ADOPTION IFRS 16 LEASES ON FINANCIAL
STATEMENTS USERS' JUDGMENTS IN ASSESSING FUTURE
PROFITABILITY AND FINANCIAL RISK.

BY

MISS SIRAK SUKWIBOON

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTING
INTEGRATIVE BUSINESS ACCOUNTING
FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวศิริกัญ สุขวิบูลย์

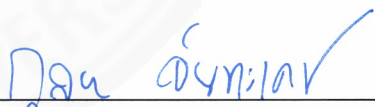
เรื่อง

ผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า
มาบังคับใช้ ต่อวิจรณ์ญาณของผู้ใช้งบการเงินในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร
และการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน

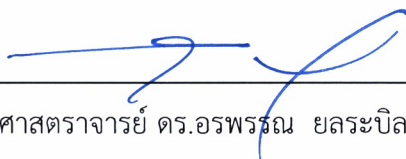
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

เมื่อ วันที่..... 30 ส.ย. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา จันทะเดช)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ยลระบิล)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.พิภพ อุดม)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	ผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่ามาบังคับใช้ต่อวิจรรย์ญาณของผู้ใช้งบการเงินในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวศิริกษ์ สุขวิบูลย์
ชื่อปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ยละบิล
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับผลกระทบของการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่ามาบังคับใช้ ต่อการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของผู้ใช้งบการเงิน โดยจะศึกษาในรูปแบบของงานวิจัยเชิงทดลองแบบ 3x2 Mixed design โดยมีตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาแบบ Between-subject design 3 ตัวคือ 1) งบการเงินจัดทำตาม IAS 17 2) งบการเงินจัดทำตาม IAS 17 พร้อมข้อมูลกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน 3) งบการเงินจัดทำตาม IFRS 16 และแบบ Within-subject design 2 ตัวคือ ส่วนได้เสียที่แตกต่างกันในบริษัท โดยแบ่งเป็นนักลงทุนในหุ้นสามัญ (Equity Provider) กับ นายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ (Debt Provider)

ผลจากการทดลองแสดงให้เห็นว่าหากเปรียบเทียบระหว่างการจัดทำงบการเงินเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) หรือมาตรฐานที่บังคับใช้ในปัจจุบัน กับการจัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16: Leases) แล้วนั้นจะพบว่างบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับใหม่จะทำให้งบการเงินมีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินทั้งในเรื่องของการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน กล่าวคือผู้ใช้งบการเงินมีข้อมูลในการตัดสินใจที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการประเมินให้ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น เนื่องจากสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่าถูกบันทึกไว้ในงบการเงิน ส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถมองเห็นภาระหนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่าได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้

ผลการทดลองนี้ยังแสดงให้เห็นว่าหากมาตรฐานนี้มีผลบังคับใช้ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายจะมีข้อมูลทางการเงินที่ใช้ในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันด้วย

คำสำคัญ: สัญญาเช่า, มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า, มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า, การวิจัยเชิงทดลอง

Independent Study Title	THE IMPACT OF ADOPTION IFRS 16 LEASES ON FINANCIAL STATEMENTS USERS' JUDGMENTS IN ASSESSING FUTURE PROFITABILITY AND FINANCIAL RISK.
Author	MISS SIRAK SUKWIBOON
Degree	Master of Accounting
Department/Faculty/University	Integrative Business Accounting Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistant Professor Orapan Yolrabil, Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the impact of adoption IFRS 16: Leases on financial statements users' judgments in assessing future profitability and financial risk. This research employs 3x2 Mixed Design method. The first 3 independent variables to study which will be for Between-subject Design are 3 different financial information about Leases; financial statements applying IAS 17, financial statements applying IAS 17 with reconciliation item of off-balance sheet items and financial statements applying IFRS 16. And other 2 independent variables to study which will be for Within-subject design are fund providers; Equity Provider and Debt Provider.

The results from experiment shows that when comparing between IAS 17 and IFRS 16, the adoption of IFRS 16 will make the financial statements represent more faithfully. This is because all Off-balance sheet items are recorded and shown in the financial statements. Thus, the ability of users of financial statements to assess future profitability and financial risk on a given financial statements is enhanced. Moreover, this study also finds that when IFRS 16 is effective, all financial statements users will have equal financial information to make decisions.

Keywords: Leases, IAS 17, IFRS 16, Experimental research

กิตติกรรมประกาศ

งานค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่ามาบังคับใช้ ต่อวิจรรณญาณของผู้ใช้งบการเงินในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ทั้งนี้การที่งานค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเป็นผลสืบเนื่องด้วยคำแนะนำการสนับสนุน และความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ยลระบิล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด พร้อมรับฟังปัญหา และชี้แนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับงานค้นคว้าอิสระมาโดยตลอด รวมถึงสละเวลางานมาตรวจทานข้อมูลเพื่อให้งานศึกษาอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลุล่วงได้ด้วยดี ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา จันทะเดช ที่ให้เกียรติ และมีความกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตอบรับเป็นกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สุภัทรกุล ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาการค้นคว้าที่ผ่านมา ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้จนสามารถนำมาประยุกต์เป็นการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงขอขอบพระคุณผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกท่านทั้งโครงการปริญญาโททางบริหารธุรกิจ (MBA Program) และโครงการปริญญาตรีควบโททางการบัญชีและบริหารธุรกิจ (IBMP Program) สำหรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำงานวิจัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีทุกท่าน ที่ดูแล จัดการ และคอยอำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่มาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวที่คอยสนับสนุน ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจมาโดยตลอด พร้อมทั้งคอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆตลอดระยะเวลาการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี รวมถึงขอบคุณเพื่อนนักศึกษาในหลักสูตรทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านการหาประเด็นที่น่าสนใจ การเก็บข้อมูล การทดสอบผลการวิจัย ให้ข้อเสนอแนะ อีกทั้งยังให้กำลังใจ และผลักดันจนงานค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

นางสาวศิริกษ์ สุขวิบูลย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(10)
รายการสัญลักษณ์และคำย่อ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ของการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 การเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า	7
2.1.1 ในประเทศไทย	7
2.1.2 ระดับสากล	9
2.1.3 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่า	15
2.2 งานวิจัยและรายงานที่เกี่ยวข้อง	21

2.3 การจัดทำงบการเงินโดยอนุมานกับต้นทุนในการรับรู้ข้อมูล	27
2.4 การใช้ข้อมูลทางการเงินในการประกอบการตัดสินใจลงทุน และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของผู้ใช้งบการเงิน กับส่วนได้เสียในกิจการที่แตกต่างกัน	32
2.5 สมมติฐาน	35
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	40
3.1 การออกแบบงานวิจัย (Experiment Design)	40
3.1.1 ผู้เข้าร่วมงานวิจัย	40
3.1.2 กรอบงานวิจัย	40
3.2 ขั้นตอนการทดลอง	43
3.3 กรณีที่ใช้ในการศึกษา	45
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	57
4.1 ผู้เข้าร่วมงานวิจัย	57
4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมงานวิจัย	57
4.1.2 ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง	57
4.1.3 ลักษณะของความโน้มเอียงที่อาจเกิดขึ้นจากการ สมมติบทบาทให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง	63
4.2 วิเคราะห์ผลคำถามก่อนการทดลอง	66
4.3 วิเคราะห์ผลการทดลอง	67
4.3.1 วิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท	67
4.3.2 วิเคราะห์การประเมินความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม	69

4.3.3 ทดสอบสมมติฐาน	71
4.3.3.1 การวิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมระหว่างกลุ่ม IAS 17 เทียบกับกลุ่ม IAS 17REC	72
4.3.3.2 การวิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมระหว่างกลุ่ม IAS 17REC เทียบกับกลุ่ม IFRS 16	75
4.3.3.3 การวิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมระหว่างกลุ่ม IAS 17 เทียบกับกลุ่ม IFRS 16	78
4.4 วิเคราะห์น้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัย	81
4.5 วิเคราะห์ผลคำถามหลังการทดลอง)	85
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	89
5.1 สรุปผลการวิจัย	89
5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย	91
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต	92
รายการอ้างอิง	93
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	102
ประวัติผู้เขียน	135

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปการเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง พ.ศ. 2559) เรื่อง สัญญาเช่า (IAS 17) กับร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 สัญญาเช่า (IFRS 16) ในหลักการสำคัญที่แตกต่างกันโดยเน้นไปที่ฝั่งด้านผู้เช่า (เฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่โดดเด่น)	14
2.2	สรุปผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 สัญญาเช่า (IFRS 16) มาปฏิบัติใช้ต่อรายการทางบัญชีและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ	16
2.3	สรุปผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 สัญญาเช่า (IFRS 16) มาปฏิบัติใช้ต่องบการเงิน	17
2.4	ตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในอัตราส่วนทางการเงินและรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตาม IAS 17 และ IFRS 16	19
2.5	ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของรายการทางบัญชี และอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญจากการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุมาณ	26
4.1	การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่ม (Analysis by Experimental Conditions)	59
	ส่วน ก: วิเคราะห์ผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง	59
	ส่วน ข: วิเคราะห์ช่วงอายุของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง	59
	ส่วน ค: วิเคราะห์เพศของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง	60
	ส่วน ง: วิเคราะห์จำนวนรายวิชาที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยเคยศึกษาในด้านการบัญชีและ/หรือการเงินในแต่ละกลุ่มการทดลอง	60
	ส่วน จ: วิเคราะห์ประสบการณ์ในการทำงานของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง	61
	ส่วน ฉ: วิเคราะห์ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง	62
	ส่วน ช: วิเคราะห์การเป็นสมาชิกในสมาคมวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง	62

4.2	การวิเคราะห์ลักษณะของความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการสมมติบทบาทให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง (Order effect bias Analysis)	64
	ส่วน ก: วิเคราะห์ผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มบทบาทสมมติที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง	64
	ส่วน ข: วิเคราะห์คำตอบการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มบทบาทสมมติที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง	65
4.3	การวิเคราะห์ระดับความรู้ ความสนใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง	67
4.4	วิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน	69
4.5	วิเคราะห์การประเมินความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม	71
4.6	ค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐาน H1a H1b H1c และ H1d	74
4.7	ค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐาน H2a H2b H2c และ H2d	77
4.8	ค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐาน H3a H3b H3c และ H3d	80
4.9	วิเคราะห์น้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจและประเมินของผู้เข้าร่วมงานวิจัย	83
	ส่วน ก: จากข้อมูลของงบการเงิน	83
	ส่วน ข: จากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในบทบาทสมมติของนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ	84
	ส่วน ค: จากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในบทบาทสมมติของนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ	85
4.10	วิเคราะห์การทดสอบความจำในแต่ละกลุ่มการทดลอง	87
	ส่วน ก: วิเคราะห์การทดสอบความจำของบทบาทสมมติที่ได้รับ	87
	ส่วน ข: วิเคราะห์การทดสอบความจำเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ และมาตรฐานบัญชีที่ใช้ในการนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าในงบการเงิน	87
	ส่วน ค: วิเคราะห์ความถี่ของการพบหลักฐานการรายงานเกี่ยวกับสัญญาเช่าในงบการเงิน	88

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
2.1	Timeline การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย	10
2.2	Timeline การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่เกิดขึ้นสากล	13
2.3	กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558)	21
2.4	ตัวอย่างของการเปิดเผยสัญญาเช่าการเงินในหมายเหตุประกอบงบการเงิน	28
2.5	ตัวอย่างของการเปิดเผยสัญญาเช่าดำเนินงานในหมายเหตุประกอบงบการเงิน	30
2.6	แสดงภาพการทดสอบสมมติฐาน	39
3.1	กรอบงานวิจัย (Research Framework)	42
3.2	ขั้นตอนการทดลอง (Experiment Procedures)	45
3.3	ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน งบการเงินและ หมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนตาม IAS17	48
3.4	ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน งบการเงินและ หมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนตาม IFRS 16	53

รายการสัญลักษณ์และคำย่อ

สัญลักษณ์/คำย่อ	คำเต็ม/คำจำกัดความ
IAS 17	มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง พ.ศ. 2559) แปลมาจาก Leases (Bound volume 2016 Consolidated without early application)
IFRS 16	มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 2019

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สัญญาเช่าถือได้ว่าเป็นทางออกทางการเงินที่สำคัญทางหนึ่งของหลายๆกิจการ เนื่องจากการทำสัญญาเช่านั้นเป็นหนทางที่ทำให้กิจการมีความสามารถในการครอบครองสินทรัพย์ เช่น ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ต่างๆ โดยที่ไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินจำนวนมาก และนอกจากจะช่วยในเรื่องของการจัดหาสินทรัพย์แล้วยังเป็นหนทางของการจัดหาเงินแบบหนึ่งได้อีกด้วย ดังนั้นในหลายกิจการจึงมีการใช้สัญญาเช่าเป็นเครื่องมือในการได้มาซึ่งสินทรัพย์อย่างแพร่หลาย ซึ่งสัญญาเช่านั้นเริ่มเป็นที่นิยมใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 จวบจนถึงปัจจุบัน และในแต่ละปีจะมีจำนวนสัญญาเช่าเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ มากไปกว่านั้นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สัญญาเช่ามีความนิยมอย่างแพร่หลายเป็นเพราะผู้บริหารของกิจการสามารถใช้ประโยชน์จากการทำสัญญาเช่าโดยการที่ไม่ต้องแสดงสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาไว้ในงบการเงิน กล่าวคือสัญญาเช่าทำให้เกิดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน (Off-balance sheet item) รวมถึงการจัดทำสัญญาเช่ายังทำให้กิจการที่เป็นผู้เช่ามีสิทธิใช้สินทรัพย์โดยการจ่ายเงินค่าเช่าเป็นรายงวด ดังนั้นแทนที่กิจการจะต้องจ่ายเงินก้อนเดียวเพื่อใช้สินทรัพย์ กิจการจะมีเงินผลต่างที่สามารถนำไปลงทุนในด้านอื่นที่ให้ผลตอบแทนและเป็นประโยชน์ต่อกิจการมากกว่าด้วย

ในปัจจุบันมาตรฐานหรือหลักการบัญชีเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าที่มีผลบังคับใช้อยู่นั้น ไม่ว่าจะเป็นการประกาศใช้จาก Financial Accounting Standards Board (FASB) ในปี ค.ศ. 1976 หรือจาก International Accounting Standards Committee¹ (IASC) ในปี ค.ศ. 1982 ก็มีการจัดประเภทสัญญาเช่าออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือสัญญาเช่าการเงิน (Finance Lease) และสัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Lease) โดยอาจมีความแตกต่างในเกณฑ์การพิจารณาบางเรื่องแต่โดยรวมแล้วมีความคล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตามแม้มาตรฐานหรือหลักการบัญชีดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย มาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่าดังกล่าวก็ถูกวิจารณ์เกี่ยวกับความเหมาะสมของการนำเสนอข้อมูลอย่างเที่ยงธรรมบนหน้างบการเงินเป็นอย่างมาก เนื่องจากเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดประเภทของสัญญาเช่าตามมาตรฐานนั้นค่อนข้างเอื้อเพื่อให้กิจการที่เป็นผู้เช่า

¹ IASC ถูกแทนที่ด้วย International Accounting Standard Board (IASB) ในปี ค.ศ. 2001

สามารถกำหนดเงื่อนไขของสัญญาเช่าหรือสร้างเงื่อนไขเพื่อหลีกเลี่ยงให้สัญญาเช่าเข้าเงื่อนไขเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ไม่ต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าไว้ในงบการเงิน และเพื่อให้อัตราส่วนทางการเงินที่นักลงทุนหรือสถาบันการเงินมักให้ความสนใจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการการวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน (Liquidity Ratio) การวัดประสิทธิภาพในการทำกำไร (Profitability Ratio) หรือในการใช้วัดความเสี่ยง (Leverage ratio) อยู่ในระดับที่ไม่สูงไม่ต่ำจนเกินไป (Imhoff and Thomas, 1988; Imhoff et al., 1991) ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to equity ratio) เนื่องจากถือว่าเป็นอัตราส่วนสำคัญในการตรวจสอบเรื่องความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ (Debt covenant) ของกิจการ ซึ่งหากกิจการมีอัตราส่วนนี้สูงเกินไป อาจจะทำให้การจัดหาเงินทุนเข้ามาในกิจการเป็นไปได้ยากและลำบากมากขึ้น หรือหากกิจการมีการกู้ยืมเงินจากสถาบันทางการเงินต่างๆ แล้วอัตราส่วนดังกล่าวนี้เพิ่มสูงเกินกว่าเงื่อนไขที่ทางสถาบันการเงินกำหนดไว้ในตอนแรกอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อกิจการในทางลบได้

นอกจากนี้การที่มาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) กำหนดให้มีการจัดประเภทสัญญาเช่าเป็น 2 ประเภทตามเงื่อนไขที่แสดงในมาตรฐานนั้น เป็นเหตุที่อาจจะทำให้ผู้บริหารของกิจการเลือกที่จะจัดประเภทสัญญาเช่าที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นคนละประเภททำให้สัญญาเช่าที่คล้ายคลึงกันนั้นจะมีวิธีรับรู้ทางการบัญชีที่แตกต่างกัน หรือที่เรียกว่าวิธีการบัญชีแบบ “All-or-nothing” (SEC, 2005) กล่าวคือหากสัญญาเช่าฉบับนั้นถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน ผู้เช่าจะต้องบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าไว้ในงบการเงิน แต่ถ้าถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน สินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าจะไม่ถูกบันทึกไว้ในงบการเงินของผู้เช่าหรือก็คือเกิดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินขึ้น โดยลักษณะวิธีการบัญชีดังกล่าวทำให้ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) ของงบการเงินลดลง

สำหรับเรื่องของสัญญาเช่าที่ยังมีงานวิจัยหลายฉบับที่พบว่าสัญญาเช่าดำเนินงานมีลักษณะคล้ายคลึงกับหนี้สิน (Bowman, 1980; Imhoff et al., 1993; Ely, 1995; Beattie et al., 2000) ซึ่งการที่ไม่บันทึกหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าไว้ในงบการเงินนั้น จะทำให้ฐานะการเงินที่แท้จริงของกิจการไม่ถูกแสดงออกมาผ่านงบการเงิน จึงเป็นเหตุที่อาจจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินต่างๆ ใช้พิจารณาตัดสินใจที่จะลงทุนในกิจการ หรือในการประเมินความเสี่ยงของกิจการนั้นคลาดเคลื่อนไป เนื่องจากได้รับข้อมูลที่ไมถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนจนมีความเข้าใจที่ผิดในกิจการนั้น ซึ่งเหตุการณ์นี้จะนำไปสู่การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่ผิดพลาดได้ของผู้ใช้งบการเงิน

มากไปกว่านั้นทางคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศก็มีความเห็นว่าในปัจจุบันงบการเงินของกิจการผู้เช่าไม่ได้แสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการไว้ถูกต้องเท่าที่ควร (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2556) เนื่องจากผู้ใช้งบการเงินหลายกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มของ

นักลงทุนมืออาชีพหรือนักวิเคราะห์ ยังมักจะต้องทำการปรับงบการเงินที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับมารับรู้รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าในงบการเงิน กล่าวคือเป็นการทำให้ไม่มีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน ก่อนที่จะนำงบการเงินดังกล่าวไปใช้ประกอบการตัดสินใจและวิเคราะห์กิจการพร้อมข้อมูลอื่นๆภายหลัง

อย่างไรก็ตามแม้จะมีกลุ่มผู้ใช้งบการเงินที่มีความสามารถในการปรับปรุงงบการเงินให้แสดงข้อมูลได้ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น ก็ยังมีอีกหลายกลุ่มที่ไม่สามารถทำวิธีการเช่นนั้นได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่มีสัญญาเช่าดำเนินงานในงบการเงินทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจหรือก็คืองบการเงินไม่ได้แสดงอย่างเที่ยงธรรมมากพอต่อการตัดสินใจ ทั้งนี้แม้จะมีกลุ่มผู้ใช้งบการเงินที่มีความสามารถในการปรับปรุงงบการเงินก็ตาม แต่ข้อมูลที่ใช้ก็คือข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งเป็นการเปิดเผยเพียงคร่าวๆเพื่อให้ทราบว่ามีรายการจากสัญญาเช่าดังกล่าวอยู่ด้วย ดังนั้นจึงยังทำให้มีความเสี่ยงที่จะตัดสินใจผิดพลาดได้จากข้อมูล แสดงให้เห็นว่าแม้จะมีการปรับปรุงรายการบัญชีแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ได้งบการเงินมีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมเพียงพอต่อการตัดสินใจได้

จากข้อวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นเป็นผลให้เมื่อปี ค.ศ. 2006 ทาง IASB และ FASB ร่วมมือกันทำโครงการในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าขึ้นมาใหม่เพื่อแก้ปัญหาการนอกงบแสดงฐานะการเงิน (Off-balance sheet item) ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ทำให้งบการเงินไม่มีความเที่ยงธรรม โดยร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งสำเร็จ และมีการออกมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า (IFRS 16: Lease) เมื่อต้นปี ค.ศ. 2016 โดยมาตรฐานฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 2019 ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มั่นใจว่าผู้เช่าและผู้ให้เช่าได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในลักษณะการนำเสนอรายการที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม กล่าวคือเป็นการส่งเสริมคุณภาพของงบการเงินด้วยการทำให้การเปิดเผยข้อมูลต่างๆมีความโปร่งใสมากขึ้นทำให้ผู้ใช้ข้อมูลงบการเงินสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

มาตรฐานการรายงานทางการเงินเรื่องสัญญาเช่า (IFRS 16: Leases) มีการกำหนดหลักการบัญชีของสัญญาเช่าใหม่ด้วยการนำ “Right of use model” มาใช้ ซึ่งเป็นวิธีที่กำหนดให้ผู้เช่าต้องรับรู้ภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาเช่าเข้ามาในงบการเงินตลอดระยะเวลาของสัญญาเช่า โดยระยะเวลาเช่านั้นรวมถึงการพิจารณาระยะเวลาที่ผู้เช่ามีสิทธิที่จะเลือกต่ออายุสัญญาเช่าหากเชื่อได้อย่างสมเหตุสมผลว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิต่อระยะเวลา โดยกิจการผู้เช่าจะต้องรับรู้ “สิทธิในการใช้ทรัพย์สิน” ร่วมกับรับรู้ “หนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่า” ทุกประเภท กล่าวคือจะไม่มีการจัด

ประเภทสัญญาเช่าอีกต่อไป จะมีข้อยกเว้นเพียงแค่สัญญาเช่าที่มีอายุสั้นหรือสัญญาเช่าที่มีอายุน้อยกว่า 12 เดือน และสัญญาเช่าที่มีมูลค่าต่ำเท่านั้น ซึ่งภายใต้หลักการใหม่ที่ทุกสัญญาเช่าจะมีวิธีการบันทึกบัญชีเป็นแบบแผนเดียวกันส่งผลให้กิจการผู้เช่าจะไม่สามารถสร้างเงื่อนไขสัญญาเช่าให้เกิดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินได้อีกต่อไป โดยวิธีการบัญชีตามมาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) นี้จะมีลักษณะคล้ายกับวิธีการบัญชีของสัญญาเช่าการเงินในปัจจุบัน แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดเล็กน้อยอื่นๆ ดังนั้นงบการเงินในอนาคตที่มีรายการเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าก็จะไม่เกิดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินอีกต่อไป และจะทำให้งบการเงินมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่าย ไม่ใช่เพียงแต่นักลงทุนมืออาชีพหรือนักวิเคราะห์เท่านั้น กล่าวคือผู้ใช้งบการเงินทุกคนจะได้รับข้อมูลทางการเงินที่มีความเป็นตัวแทนที่เที่ยงตรงต่อการตัดสินใจมากขึ้น

จากการออกมาตราฐานฉบับใหม่เกี่ยวกับสัญญาเช่านั้นมีความคาดหวังที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อวิธีการทางบัญชีของกิจการผู้เช่า ส่วนวิธีการบัญชีสำหรับผู้ให้เช่าจะไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีสาระสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจไปที่งบการเงินของผู้เช่าที่จะมีคุณภาพมากขึ้น เพียงพอให้ผู้ใช้งบการเงินทุกกลุ่มมีข้อมูลที่เท่าเทียม และดีพอในการตัดสินใจ รวมถึงต้องการทราบว่างบการเงินใหม่หลังจากที่มาตรฐานดังกล่าว (IFRS 16: Leases) เมื่อมีผลบังคับใช้ในอนาคตแล้วจะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมของผู้ใช้งบการเงินอย่างไร โดยมีคำถามหลักของงานวิจัยนี้ (Research Question) คือ

RQ: วิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินเรื่องสัญญาเช่าฉบับใหม่ (IFRS 16: Leases) ที่จะมีผลบังคับใช้ จะส่งผลให้งบการเงินของกิจการมีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงตรงมากขึ้นหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างงบการเงินที่แสดงข้อมูลตามมาตรฐานปัจจุบัน (IAS 17) กับงบการเงินตามมาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) รวมไปถึงจะส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจในการการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมได้ดีขึ้นหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่า หาก IFRS 16 มีผลบังคับใช้จะช่วยทำให้ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่าย และทุกกลุ่มมีข้อมูลงบการเงินที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้น หรือดีกว่าข้อมูลของงบการเงินโดยอนุमानที่มีการจัดทำโดยนักลงทุนอาชีพเพื่อใช้ในการประเมินการตัดสินใจเรื่องต่างๆ

2) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ข้อมูล และการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าในงบการเงินของผู้ใช้งบการเงินที่มีแรงจูงใจในการลงทุนต่างกันว่ามีลักษณะอย่างไร

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

จากคำถามงานวิจัยข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาถึงผลกระทบในรูปแบบของงานวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) จากข้อสรุปของ Kachelmeier and King (2002) ทำให้พบว่าการวิจัยเชิงทดลองนับได้ว่าเป็นเครื่องมือวิจัยที่มีความเหมาะสมในการศึกษาถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ที่ได้เลือกศึกษาถึงผลกระทบในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินจากการที่จะมีวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าแบบใหม่บังคับใช้ในอนาคต โดยผู้วิจัยจะเน้นวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าในฝั่งผู้เช่าเท่านั้นเนื่องจากตามมาตรฐานฉบับใหม่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีฝั่งผู้เช่าอย่างมีสาระสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการเงินที่อาจจะเพิ่มขึ้นของงบการเงินค่อนข้างมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบในการทดลองโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มและผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะถูกกำหนดให้มีการกระจายตัวแบบสุ่ม (Randomly assign) ในการเข้าร่วมการทดลองในแต่ละกลุ่ม โดยรูปแบบของการทดลองจะเป็นแบบ 3x2 Mixed design โดยมีตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาคือส่วนได้เสียที่แตกต่างกันในบริษัทโดยแบ่งเป็นนักลงทุนในหุ้นสามัญ (Equity Provider) กับ นายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ (Debt Provider) และข้อมูลที่แสดงในงบการเงินของกิจการที่มีสัญญาเช่า 3 แบบ ซึ่งจะมีการแบ่งกลุ่มการทดลองเป็น 3 กลุ่ม คือ

1) **กลุ่มการทดลองที่ 1: IAS17** งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016)

2) **กลุ่มการทดลองที่ 2: IAS17REC** งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) แต่มีข้อมูลกระขยอตรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินแบบที่นักวิเคราะห์หรือนักลงทุนมืออาชีพมักปฏิบัติก่อนประเมินงบการเงิน กล่าวคือได้รับข้อมูลเพิ่มเติมของการนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับแสดงในงบการเงินทั้งหมด

3) **กลุ่มการทดลองที่ 3: IFRS16** งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16)

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

1) งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นหลักฐานยืนยันว่า IFRS 16 สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่อยากให้ผู้ใช้งบการเงินทุกคนได้ข้อมูลในการตัดสินใจที่เท่าเทียมกัน มีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม และพิสูจน์ได้ว่ามีประโยชน์ต่อการใช้ข้อมูลงบการเงินในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน

2) งานวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเข้าใจว่าผลจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่าจะทำให้คุณภาพของงบการเงิน และการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน เปลี่ยนเป็นไปในทิศทางใด

3) งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำงานวิจัยฉบับนี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อที่จะเลือกปรับปรุง รวมถึงพัฒนามาตรฐานการรายงานทางการเงินเกี่ยวกับสัญญาเช่าในอนาคตให้ดียิ่งขึ้น หรือเพื่อสนับสนุนงานวิจัยอื่น ๆ ในด้านที่เกี่ยวข้องได้

4) งานวิจัยฉบับนี้จะสามารถสะท้อนพฤติกรรมของผู้ใช้งบการเงินในการเลือกใช้ข้อมูลในงบการเงินที่มีความเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า รวมถึงสะท้อนพฤติกรรมการประเมินการตัดสินใจจากการใช้ข้อมูลในงบการเงินที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่า

สำหรับเนื้อหาในบทที่ 2 จะเป็นการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับทฤษฎี บทความต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสมมติฐานของงานวิจัยฉบับนี้ ส่วนบทที่ 3 และบทที่ 4 จะเป็นการอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบการทดลอง และผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลองตามลำดับ ในบทสุดท้ายบทที่ 5 จะเป็นการสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า (Proposed Changes to Accounting for Leases)

2.1.1 ในประเทศไทย

จากภาพที่ 2.1 ในปัจจุบันนี้สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (Federation of Accounting Professions, FAP) ได้มีการประกาศกำหนดให้กิจการต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง พ.ศ.2559) เรื่อง สัญญาเช่า โดยที่มาตรฐานบัญชีดังกล่าวทางคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีของสภาวิชาชีพได้จัดทำ และปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 (IAS 17 : Leases (Bound volume 2016 Consolidated without early application)) โดยมีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2560 ทั้งนี้เพื่อให้กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าที่ใช้กันนั้นเป็นไปตามระดับสากล

อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมีการปรับเปลี่ยนมาใช้มาตรฐานบัญชีเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตามระดับสากล ประเทศไทยเคยได้มีการปรับปรุงและบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าขึ้นมาหลายฉบับโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย² ซึ่งมีจุดเริ่มต้นจากการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีสำหรับสัญญาเช่า 2 ฉบับ คือมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 เรื่อง การบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อ-ทางด้านผู้ให้เช่าซื้อ บังคับใช้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่อง การบัญชีสำหรับเช่าระยะยาว บังคับใช้ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2539 ซึ่งมาตรฐานการบัญชีทั้งสองฉบับมีบางส่วนที่แตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้ในขณะนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเปิดเผยข้อมูล (นลินี วงศ์เพียร, 2556)

ภายหลังต่อมาสภาวิชาชีพจึงได้มีการออกประกาศสภาวิชาชีพฉบับที่ 62/2550 ซึ่งกำหนดให้มีการยกเลิกมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 และ 29 โดยจะมีมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่องสัญญาเช่า (ปรับปรุง 2550) มาบังคับใช้แทน ซึ่งเนื้อหาของมาตรฐานฉบับใหม่นี้เป็นไปตาม

² สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ถูกแทนที่ด้วยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า พ.ศ. 2549 โดยสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานคือมาตรฐานเก่ามีความไม่ชัดเจนในเรื่องต่างๆ ส่งผลให้กิจการไม่สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง เช่น ไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของมาตรฐานบัญชี ข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนทำให้งบการเงินไม่สมบูรณ์ วิธีการปันส่วนรายได้ที่ทำให้ได้หลายวิธี ฯลฯ รวมถึงมีส่วนที่แตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศในขณะนั้นอย่างมาก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 สภาวิชาชีพได้ออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12/2552 ซึ่งกำหนดให้มีการเปลี่ยนเลขฉบับมาตรฐานการบัญชีของไทยให้ตรงตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเพื่อให้มาตรฐานบัญชีสามารถอ้างอิงได้ตรงกัน จากเดิมมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 29 เรื่องสัญญาเช่า (ปรับปรุง 2550) เปลี่ยนเป็น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่องสัญญาเช่า (ปรับปรุง 2550) และในปี พ.ศ. 2553 ก็ได้มีการออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 17/2553 เพื่อบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาเช่า โดยมีความแตกต่างจากฉบับปรับปรุง 2550 หลักๆในเรื่องของการรับรู้รายได้ทางการเงินที่ให้ใช้วิธีปันส่วนรายได้เพียงวิธีเดียว รวมถึงเรื่องของเกณฑ์ในการจัดประเภทสัญญาเช่าจาก 4 ข้อ เพิ่มขึ้นอีก 1 ข้อพร้อมข้อบ่งชี้อีก 3 ข้อ

ภายหลังจากฉบับปรับปรุง 2555 ดังกล่าวยังมีมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่องสัญญาเช่าฉบับปรับปรุง 2555 ฉบับปรับปรุง 2557 และ ฉบับปรับปรุง 2558 ประกาศใช้อย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาสาระแตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. ก่อนหน้าอย่างมีสาระสำคัญ เพียงแค่ปรับปรุงให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงหรือตัดย่อหน้าที่ไม่ได้ใช้ออกไป แต่เนื้อหาหรือหลักการบัญชีที่สำคัญเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า วิธีการรับรู้มูลค่า รวมถึงการจัดประเภทสัญญาเช่าต่างๆยังคงเดิม ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภทสัญญาเช่าที่ยังคงใช้ในปัจจุบันนี้ คือการพิจารณาจากว่าสัญญาเช่าจะจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือไม่โดยยึดถือหลักในการพิจารณาของคำว่า “เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ” ซึ่งกิจการต้องจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน หากสัญญาเช่านั้นทำให้เกิดสถานการณ์ตาม 5 ข้อ น้อยอย่างน้อย 1 สถานการณ์ หรือทำให้เกิดสถานการณ์ตามข้อบ่งชี้ 3 ข้ออย่างน้อย 1 ข้อ ต่อไปนี้

5 เกณฑ์ในการจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน

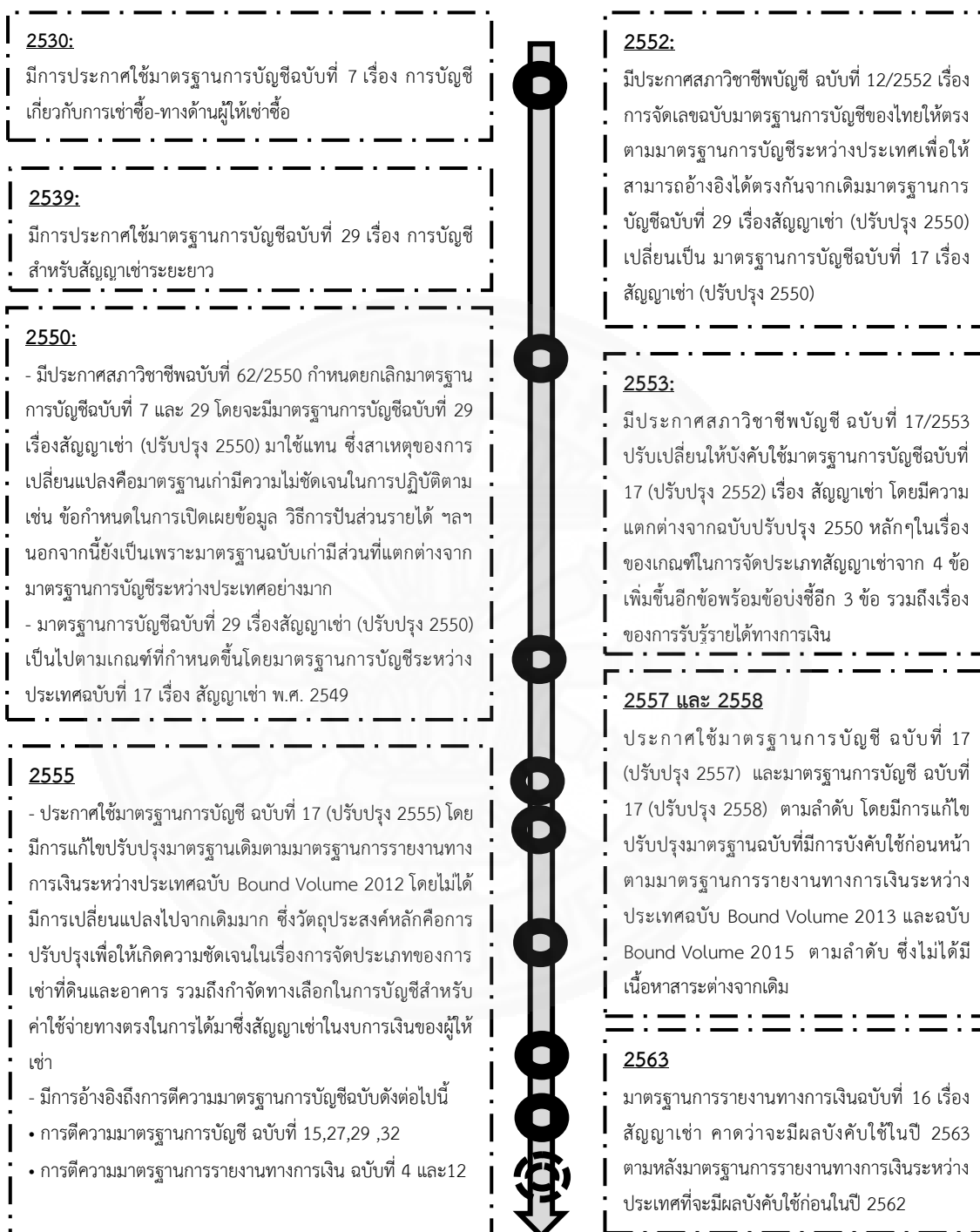
1. สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาเช่า
2. ผู้เช่ามีสิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์ด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม ณ วันที่สิทธิเลือกมีผลบังคับใช้ โดยราคาตามสิทธิเลือกนั้นมีจำนวนต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์มากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความแน่ใจอย่างสมเหตุสมผล ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่าว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์นั้น
3. ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่า จะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น

5 เกณฑ์ในการจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน (ต่อ)
4. ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับหรือเกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า
5. สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะเจาะจงจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้นโดยไม่มีจำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ
3 ข้อบ่งชี้
1. หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่า เนื่องจากการยกเลิกนั้น
2. ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ
3. ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในงวดอย่างเป็นนัยสำคัญ

2.1.2 ระดับสากล

จากภาพที่ 2.2 จะเห็นได้ว่ามาตรฐานการบัญชีสำหรับสัญญาเช่านั้นมีการเผยแพร่บังคับใช้มาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 และได้มีการปรับปรุงมาตรฐานให้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามแม้จะมีการปรับปรุงมาตรฐานตลอดเวลาจนถึงประมาณปี ค.ศ. 2006 มาตรฐานการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าดังกล่าวก็ยังไม่ได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างต่อเนื่องถึงความไม่มีประสิทธิภาพในการนำเสนอข้อมูลในงบการเงิน เนื่องจากวิธีการจำแนกประเภทของสัญญาเช่าตามมาตรฐานที่บังคับใช้นั้นไม่ว่าจะเป็นตาม Statement of Financial Accounting Standards No.13: Accounting for Leases (SFAS 13) ที่ใช้เกณฑ์ร้อยละ 90 ของมูลค่าปัจจุบันของสินทรัพย์ที่เช่า หรือที่เรียกกันว่า “Bright-line test” เป็นเส้นแบ่งระหว่างสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงาน หรือตาม International Accounting Standard 17: Leases (IAS 17) ที่ใช้เกณฑ์ “การโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ไปให้แก่ผู้เช่า” ในการจำแนกประเภทของสัญญาเช่า แต่เกณฑ์ดังกล่าวก็ไม่มี ความชัดเจนมากเพียงพอและใช้ในการปฏิบัติจริงได้ยาก ทำให้มาตรฐานล้าแล้วแต่เอื้อประโยชน์ให้กิจการที่เป็นผู้เช่าสามารถกำหนดเงื่อนไขสัญญาเช่าให้สอดคล้องกับความต้องการของกิจการ (IASB, 2006) ซึ่งโดยส่วนมากผู้บริหารมักจะกำหนดเงื่อนไขให้สัญญาเช่าถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานเพื่อจะได้ไม่ต้องบันทึกและแสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าในงบการเงิน (Imhoff and Thomas, 1988) หรือก็คือสัญญาเช่าดังกล่าวจะก่อให้เกิดปัญหาการรายงานนอกงบแสดงฐานะการเงิน (Off-balance sheet item) ทำให้ข้อมูลในงบการเงินไม่ได้แสดงข้อมูลทั้งหมดที่แท้จริงต่อผู้ใช้งบการเงิน

พ.ศ.

ภาพที่ 2.1 Timeline การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

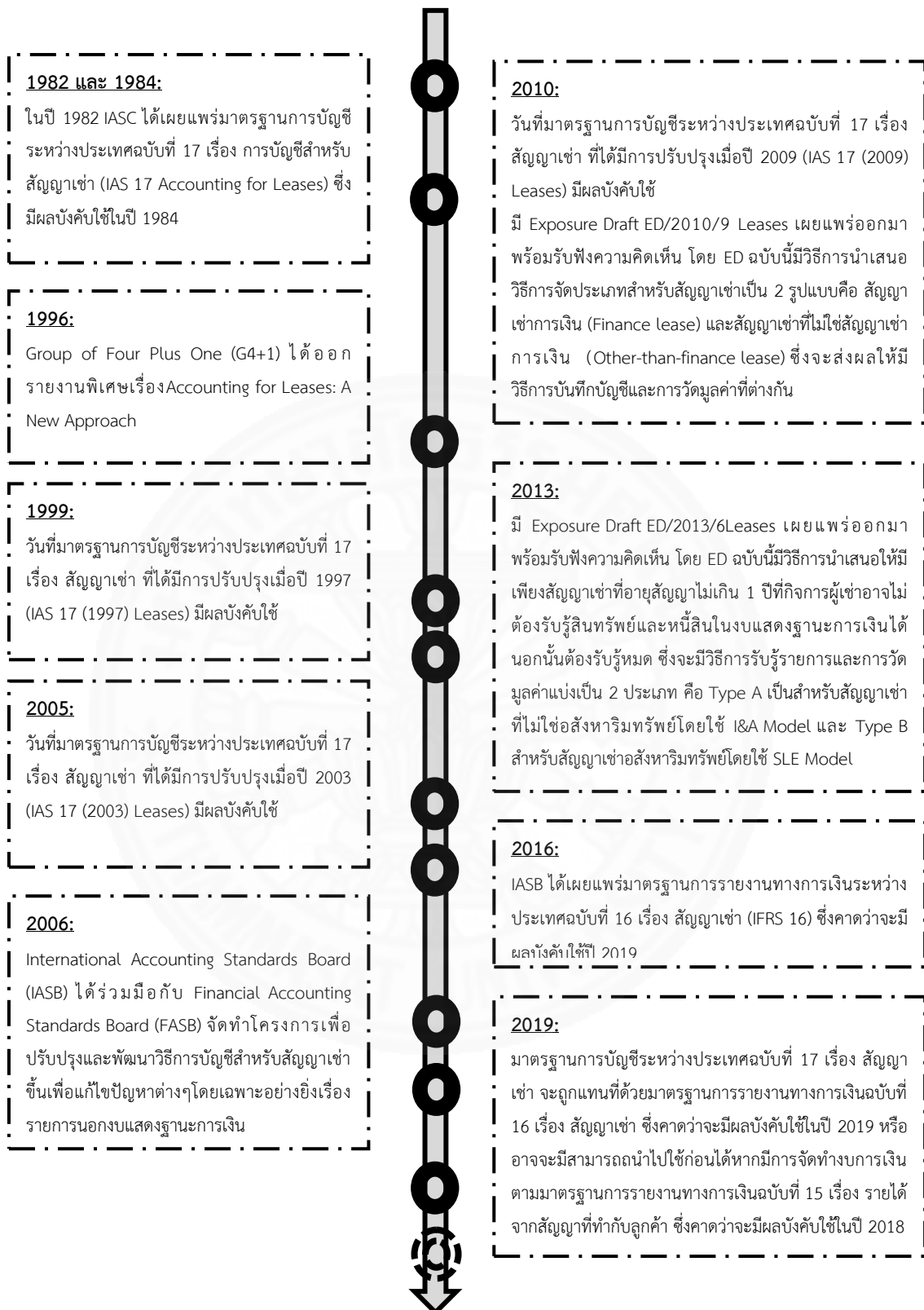
ทั้งนี้จากการที่มาตรฐานกำหนดเงื่อนไขต่างๆเพื่อให้มีการจัดประเภทสัญญาเช่า ออกเป็น 2 ประเภทสำหรับสัญญาเช่าในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาที่เรียกว่าวิธีการบัญชีแบบ “All-or-nothing” หรือเป็นวิธีการบัญชีที่ US SEC (2005) ให้ข้อวิจารณ์ไว้ว่าการที่กิจการจำแนก สัญญาเช่าตามเกณฑ์การจัดประเภทที่ถูกกำหนดอย่างชัดเจนมากเกินไป อาจจะทำให้สัญญาเช่าที่มี เนื้อหาเชิงเศรษฐกิจเหมือนกันบางสัญญาสามารถที่จะนำเสนอในงบการเงินได้หลากหลายรูปแบบ กล่าวคือแม้สัญญาเช่าจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันแต่จะมีวิธีการทางบัญชีที่แตกต่างกันอย่างมากรวม ทั้งหากถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงินจะถูกบันทึกเป็นสินทรัพย์และหนี้สินไว้ในงบการเงิน แต่หาก จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจะไม่ถูกบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินไว้ในงบการเงินเลย ซึ่งส่งผล ให้การเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) และความ น่าเชื่อถือ (Reliability) ของงบการเงินลดน้อยลงอย่างมาก (IASB, 2006) รวมถึงจะส่งผลกระทบต่อ โดยตรงในเรื่องของการประเมินความเสี่ยงของกิจการไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเสี่ยงในการลงทุน หรือความเสี่ยงทางการเงิน และการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินที่อาจจะผิดพลาดไป ได้ เนื่องจากหากกิจการจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงินจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินส่วนใหญ่ มองว่ากิจการมีความเสี่ยงทางการเงินสูงกว่ากิจการที่มีสัญญาเช่าดำเนินงาน (Abdel-khalik, 1981)

ด้วยปัญหาจากการที่มาตรฐานเปิดช่องทางให้มีการจัดประเภทสัญญาเช่าได้ ต่างกัน ทำให้ Financial Accounting Standards Board (FASB) และ International Accounting Standard Board (IASB) เล็งเห็นถึงความสมควรในการแก้ปัญหาการนอกงบแสดงฐานะการเงิน ดังกล่าวเพื่อให้คุณภาพของงบการเงินดีขึ้น ในปี ค.ศ. 2006 จึงได้ร่วมมือกันทำโครงการพัฒนา มาตรฐานสำหรับสัญญาเช่าฉบับใหม่เพื่อแก้ปัญหาการนอกงบแสดงฐานะการเงินให้หมดสิ้นไป กล่าวคือร่วมมือกันเพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าใหม่ ซึ่งจากตารางที่ 2.1 จะเห็นได้ว่ามาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่มีการกำหนดให้ผู้เช่าต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สิน สำหรับสิทธิและภาระผูกพันที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่าทุกสัญญาไว้ในงบการเงิน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นจากสัญญาเช่าดำเนินงานในปัจจุบัน โดยวิธีการจะคล้ายคลึงกับการรับรู้บัญชีของสัญญาเช่า การเงินเพียงแต่จะมีรายละเอียดเล็กน้อยที่ต่างออกไป แต่ก็มีข้อยกเว้นหากในกรณีที่สัญญาเช่านั้นเป็น สัญญาเช่าระยะสั้น หรือเป็นสัญญาเช่าสำหรับสินทรัพย์อ้างอิงที่มีมูลค่าต่ำ (เช่น ต่ำกว่า 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ) ผู้เช่าจะสามารถเลือกได้ว่าจะปฏิบัติตามหลักการของสัญญาเช่าใหม่หรือไม่ หากเลือกไม่ปฏิบัติตามผู้เช่าจะต้องรับรู้ค่าเช่าที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่านั้นเป็นค่าใช้จ่ายตามวิธี เส้นตรงตลอดอายุของสัญญาเช่าหรือตามเกณฑ์อื่นที่จะสะท้อนถึงรูปแบบที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์ได้ ดีกว่า สำหรับหลักการการบัญชีใหม่นี้ทั้งทาง FASB และ IASB คาดว่าจะส่งผลให้การนำเสนอ

สินทรัพย์และหนี้สินของผู้เช่าเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้นในงบการเงิน นอกจากนี้สัญญาเช่าฉบับใหม่ (IFRS 16) ยังเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่ามากขึ้นเพื่อเพิ่มความโปร่งใสของความเสี่ยงทางการเงินและเงินทุนของผู้เช่า และจะได้มั่นใจได้ว่าผู้เช่าได้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในลักษณะการนำเสนอรายการที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้ส่งผลต่อผู้ใช้งบการเงินในการประเมินผลกระทบของสัญญาเช่าที่มีต่อฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานทางการเงิน กระแสเงินสดของกิจการ และการประเมินความเสี่ยงและมูลค่าของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานบัญชีสำหรับสัญญาเช่าฉบับใหม่นี้ได้มีการพัฒนามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 จนถึงเมื่อต้นปี ค.ศ. 2016 ถึงได้ข้อสรุปที่ดีที่สุดและมีการออกเผยแพร่มาตรฐานฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งก็คือ มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า (IFRS 16: Leases) สู่สาธารณะและคาดว่าจะมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 2019 หรือ IASB อนุญาตให้สามารถนำมาตราฐานฉบับนี้มาปฏิบัติตามก่อนได้ หากกิจการได้มีการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ได้ทำกับลูกค้า (IFRS 15: Revenue from Contracts with Customers) ที่มีผลบังคับใช้ในปี 2018 มาปฏิบัติตามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

โดยสรุปแล้วสาระสำคัญหลักที่จะเปลี่ยนไปในมาตรฐานฉบับใหม่นี้จะเน้นไปที่การบัญชีของผู้เช่าเป็นสำคัญ ซึ่งคือการใช้หลักการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่ากับสัญญาเช่าทุกฉบับตามหลักการเดียวกัน ส่วนในด้านของผู้ให้เช่าไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีสาระสำคัญ กล่าวคือทางด้านของผู้เช่าจะไม่มี การจัดประเภทของสัญญาเช่าอีกต่อไป แต่ในส่วนของผู้ให้เช่าจะยังคงหลักการเดิมในการจัดประเภทสัญญาเช่าเป็น 2 ประเภท ซึ่งยังคงประเมินการจัดประเภทสัญญาเช่าจากเกณฑ์ในการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดไปให้แก่ผู้เช่าเช่นเดิม แม้หลักการจะไม่เปลี่ยนไปมากแต่สิ่งที่เปลี่ยนและอาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้เช่าคือนิยามของการเช่ารวมถึงหลักการเรื่องของการเช่าช่วง และการขายและการเช่ากลับคืน (วันดี ลีรววัฒน์, 2559) สำหรับมาตรฐานดังกล่าวนั้นในประเทศไทยยังอยู่ในขั้นตอนการยกร่างมาตรฐาน และยังไม่ค่อยมีการเผยแพร่เรื่องสัญญาเช่าฉบับใหม่มากนัก

ภาพที่ 2.2 Timeline การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าที่เกิดขึ้นสากล

ตารางที่ 2.1 สรุปการเปรียบเทียบระหว่างมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง พ.ศ.2559) เรื่อง สัญญาเช่า (IAS 17) กับ
 การเงินฉบับที่ 16 สัญญาเช่า (IFRS 16) ในหลักการสำคัญที่แตกต่างกันโดยเน้นไปที่ฝั่งด้านผู้เช่า (เฉพาะกา

หัวข้อ	IAS 17	IFRS 16
คำนิยาม	สัญญาหรือข้อตกลงที่ผู้ให้เช่าให้สิทธิแก่ผู้เช่าในการใช้สินทรัพย์สำหรับช่วงเวลาที่ยาวนานเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน ซึ่งได้รับชำระในงวดเดียวหรือหลายงวด	สัญญาหรือส่วนของสัญญาเช่าสินทรัพย์ (สินทรัพย์ที่ตกลงกันเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน)
การจัดประเภทเป็นสัญญาเช่า	ผู้เช่าต้องมีการจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือสัญญาเช่าดำเนินงานซึ่งจะประเมินจากการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ไปให้แก่ผู้เช่าหรือไม่ โดยสัญญาเช่าการเงินจะให้บันทึกทรัพย์สินและหนี้สินที่เกิดจากการเช่าไว้ในงบการเงิน ในขณะที่สัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกค่าใช้จ่าย โดยมีได้บันทึกหนี้สินถึงแม้สัญญาเช่าจะครอบคลุมระยะเวลามากกว่าหนึ่งปี ซึ่งทำให้มีภาระหนี้สินที่มีได้ถูกรับรู้ในงบการเงิน	ผู้เช่าไม่ต้องมีการจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานหรือสัญญาเช่าการเงินโดยรับรู้กับรับรู้หนี้สิน ตลอดจนระยะเวลาที่ผู้เช่ามีสิทธิใช้สินทรัพย์ หากเชื่อได้อย่างสมเหตุสมผล ยกเว้นให้เพียงสัญญาเช่าที่มีระยะเวลาเกินกว่า 12 เดือน และสัญญาเช่าที่มีมูลค่ามากกว่า 5,000 ดอลลาร์สหรัฐ)
การรับรู้ค่าใช้จ่ายสัญญาเช่าดำเนินงาน	สำหรับสัญญาเช่าที่เคยรับรู้เป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจะมีการรับรู้ค่าเช่าแบบเส้นตรง	สำหรับสัญญาเช่าที่เคยรับรู้เป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจะต้องตัดจำหน่ายค่าเช่าแบบเส้นตรง และต้องรับรู้ดอกเบี้ยด้วยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แปร

2.1.3 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่า

จากการที่ในอนาคตจะมีการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16: Leases) ซึ่งทำให้ผู้เช่าจะต้องบันทึกสินทรัพย์และภาระหนี้สินทั้งหมดจาก สัญญาเช่าแสดงไว้บนหน้างบการเงินหลังมาตรฐานมีผลบังคับใช้นั้น แม้ว่ามาตรฐานดังกล่าวจะทำให้ งบการเงินมีประโยชน์ต่อการใช้งานของผู้ใช้งบการเงินมากขึ้น ได้รับข้อมูลเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม มากขึ้น หรือวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าจะมีความเป็นกลางมากขึ้น จากตารางที่ 2.2 แสดงให้เห็น ว่ายังมีเรื่องของอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินที่ได้รับ ผลกระทบด้วย และมีค่าเปลี่ยนไปจากการนำมาตราฐานฉบับนี้มาปฏิบัติใช้เช่นกัน กล่าวคืออัตราส่วน ทางการเงินของกิจการก็จะมีค่าเที่ยงธรรม และเป็นอัตราส่วนที่สะท้อนกิจการนั้นๆ มากขึ้นด้วย นับว่าเป็นข้อมูลที่ดีสำหรับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่าย โดยบางอัตราส่วนอาจจะได้รับ ผลกระทบในทางบวก บางอัตราส่วนอาจจะทำให้เกิดผลกระทบในทางลบ บางอัตราส่วนก็อาจจะม ีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับลักษณะของสัญญาเช่า สำหรับอัตราส่วนที่จะได้รับผลกระทบและน่าสนใจ มากที่สุดอย่างยิ่งคืออัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัดความเสี่ยง หรือวัดความสามารถในการชำระหนี้ (Leverage ratio) เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity ratio) และ อัตราส่วนความสามารถ ในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio) โดยหากกิจการนั้นมีรายการนอกงบแสดงฐานะ การเงินมูลค่าสูงมาก เมื่อนำมาตราฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) มาปฏิบัติตามอาจจะก่อให้เกิดปัญหาใน ส่วนของอัตราส่วนดังกล่าวสูงขึ้นมาก เพราะกิจการต้องรับรู้หนี้สินแสดงไว้หน้างบการเงินมากขึ้น ซึ่งเป็นผลให้การจัดหาเงินจากแหล่งเงิน หรือการไปกู้ยืมจากที่ต่างๆเป็นไปได้ยาก เนื่องจากอัตราส่วน ดังกล่าวเป็นอัตราส่วนที่สถาบันทางการเงินใช้พิจารณาเพื่อยืนยันให้มั่นใจว่ากิจการจะมีเงินมาคืนตาม ระยะเวลาที่กำหนดไว้ถึงจะยอมอนุมัติเงินกู้ให้

สำหรับสาเหตุที่อัตราส่วนทางการเงินเปลี่ยนแปลง สืบเนื่องมาจากตามมาตรฐานฉบับ ใหม่ (IFRS 16) ที่สินทรัพย์และภาระหนี้สินจากสัญญาเช่าทุกฉบับต้องถูกรับรู้และแสดงบนหน้าบ งบการเงิน จากตารางที่ 2.3 แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในงบแสดงฐานะการเงินที่หากกิจการเคยไม่ รับรู้สินทรัพย์และภาระหนี้สินจากสัญญาเช่า เพราะจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ แต่เดิมนั้น เมื่อ IFRS 16 มีผลบังคับใช้ รายการนอกงบแสดงฐานะการเงินที่เกิดจากการจัดประเภท เป็นสัญญาเช่าดำเนินงานทั้งจะต้องถูกบันทึกเป็นสินทรัพย์และหนี้สินทุกรายการ ส่งผลให้กิจการจะมี สินทรัพย์และหนี้สินเพิ่มขึ้นมากทำให้อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์และหนี้สิน เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้นอกจากงบแสดงฐานะการเงินแล้วงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จก็ได้รับผลกระทบ เช่นกัน โดยที่หากเคยจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน กิจการจะรับรู้ค่าเช่าเป็น ค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ แต่เมื่อนำ IFRS 16 มาปฏิบัติตามกิจการจะไม่ต้องบันทึกค่าเช่า

เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ส่งผลให้กำไรก่อนภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคาและต้นทุนทางการเงิน (EBITDA) เพิ่มขึ้น แต่ผู้ใช้งบการเงินจะต้องระวังมากขึ้นเพราะถึงแม้ไม่ได้บันทึกค่าเช่าในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ยอดค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าเช่านั้นจะถูกกระจายไปอยู่ในรูปของค่าเสื่อมราคา และกิจการจะมีต้นทุนทางการเงินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่ออัตราส่วนทางการเงิน เช่น ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage) เป็นต้น

ตารางที่ 2.2 สรุปผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 สัญญาเช่า (IFRS 16) มาปฏิบัติใช้ต่อรายการทางบัญชีและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

รายการทางบัญชีและอัตราส่วนทางการเงิน	ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิด	คำอธิบาย
อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ (Leverage ratio)	↑	กิจการมีหนี้สินเพิ่มขึ้นและคาดว่าส่วนของผู้ถือหุ้นจะลดลง
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio)	อาจจะขึ้นหรือลงก็ได้	EBITDA จะเพิ่มพอกับการที่ดอกเบี้ยเพิ่ม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนนั้นก็ขึ้นกับลักษณะเงื่อนไขโดยรวมของกลุ่มสัญญาเช่าต่างๆของกิจการ
อัตราส่วนหมุนเวียน (Current ratio)	↓	กิจการมีหนี้สินหมุนเวียนเพิ่มในขณะที่สินทรัพย์หมุนเวียนยังมีเท่าเดิม
อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Asset turnover ratio)	↓	สินทรัพย์จากการเช่าจะถูกรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์รวม
กำไรก่อนภาษีเงินได้ และต้นทุนทางการเงิน / กำไรจากการดำเนินงาน (EBIT / Operating profit)	↑	ค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นมีค่าน้อยกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินที่นำออกไป
กำไรก่อนภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และต้นทุนทางการเงิน (EBITDA)	↑	ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินถูกนำออกไป
กำไรหรือขาดทุนสุทธิ (Profit or loss)	อาจจะขึ้นหรือลงก็ได้	ขึ้นอยู่กับลักษณะเงื่อนไขของกลุ่มสัญญาเช่าและอัตราภาษีเงินได้
กำไรต่อหุ้น (EPS)	อาจจะขึ้นหรือลงก็ได้	ขึ้นอยู่กับผลกระทบของกำไรหรือขาดทุนซึ่งก็ขึ้นกับลักษณะเงื่อนไขของกลุ่มสัญญาเช่าและอัตราภาษีเงินได้
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ดำเนินงาน (ROCE)	อาจจะขึ้นหรือลงก็ได้	EBIT จะเพิ่มพอกับการที่หนี้สินทางการเงินเพิ่ม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนนั้นก็ขึ้นกับลักษณะเงื่อนไขของกลุ่มสัญญาเช่าต่างๆของกิจการ
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)	อาจจะขึ้นหรือลงก็ได้	ขึ้นอยู่กับผลกระทบของกำไรหรือขาดทุนซึ่งก็ขึ้นกับลักษณะเงื่อนไขของกลุ่มสัญญาเช่าต่างๆของกิจการ แต่ถ้าหากไม่มีผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้น ROE จะเพิ่มขึ้นเพราะส่วนของผู้ถือหุ้นจะลดลง
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Operating cash flow)	↑	เนื่องจากในส่วนของ lease payments จะถูกย้ายไปที่ส่วนของการจัดหาเงินในงบกระแสเงินสด

ที่มา: ตัวอย่างจาก Effects Analysis International Financial Reporting Standard ของ IASB (2016)

ตารางที่ 2.3 สรุปผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 สัญญาเช่า (IFRS 16) มาปฏิบัติใช้ต่ออง

	การเปลี่ยนแปลง (Change)				
<p>งบแสดงฐานะการเงิน (SFP)</p>	<p>กิจการต้องทำการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินตามสัญญาเช่าทั้งหมดที่ไม่เคยรับรู้ หรือสัญญาเช่าถูกจัดเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน</p>			<p>กิจการจะมีสินทรัพย์และหนี้สินเพิ่มขึ้น ส่งผลต่ออัตราส่วน asset turn over</p>	
		<p>มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (IAS 17)</p>	<p>มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 (IFRS 16)</p>		
		<p>สัญญาเช่าการเงิน</p>	<p>สัญญาเช่าดำเนินงาน</p>		<p>สัญญาเช่าทั้งหมด</p>
	<p>สินทรัพย์</p>	<p>→ ๓๓</p>	<p>---</p>		<p>→ ๓๓ ๓๓ ๓๓</p>
	<p>หนี้สิน</p>	<p>\$\$</p>	<p>---</p>		<p>\$\$\$\$\$</p>
<p>สิทธิในการใช้สินทรัพย์ หรือภาระหนี้สินนอกงบแสดงฐานะการเงิน</p>	<p>---</p>	<p>→ ๓๓ ๓๓ ๓๓ \$\$\$\$\$</p>	<p>---</p>		

ที่มา: ตัวอย่างจาก Effects Analysis International Financial Reporting Standard ของ IASB (2016)

ตารางที่ 2.3 สรุปผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 สัญญาเช่า (IFRS 16) มาปฏิบัติใช้ต่อ

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (SCI)	การเปลี่ยนแปลง (Change)			กิจการจะมีกำไรจากเพิ่มขึ้นเนื่องจากดอกเบี้ยจ่าย รวมถึงไม่รวมอยู่อีกต่อไป
	กิจการต้องทำการรับรู้ค่าเสื่อมราคาและดอกเบี้ยแทนค่าเช่า	มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (IAS 17)	มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 (IFRS 16)	
		สัญญาเช่าการเงิน	สัญญาเช่าดำเนินงาน	สัญญาเช่าทั้งหมด
รายได้	XXX	XXX	XXX	XXX
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ไม่รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย)	---	ค่าเช่า	---	---
กำไรก่อนภาษีเงินได้				↑ ↑
ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย	ค่าเสื่อมราคา	---	ค่าเสื่อมราคา	
กำไรจากการดำเนินงาน				↑
ต้นทุนทางการเงิน	ดอกเบี้ย	---	ดอกเบี้ย	
กำไรก่อนภาษีเงินได้				↔

ที่มา: ตัวอย่างจาก Effects Analysis International Financial Reporting Standard ของ IASB (2016)

ตารางที่ 2.4 เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าภายใต้วิธีการบัญชีสัญญาเช่าฉบับใหม่ (IFRS 16) จะทำให้ตัวเลขในงบการเงินของกิจการผู้เช่ารวมถึงอัตราส่วนได้รับผลกระทบอย่างมีสาระสำคัญ และยิ่งจะได้รับผลกระทบสูงหากกิจการมีสัญญาเช่าดำเนินงานในกิจการมาก ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของบริษัทสายการบิน 2 แห่ง โดยสายการบินแห่งแรกมีสัญญาเช่าเครื่องบินที่จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานอยู่น้อยกว่าร้อยละ 10 เมื่อมีการจัดทำงบการเงินตาม IFRS 16 จะทำให้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 18 ส่วนหนี้สินจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 แต่หากเทียบกับสายการบินแห่งที่ 2 ซึ่งมีสัญญาเช่าเครื่องบินที่จัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานประมาณร้อยละ 70 จะเห็นได้ว่าที่ดิน อาคารและอุปกรณ์เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 53 และหนี้สินเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 91 แสดงให้เห็นว่าหาก IFRS 16 มีผลบังคับใช้ บริษัทที่มีสัญญาเช่าจะรายงานข้อมูลทางการเงินทั้งสินทรัพย์และหนี้สินเพิ่มขึ้น โดยจะเพิ่มขึ้นมากหากบริษัทมีสัญญาเช่าดำเนินงานในบริษัทเยอะ นอกจากนี้เมื่อมีการนำ IFRS 16 มาปฏิบัติใช้จะทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับที่สูงกว่าตอนใช้ IAS 17 จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามาแสดงในหน้างบการเงินทำให้งบการเงินสมบูรณ์ขึ้น และมีข้อมูลที่ต้องต่อการตัดสินใจมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าเมื่อมีการบังคับใช้ IFRS 16 จะทำให้งบการเงินมีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้น

ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในอัตราส่วนทางการเงินและรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตาม IAS 17 และ IFRS 16

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ

	สายการบินที่ 1 (สัญญาเช่าเครื่องบินน้อยกว่า 10%)			สายการบินที่ 2 (สัญญาเช่าเครื่องบินประมาณ 70%)		
	รายงานงบการเงินตาม IAS 17	รายงานงบการเงินตาม IFRS 16	%	รายงานงบการเงินตาม IAS 17	รายงานงบการเงินตาม IFRS 16	%
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	16,908	19,926	18	15,748	24,020	53
หนี้สินระยะยาว	13,232	16,567	25	9,615	18,320	91
ส่วนของผู้ถือหุ้น	6,719	6,402	-5	5,604	5,171	-8
อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	2.0:1	2.6:1		1.7:1	3.5:1	

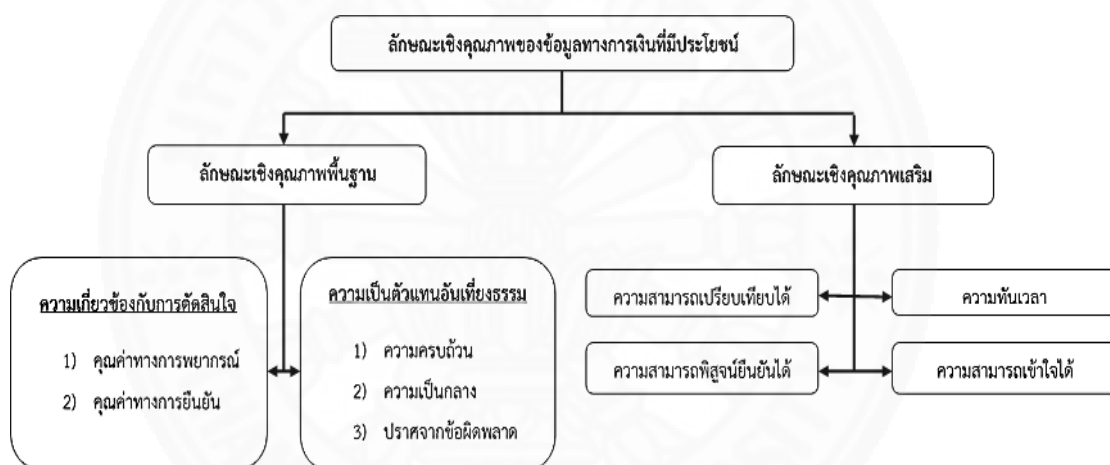
ที่มา: ดัดแปลงตัวอย่างจาก Effects Analysis International Financial Reporting Standard ของ IASB (2016)

สำหรับสาเหตุที่เมื่อมีการบังคับใช้ IFRS 16 แล้วจะทำให้งบการเงินมีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้นเป็นเพราะ IAS 17 ทำให้เกิดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน (Off-balance sheet item) ซึ่งรายการดังกล่าวทำให้ข้อมูลหน้างบการเงินขาดความครบถ้วน (Completeness) รวมถึงการที่ IAS 17 กำหนดให้จัดประเภทสัญญาเช่าได้ 2 ประเภท ทำให้ผู้บริหารมักจงใจเลือกประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานจนเกิดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินมากมาย ทำให้ข้อมูลทางการเงินที่นำเสนอต่อผู้ใช้งบการเงินขาดความเป็นกลาง (Neutrality) กล่าวคือกิจการมีการเข้าทำรายการจริงแต่ตัวเลขเหล่านั้นไม่ถูกแสดงบนหน้างบการเงิน เพราะข้อมูลถูกนำเสนอโดยที่ผู้บริหารมีเจตนาต้องการให้ภาระหนี้สินไม่ปรากฏเยอะบนหน้างบการเงิน ถือได้ว่ามีอคติในการเลือกหรือนำเสนอข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเมื่อขาดคุณสมบัติเหล่านี้ไปทำให้ข้อมูลทางการเงินขาดคุณลักษณะของการเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) กล่าวคือเมื่อขาดความครบถ้วน และความเป็นกลางไป ทำให้ลักษณะความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลในงบการเงินด้อยลงไป

โดยจากภาพที่ 2.3 แสดงให้เห็นว่าความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) เป็น 1 ใน 2 ลักษณะเชิงคุณภาพพื้นฐานของกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ที่จะทำให้ข้อมูลทางการเงินที่จะมีประโยชน์มากสุดในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจสำหรับผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ยืมและเจ้าหนี้อื่นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต กล่าวคือมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินทุกกลุ่ม โดยข้อมูลที่จะเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมอย่างสมบูรณ์นั้นต้องมีครบ 3 ด้านคือ ความครบถ้วน (Completeness) ความเป็นกลาง (Neutrality) และปราศจากข้อผิดพลาด (Free from Error) หากข้อมูลนั้นมีความครบถ้วนจะหมายถึงว่า กิจการต้องนำเสนอและเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นต่อผู้ใช้งบการเงินทั้งหมดเพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจภาพรวมของรายการนั้น รวมถึงการให้ความหมายและคำอธิบายที่จำเป็นอย่างครบถ้วนด้วย ส่วนหากข้อมูลนั้นมีความเป็นกลางจะหมายถึงว่า ข้อมูลที่ถูกนำเสนอให้ผู้ใช้งบการเงินต้องปราศจากอคติในการเลือกหรือนำเสนอข้อมูลทางการเงิน ไม่มีการให้ความสำคัญ หรือตกแต่งเพื่อปิดบังข้อมูลบางอย่างแม้ว่าการนำเสนอดังกล่าวจะส่งผลเสียหายแก่กิจการได้ และหากข้อมูลนั้นปราศจากข้อผิดพลาดจะหมายถึงว่า การไม่มีข้อผิดพลาด หรือการไม่ให้ข้อมูลทางการเงิน และไม่มีข้อผิดพลาดในการเลือก หรือประยุกต์กระบวนการที่ใช้ในการจัดทำข้อมูลที่รายงาน ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลที่นำเสนอจะต้องถูกต้องสมบูรณ์ทั้งหมด เนื่องจากในการจัดทำข้อมูลทางการเงินบางครั้งอาจต้องใช้ดุลยพินิจและการประมาณการ ซึ่งไม่สามารถบ่งบอกได้ว่าการประมาณการถูกหรือไม่ แต่ประมาณการนั้นสามารถเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมได้หากมีการอธิบายอย่างชัดเจน และเพียงพอที่จะทำให้เข้าใจได้ว่าไม่มีข้อผิดพลาดในการเลือก หรือประยุกต์วิธีการในการพัฒนาประมาณการนั้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่องของความเป็นข้อมูลที่มีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของงบการเงินเมื่อมีการบังคับใช้มาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) เนื่องจากเป็นลักษณะหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการประกาศใช้มาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ที่ต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยคุณลักษณะนี้น่าจะทำให้การตัดสินใจทั้งในเรื่องของการลงทุน และการประเมินความเสี่ยงของผู้ใช้งบการเงินเปลี่ยนไป เนื่องจากผู้ใช้งบการเงินทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็น ผู้ลงทุน ผู้ให้กู้ยืมและเจ้าหนี้อื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตจะได้ข้อมูลที่จะมีประโยชน์มากขึ้นในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ กล่าวคือการประกาศใช้มาตรฐานใหม่ (IFRS 16) จะช่วยส่งเสริมคุณภาพของงบการเงินให้ดีขึ้นด้วยการทำให้การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ให้ความโปร่งใสมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลงบการเงินสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

สามารถสรุปกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558) ดังนี้

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ปรับปรุง 2558)

2.2 งานวิจัยและรายงานที่เกี่ยวข้อง

ในความเป็นจริงแล้วประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากวิธีการบัญชีสัญญาเช่าที่แตกต่างกันนั้น ได้มีการพูดถึง และถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นในการถกเถียงอย่างเป็นระยะเวลานานจนจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งในปี ค.ศ. 1996 the Group of Four Plus One (G4+1) อันประกอบไปด้วยตัวแทนผู้จัดทำมาตรฐานการบัญชีจากประเทศออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา และตัวแทนจาก IASC ได้มีการออกมาเผยแพร่เรื่องดังกล่าวโดยการออกรายงานพิเศษ 2 ฉบับเกี่ยวกับสัญญาเช่าในปี ค.ศ. 1996 และ ค.ศ. 2000 สำหรับในรายงานฉบับปี ค.ศ. 1996 Accounting for Leases: A New Approach มีข้อสรุปว่าการจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่า

การเงินและสัญญาเช่าดำเนินงานใน IAS 17 ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ และทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากการจัดประเภทของสัญญาเช่าได้ เนื่องจากงบการเงินของผู้เช่าไม่ได้บันทึกสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่าดำเนินงาน รวมถึงวิธีการบัญชีที่แตกต่างกันระหว่างสัญญาเช่า 2 ประเภทนั้น ส่งผลกระทบต่อระดับของหนี้สิน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to equity ratio) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to asset ratio) และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio) นอกจากนี้รายงานฉบับนี้ยังได้เสนอว่าการเปรียบเทียบกันได้ของงบการเงินจะเพิ่มขึ้นถ้าวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงานในปัจจุบันถูกแทนที่โดยวิธีการบัญชีเดียวที่ใช้สำหรับสัญญาเช่าทุกประเภท โดยผู้เช่าจะต้องบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสิทธิการเช่าสินทรัพย์และภาระผูกพันทั้งหมดจากสัญญาเช่าไว้ในงบการเงินของผู้เช่า ส่วนในรายงานฉบับปี ค.ศ. 2000 Leases: Implementation of a New Approach ได้เสนอถึงการนำวิธีการบัญชีที่ได้เสนอไว้ในรายงานฉบับก่อนไปปฏิบัติจริง (IASB and FASB, 2007)

จากปัญหาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเกณฑ์การจัดประเภทสัญญาเช่าตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) ทำให้เกิดวิธีการบัญชีทางสัญญาเช่า 2 แบบด้วยกัน ซึ่งในการจัดประเภทสัญญาเช่า นั้นเป็นการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร จึงทำให้มีความเป็นไปได้ที่สัญญาเช่าแบบเดียวกัน แต่จัดประเภทต่างกันจะส่งผลให้การรับรู้รายการในงบการเงินแตกต่างกัน จึงเป็นเหตุให้งบการเงินแสดงรายการออกมาต่างกันทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ ซึ่งส่งผลในการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้การที่มีประเด็นปัญหาต่างๆเกี่ยวกับสัญญาเช่าเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่า การจัดประเภทสัญญาเช่า การมีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินจากสัญญาเช่า ผลกระทบต่อการตัดสินใจที่อาจจะผิดพลาดของผู้ใช้งบการเงินจากสัญญาเช่า ฯลฯ จึงทำให้มีงานวิจัยหลายฉบับกล่าวถึงการใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าในงบการเงินในหลายๆมุมมองที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย

ในงานวิจัยของ Wilkins and Zimmer (1983b) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าที่แตกต่างกับการตัดสินใจให้กู้เงินของผู้ให้กู้เงิน (Lenders) โดยมีกลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยเป็นเจ้าของหน้าฝ่ายสินเชื่อของธนาคารในประเทศสิงคโปร์ โดยผู้เข้าร่วมจะต้องพิจารณาแบบคำขอการกู้ยืมเงินใน 3 กรณี คือ 1) ลูกค้ำจัดหาแหล่งเงินทุนโดยกู้ยืมเงิน 2) ลูกค้ำจัดหาแหล่งเงินทุนโดยใช้สัญญาเช่าการเงินในการจัดหาเงิน และ 3) ลูกค้ำจัดหาแหล่งเงินทุนโดยใช้สัญญาเช่าดำเนินงาน ซึ่งเปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินในการจัดหาเงิน ทั้งนี้ในแต่ละกรณีผู้เข้าร่วมงานวิจัยต้องพิจารณาแบบคำขอการกู้ยืมเงิน 4 ฉบับ โดยในแต่ละฉบับจะมีความแตกต่างในเรื่องของระดับการใช้นี้สิน (Leverage) ของกิจการ และระดับของเงินกู้ยืม (Loan amount) ผู้เข้าร่วมงานวิจัยต้องประเมินความสามารถในการชำระเงินกู้ของลูกค้ำในแต่ละกรณี โดยผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะต้องทำการ

กำหนดวงเงินที่จะให้ลูกค้ากู้ยืมเงิน ผลการทดลองของ Wilkins and Zimmer (1983b) พบว่ารูปแบบของการจัดหาเงินของลูกค้าไม่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ให้กู้ยืมเงิน แต่ระดับของการใช้หนี้สินของกิจการและระดับของเงินกู้ยืมส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ให้กู้ยืมเงิน

Hartman and Sami (1989) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าที่แตกต่างกันเช่นเดียวกับ Wilkins and Zimmer (1983b) แต่ Hartman and Sami (1989) ไม่เห็นด้วยกับผลลัพธ์ที่ได้ จากงานของ Wilkins and Zimmer (1983b) เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวเพียงเบนความสนใจของผู้เข้าร่วมทำการทดลองไปยังระดับของการใช้หนี้สินของกิจการและระดับของเงินกู้ยืมมากกว่าจะเน้นไปที่เป็นรูปแบบการจัดหาเงินของลูกค้า โดย Hartman and Sami (1989) ได้เลือกกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นนายธนาคาร โดยได้ให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทำการประเมิน และกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่จะคิดแก่บริษัทตามกรณีต่างๆ ได้แก่ 1) กรณีที่บริษัทไม่มีสัญญาเช่า 2) กรณีที่บริษัทมีสัญญาเช่าดำเนินงาน และ 3) กรณีที่บริษัทมีสัญญาเช่าการเงิน ซึ่ง Hartman and Sami (1989) พบว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยของกรณีที่ 1) และ 2) จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยในระดับต่ำกว่า และให้เครดิตสูงกว่าในกรณีที่บริษัทมีสัญญาเช่าการเงิน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าผู้ให้กู้เงินมีการปฏิบัติต่อประเภทสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงานที่แตกต่างกันเมื่อต้องมีการทำการตัดสินใจในการให้กู้เงิน กล่าวคือผู้ให้กู้เงินสามารถถูกทำให้เข้าใจผิดจากวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าที่แตกต่างกันทำให้การประเมินความเสี่ยงของบริษัทที่มีสัญญาเช่าการเงินสูงกว่าบริษัทที่มีสัญญาเช่าดำเนินงาน

นอกจากงานวิจัยที่มีกลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยเป็นเจ้าของที่ฝ่ายสินเชื่อนายธนาคารแล้ว Wilkins and Zimmer (1983a) ยังได้ศึกษาถึงผลกระทบของวิธีการบัญชีที่แตกต่างกันสำหรับสัญญาเช่าต่อการตัดสินใจของนักวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial analyst) ด้วย ซึ่งงานวิจัยได้ผลลัพธ์ว่าวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าที่แตกต่างกันจะส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักวิเคราะห์ทางการเงินในเรื่องของการพยากรณ์กำไรในอนาคต (Earnings projection) ซึ่งค่าเฉลี่ยของกำไรที่นักวิเคราะห์ทางการเงินพยากรณ์ในกรณีที่บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่าไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินจะสูงกว่าในกรณีของการบันทึกสัญญาเช่าไว้ในงบการเงิน อย่างไรก็ตามการประเมินราคาหุ้นของนักวิเคราะห์ทางการเงินไม่ได้รับผลกระทบจากวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าที่แตกต่างกัน

ส่วนงานวิจัยของ Breton and Taffler (1995) มีผู้เข้าร่วมงานวิจัยคือนายหน้าซื้อขายหุ้น (Stockbroker analyst) ได้ผลวิจัยว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยไม่ได้มีการปรับอัตราส่วนทางการเงินที่เกิดจากสัญญาเช่าดำเนินงานเลย สืบเนื่องจากโดยปกตินายหน้าซื้อขายหุ้นจะทำการพยากรณ์กำไรในอนาคตโดยไม่มีการปรับปรุงสัญญาเช่าดำเนินงานให้เป็นสัญญาเช่าการเงินเสียก่อน ซึ่งความแตกต่างของวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่านี้จะทำให้นายหน้าซื้อขายหุ้นเกิดเข้าใจผิดได้

นอกจากวิธีการบัญชีของสัญญาเช่าจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดในการตัดสินใจได้แล้วนั้น Beattie et al. (2006) ยังพบว่าผู้จัดทำงบการเงินและผู้ใช้งบการเงินมีความเห็นตรงกันว่ามาตรฐานการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าในปัจจุบันนั้นยังไม่มีคุณสมบัติสมบูรณ์ (Incomplete) ไม่มีความสม่ำเสมอ (inconsistency) เป็นช่องทางเปิดโอกาสให้กิจการสร้างเงื่อนไขของสัญญาเช่าให้ตรงตามความต้องการของตนเอง (Open to manipulation) สัญญาเช่าที่คล้ายคลึงกันแต่กลับมีวิธีการบันทึกบัญชีที่แตกต่างกัน (Lacked uniformity) การจำแนกประเภทของสัญญาเช่ามีความยุ่งยาก ซับซ้อน และไม่ชัดเจน (Lacked clarity) และไม่ได้ดำเนินตามหลักการเนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ (Did not portray the substance of the transactions)

มากไปกว่านั้นในปัจจุบันยังมีผู้ใช้งบการเงินบางส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักลงทุนมืออาชีพและนักวิเคราะห์ที่มักจะต้องทำการปรับเปลี่ยนข้อมูลในงบการเงินก่อนกระทำการตัดสินใจและการประเมินเรื่องต่างๆ ด้วยวิธีการนำข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงานที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินมาบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานกลับเข้าไปไว้ในงบการเงินโดยอนุมาน แล้วจึงใช้งบการเงินปรับปรุงดังกล่าวเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การลงทุน และประเมินความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินกลุ่มนี้ได้ข้อมูลใกล้เคียงกับความเป็นจริงเพื่อช่วยการตัดสินใจและการประเมินความเสี่ยงของกิจการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากเหตุการณ์ที่มีผู้ใช้งบการเงินบางกลุ่มทำการปรับเปลี่ยนข้อมูลก่อนทำการตัดสินใจ ทำให้มีงานวิจัยหลายฉบับทำการศึกษถึงผลกระทบของการบันทึกสัญญาเช่าไว้ในงบการเงินโดยอนุมาน (Nelson, 1963; Ashton, 1985; Imhoff and Thomas, 1988; Imhoff et al., 1991;1997; Beattie et al., 1998; Bennett and Bradbury, 2003; Fülbier et al., 2008; Bryan et al., 2010) สำหรับรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินนั้นมีรายการสำคัญอยู่หลายรายการและหนึ่งในก็คือสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยผู้ใช้งบการเงินส่วนใหญ่จะแปลงสัญญาเช่าดำเนินงานให้เป็นสัญญาเช่าการเงินในการวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ (Nelson, 1963; Imhoff et al., 1991;1997) โดยวิธีการทำงบการเงินโดยอนุมานนั้น ถูกลำเสนออยู่ในหลายงานวิจัย แต่งานวิจัยของ Imhoff et al. (1991) ถือได้ว่าเป็นต้นแบบในการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุมาน สำหรับงานวิจัยนี้ Imhoff et al. (1991) ได้ทำการพัฒนาวิธีในการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุมานเพื่อใช้ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบันทึกสัญญาเช่าไว้ในงบการเงินโดยอนุมาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อศึกษาว่าอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญต่างๆมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

สำหรับอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญและเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเมื่อมีการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุมาน คืออัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบแสดงฐานะการเงิน

ซึ่งจะทำให้อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้วัดความเสี่ยง (Leverage Ratio) เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to equity ratio) และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to capital ratio) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหากมีสัญญาเช่าดำเนินงานมาก อัตราส่วนหมุนเวียน (Current ratio) และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (Return on assets: ROA) จะลดลงเนื่องจากมีสินทรัพย์เพิ่มขึ้น (Nelson, 1963; Ashton, 1985; Imhoff and Thomas, 1988; Imhoff et al., 1991; Beattie et al., 1998; Bennett and Bradbury, 2003; Fülbier et al., 2008; Bryan et al., 2010) อัตราส่วนทางการเงินอื่นๆ เช่น อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (Return on equity: ROE) อัตราการหมุนของสินทรัพย์ (Asset turnover) และอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio) ก็ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ

นอกเหนือจากงานวิจัยครั้งก่อน Imhoff et al. (1997) ยังได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบของการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุमानที่เกิดขึ้นกับกำไรขาดทุนเพิ่มเติม เนื่องจากในงานวิจัยชิ้นก่อนไม่ได้มีการคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกำไรขาดทุน ซึ่งจากการละเลยผลกระทบดังกล่าวอาจจะทำอัตราส่วนทางการเงินต่างๆที่คำนวณได้มีความคลาดเคลื่อน และนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดสำหรับผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายได้ โดยงานวิจัยฉบับนี้ได้พัฒนาวิธีการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบกำไรขาดทุนโดยอนุमानด้วย ซึ่งผลของงานวิจัยพบว่าตัววัดผลการดำเนินงานที่สำคัญได้รับผลกระทบด้วย เนื่องจากกำไรสุทธิ (Net income) กำไรจากการดำเนินงาน (Operating income) และสินทรัพย์และหนี้สินมีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งตัววัดผลการดำเนินงานดังกล่าวคืออัตราส่วนต่อไปนี้ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (Return on Assets: ROA) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิ (Price to earnings ratio: P/E) และอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาตามบัญชี (Price to book value ratio: P/BV) ทั้งนี้ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของผลกระทบจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมดและอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นมีความไม่แน่นอนและขึ้นอยู่กับระดับของการใช้สัญญาเช่าดำเนินงานของกิจการ แต่โดยทั่วไปอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นจะแย่งลงเมื่อมีการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุमान

จากงานวิจัยหลายฉบับทำให้เห็นได้ว่าการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานกลับเข้าไปเพื่อทำงบการเงินโดยอนุमानจะส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบแสดงฐานะการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราส่วนที่ใช้วัดความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าความแตกต่างของวิธีการบัญชีของสัญญาเช่านั้นหากสัญญาฉบับเดียวกันแต่กิจการเลือกจัดประเภทต่างกัน จะทำให้อัตราส่วนทางการเงินต่างๆมีความแตกต่างกัน ซึ่งหากผู้ใช้งบการเงินไม่ได้ทำการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้

ในงบการเงินโดยอนุมาณจะส่งผลกระทบต่อการวิเคราะห์งบการเงิน การตัดสินใจลงทุน การประเมินความเสี่ยงของกิจการ รวมไปถึงมูลค่าของกิจการด้วย

มากกว่านั้นจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่เปลี่ยนไปเมื่อจัดทำงบการเงินโดยอนุมาณ ทำให้เห็นว่าอัตราส่วนทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับหากนำมามาตรฐานฉบับใหม่มาปฏิบัติใช้ (IFRS 16) ดังจะสามารถเห็นได้จากทิศทางที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันซึ่งเปรียบเทียบได้จากระหว่างตารางที่ 2.3 กับ ตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของรายการทางบัญชี และอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญจากการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุมาณ

รายการทางบัญชี และอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ	ทิศทางของผลกระทบจากการบันทึกสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในงบการเงินโดยอนุมาณ
สินทรัพย์ (Assets)	+
หนี้สิน (Liabilities)	+
กำไรจากการดำเนินงาน (EBIT)	+
กำไรสุทธิ (Net Income)	+ หรือ -
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage ratio)	+ หรือ -
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to equity ratio)	+
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to capital ratio)	+
อัตราส่วนหมุนเวียน (Current ratio)	-
อัตรการหมุนของสินทรัพย์ (Asset turnover)	-
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (ROA)	+ หรือ -
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	+ หรือ -

ที่มา: ข้อมูลจาก ชิงชัย ฉันทนารัตน์ (2554)

2.3 การจัดทางการเงินโดยอนุमानกับต้นทุนในการรับรู้ข้อมูล

สำหรับการจัดทางการเงินโดยอนุमानนั้นมีวิธีการอยู่หลากหลายขึ้นอยู่กับบุคคล แต่วิธีการคร่าวๆคือ ผู้ใช้การเงินสามารถหาข้อมูลรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินจากสัญญาเช่าได้จากหมายเหตุประกอบงบการเงินที่มาตรฐานปัจจุบัน (IAS 17) บังคับให้มีการเปิดเผยเอาไว้ หลังจากนั้นจึงทำการคำนวณมูลค่าดังกล่าวให้เป็นมูลค่าปัจจุบันโดยใช้อัตราคิดลดที่ผู้ใช้การเงินเห็นควรว่าเหมาะสม โดยอาจเป็นอัตราคิดลดจากสัญญาเช่าหรืออัตราคิดลดจากตลาดเพื่อคำนวณมูลค่าดังกล่าว แล้วทำการกระทบยอดนำกลับเข้าแสดงบนงบการเงินเพื่อให้ได้งบการเงินโดยอนุमानในการประกอบการตัดสินใจต่อไป

โดยข้อมูลของสัญญาเช่าที่มาตรฐานปัจจุบัน (IAS 17) กำหนดให้ผู้เช่าเปิดเผยไว้ในหมายเหตุงบการเงินนั้นก็เพื่อที่แม้ว่ารายการนอกงบแสดงฐานะการเงินจะไม่ได้แสดงบนหน้างบการเงินแต่ผู้ใช้การเงินสามารถทราบข้อมูลดังกล่าวได้จากการอ่านในหมายเหตุงบการเงินได้ โดยสิ่งที่จะต้องเปิดเผยนั้นจะทำให้ผู้ใช้การเงินทราบเงื่อนไขของสัญญาเช่า และเป็นข้อมูลที่จำเป็นต่อการนำมาคำนวณเพื่อกระทบยอดกลับเข้าไปในงบการเงิน ดังต่อไปนี้

การเปิดเผยข้อมูลสัญญาเช่าการเงินตาม IAS 17 (ย่อหน้าที่ 31)
1. มูลค่าตามบัญชีสุทธิ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานสำหรับสินทรัพย์แต่ละประเภท
2. การกระทบยอด ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานระหว่างจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายกับมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น นอกจากนี้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน กิจการต้องเปิดเผยจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น และมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้นสำหรับระยะเวลาแต่ละช่วงต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาที่ไม่เกินหนึ่งปี - ระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี - ระยะเวลาที่เกินห้าปี
3. ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงวด
4. จำนวนเงินขั้นต่ำทั้งสิ้นที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจากการให้เช่าช่วงที่บอกเลิกไม่ได้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน
5. คำอธิบายโดยทั่วไปของข้อตกลงตามสัญญาเช่าที่มีสาระสำคัญของผู้เช่า ซึ่งรวมถึงแต่ไม่ได้จำกัดเพียงรายการต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ในการกำหนดจำนวนที่ต้องจ่ายสำหรับค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้น - เงื่อนไขของการต่ออายุสัญญาเช่าหรือเงื่อนไขของสิทธิเลือกซื้อและข้อกำหนดให้ปรับราคาหรือปรับอัตรา - ข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในสัญญาเช่า เช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับเงินปันผล การก่อนหนี้เพิ่มเติม และการทำสัญญาเช่าอื่นเพิ่มเติม

หมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนข้างล่างนี้เป็นตัวอย่างของการเปิดเผยสัญญาเช่าที่ถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงินเมื่อปฏิบัติตามมาตรฐาน IAS 17 ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 จะเห็นได้ว่าบริษัทได้ทำการเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานได้กำหนดไว้

บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย				
หมายเหตุประกอบงบการเงิน				
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558				
7.13 หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ				
หน่วย : ล้านบาท				
หนี้สินภายใต้สัญญาเช่า	2558		2557	
	มูลค่าตามบัญชี	มูลค่าปัจจุบัน	มูลค่าตามบัญชี	มูลค่าปัจจุบัน
ภายใน 1 ปี	9,889.59	9,428.53	10,638.03	10,092.05
เกิน 1 ปี – 5 ปี	34,836.01	29,715.59	34,499.85	29,021.27
เกิน 5 ปี	<u>32,824.86</u>	<u>22,287.71</u>	<u>26,888.97</u>	<u>17,481.22</u>
รวม	<u>77,550.46</u>	<u>61,431.83</u>	<u>72,026.85</u>	<u>56,594.54</u>
<p>บริษัทฯ ได้ทำสัญญาเช่าเครื่องบินโดยมีสิทธิเลือกที่จะซื้อได้กับสถาบันการเงินต่างประเทศ และในประเทศ รวม 14 แห่ง และแสดงมูลค่าตามนโยบายการบัญชีข้อ 4.9 โดยในงวดบัญชีปี 2558 มีจำนวนคงเหลือ 36 ลำ เป็นภาระหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าทั้งสิ้นที่มีกำหนดจ่ายในระหว่างปี 2558 - 2571 รวม 84,031.40 ล้านบาท หักส่วนที่จะบันทึกเป็นดอกเบี้ยจ่ายเมื่อถึงกำหนดจ่ายประมาณ 6,480.94 ล้านบาท คงเหลือเป็นเงินต้นภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าฯ ดังกล่าวจำนวน 77,550.46 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 โอนไปเป็นหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 9,889.59 ล้านบาท คงเหลือเป็นหนี้สินระยะยาว 67,660.87 ล้านบาท</p>				

ภาพที่ 2.4 ตัวอย่างของการเปิดเผยสัญญาเช่าการเงินในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ที่มา: งบการเงินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

การเปิดเผยข้อมูลสัญญาเช่าดำเนินงานตาม IAS 17 (ย่อหน้าที่ 35)
<p>1. จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตทั้งสิ้นภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานที่บอกเลิกไม่ได้สำหรับแต่ละช่วงต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาที่ไม่เกินหนึ่งปี - ระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี - ระยะเวลาที่เกินห้าปี
<p>2. จำนวนเงินขั้นต่ำที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจากการเช่าช่วงที่บอกเลิกไม่ได้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน</p>
<p>3. จำนวนเงินที่ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าและตามสัญญาเช่าช่วงที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงวด ซึ่งแยกแสดงจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้น และค่าเช่าช่วง</p>
<p>4. คำอธิบายโดยทั่วไปของข้อตกลงที่สำคัญ ที่ผู้เช่าจะต้องปฏิบัติตามสัญญาเช่า ซึ่งรวมถึงรายการดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกณฑ์ในการกำหนดจำนวนที่ต้องจ่ายสำหรับค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้น - เงื่อนไขของการต่ออายุสัญญาหรือเงื่อนไขของสิทธิเลือกซื้อและข้อกำหนดให้ปรับราคาหรือปรับอัตรา - ข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในสัญญาเช่า เช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับเงินปันผล การก่อหนี้เพิ่มเติม และการทำสัญญาเช่าอื่นเพิ่มเติม

หมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนข้างล่างนี้เป็นตัวอย่างของการเปิดเผยสัญญาเช่าที่ถูกจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานเมื่อปฏิบัติตามมาตรฐาน IAS 17 ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 จะเห็นได้ว่าบริษัทได้ทำการเปิดเผยข้อมูลตามที่มาตรฐานได้กำหนดไว้ ซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยไว้ในส่วนนี้คือข้อมูลที่ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปคำนวณคิดลดจากภาระผูกพันของสัญญาเช่า โดยคิดลดจากจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคต ซึ่งในตัวอย่างคือภาระผูกพันค่าเช่าที่ได้มีการระบุไว้ในหมายเหตุ แล้วทำการคำนวณมูลค่าดังกล่าวกลับมาเป็นมูลค่าปัจจุบันจากนั้นจึงนำมูลค่าดังกล่าวบวกกลับเข้าไปในสินทรัพย์และหนี้สินของกิจการ เพื่อให้ได้งบการเงินที่ไม่มีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน แล้วจึงใช้ในการตัดสินใจในการลงทุน และประเมินความเสี่ยงของกิจการต่อไป

บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

7.37 สัญญาและภาระผูกพัน

7.37.1 ภาระผูกพันในการซื้อเครื่องบิน

บริษัทฯ มีภาระผูกพันในการซื้อเครื่องบินที่ต้องชำระเป็นเงิน 18,826.16 ล้านบาท สำหรับเครื่องบิน A350-900 XWB จำนวน 4 ลำ คาดว่าจะได้รับมอบในระหว่างปี 2560-2561 ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

ภาระผูกพัน	เกิน 1 ปี - 5 ปี
ซื้อเครื่องบิน	18,826.16

7.37.2 สัญญาและภาระผูกพันเช่าเครื่องบิน

บริษัทฯ ได้ลงนามในสัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Leases) เครื่องบินจำนวน 43 ลำ โดยมีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายค่าเช่าเครื่องบินตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นจำนวนเงิน 4,371.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา หรือประมาณ 158,490.85 ล้านบาท ประกอบด้วย เครื่องบิน A320-200 จำนวน 15 ลำ A330-300 จำนวน 2 ลำ A350-900 จำนวน 8 ลำ B777-200 จำนวน 2 ลำ B777-300ER จำนวน 8 ลำ B787-8 จำนวน 6 ลำ และ B787-9 จำนวน 2 ลำ โดยมีเครื่องบินที่บริษัทฯ ดำเนินการรับมอบเรียบร้อยแล้วจนถึงสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 จำนวน 33 ลำ และมีเครื่องบินที่ยังไม่ถึงกำหนดรับมอบอีกจำนวน 10 ลำ ทั้งนี้ มีเครื่องบินครบกำหนดสิ้นสุดสัญญาเช่าดำเนินงานในปี 2559 จำนวน 2 ลำ เครื่องบินครบกำหนดในปี 2560-2563 จำนวน 11 ลำ และจะครบกำหนดสิ้นสุดสัญญาในปี 2564-2573 จำนวน 30 ลำ

ภาระผูกพันค่าเช่า ตามสัญญาเช่าเครื่องบินทั้ง 43 ลำ สำหรับระยะเวลาแต่ละช่วงมีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

ภาระผูกพัน	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี - 5 ปี	เกิน 5 ปี
Rent	10,119.42	56,278.99	92,092.44

ภาพที่ 2.5 ตัวอย่างของการเปิดเผยสัญญาเช่าดำเนินงานในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ที่มา: งบการเงินบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

อย่างไรก็ตามแม้จะมีการเปิดเผยข้อมูลดังตัวอย่างที่แสดงข้างต้น แต่ขั้นตอนในการค้นหาข้อมูลแล้วทำการคำนวณคิดลดก็ต้องใช้ความรู้ความสามารถ ซึ่งผู้ที่สามารถจัดทำงบการเงินโดยอนุमानได้ต้องเป็นผู้ใช้งบการเงินที่มีความรู้ทั้งทางด้านบัญชีและการเงิน รวมถึงรู้เรื่องเกี่ยวกับมาตรฐานบัญชีในระดับหนึ่ง และรู้ถึงวิธีการคำนวณคิดลดกลับเข้ามาบนหน้างบการเงิน ตลอดจนเมื่อนำกลับเข้ามาบนหน้างบการเงินก็ต้องทราบว่าจะไปแสดงใส่ไว้ตรงไหน กระทบยอดกับรายการใดในงบการเงินอีกด้วย ดังนั้นแม้จะมีการเปิดเผยแต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ใช้งบการเงินจะทราบหรือใช้ข้อมูลนั้นได้ทันทีว่ากิจการมีสินทรัพย์ และหนี้สินที่ไม่ได้แสดงบนหน้างบการเงินจริงเท่าไร หรือถึงจะมีการเปิดเผยก็ไม่ได้ง่ายในการดึงข้อมูลกลับมาแสดงบนหน้างบการเงินทันที มากไปกว่านั้นถึงแม้จะเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถก็อาจจะได้งบการเงินโดยอนุमानที่แตกต่างกันได้ ด้วยเงื่อนไขสมมติฐานที่ตั้งไว้ หรือวิธีการคำนวณที่แตกต่างกัน ดังนั้นงบการเงินโดยอนุमानที่ได้มาทำการตัดสินใจของแต่ละคนก็จะแตกต่างกันไป

นอกเหนือจากความรู้ความสามารถที่ต้องมีแล้วนั้นยังมีเรื่องของต้นทุนในการรับรู้ข้อมูลด้วย (Cognitive Cost) โดยสืบเนื่องมาจากสมมติฐานการเปิดเผยข้อมูลไม่สมบูรณ์ หรือ IRH (Incomplete Revelation Hypothesis) ที่ได้มีการเสนอไว้ว่าการแสดงรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลทางการเงินนั้นมีอิทธิพลต่อการใช้วิจารณญาณ และการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน IRH ยังได้กล่าวไว้อีกว่าต้นทุนในกระบวนการรับรู้จะเกิดขึ้นเมื่อการนำเสนอของงบการเงินมีความไม่ชัดเจน และไม่ถูกนำมาแสดงโดยแยกจากข้อมูลอื่นเพื่อให้เกิดความชัดเจน (Bloomfield, 2002) ซึ่ง IRH ขัดกับสมมติฐานเรื่องตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market Hypothesis) ที่ว่าไม่ว่ารูปแบบการนำเสนอของข้อมูลจะเป็นอย่างไร ก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน แม้ข้อมูลนั้นจะมาจากหลายแหล่งก็ตาม

มากกว่านั้นยังมีงานวิจัยทางจิตวิทยาที่แสดงให้เห็นว่าข้อมูลจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจของมนุษย์เมื่อข้อมูลสำคัญนั้นถูกนำเสนอให้อยู่ในรูปแบบหรือตำแหน่งที่สามารถนำไปใช้งานและประมวลผลได้ทันที (Krische, 2005; Maines and McDaniel, 2002) กล่าวคือข้อมูลจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการตัดสินใจมากที่สุดเมื่อถูกนำเสนออย่างชัดเจนต่อผู้ที่ทำการตัดสินใจจากข้อมูลนั้น ดังนั้นรูปแบบการนำเสนอของข้อมูลจึงสำคัญเพราะข้อมูลจะถูกนำไปใช้ตัดสินใจหรือไม่ก็นั้นมักจะขึ้นกับรูปแบบการนำเสนอของข้อมูล (ปีนประภา แสงจันทร์, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Krische (2005) ที่อธิบายได้ว่าข้อมูลทางการเงินจะมีอิทธิพลต่อการใช้วิจารณญาณต่อนักลงทุนเมื่อข้อมูลถูกเปิดเผยในที่ที่พร้อมให้นักลงทุนเข้าถึงได้ และข้อมูลนั้นถูกนำมาใช้ในการทำการตัดสินใจในฐานะผู้ให้เงินทุนแก่กิจการ หรือทำการตัดสินใจในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง

นอกเหนือจากนั้น ปีนประภา แสงจันทร์ (2553) ยังได้กล่าวสรุปไว้ว่า IRH สามารถอธิบายโดยนัยถึงผลกระทบต่อผู้ใช้บริการเงินได้ว่า ไม่มีนักลงทุนหรือผู้ใช้บริการเงินคนใดต้องการข้อมูลที่ยากต่อการทำความเข้าใจ และมีต้นทุนสูงในการสืบค้นเพื่อให้ได้มา หรือกล่าวได้ว่านักลงทุนต้องการข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนที่มีต้นทุนทางการเงิน และต้นทุนในการรับรู้ต่ำที่สุด

จะสังเกตได้ว่านอกจากต้องมีความรู้ความสามารถแล้วยังมีเรื่องของต้นทุนในการรับรู้ข้อมูล (Cognitive cost) ในการนำข้อมูลรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินจากสัญญาเช่ากลับเข้าแสดงบนหน้างบการเงิน กล่าวคือถึงแม้ข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่าจะปรากฏให้เห็นทั้งในงบการเงิน และในหมายเหตุประกอบงบการเงินก็ตาม แต่การที่แสดงรายการเกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าดังกล่าวอยู่ 2 ตำแหน่งอาจทำให้ผู้ใช้บริการเงินไม่ได้สนใจข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน แล้วทำการตัดสินใจจากข้อมูลที่เห็นอยู่บนหน้างบการเงินเพียงอย่างเดียว หรือถึงแม้สนใจในข้อมูลดังกล่าวก็ต้องใช้ความรู้ความสามารถพอสมควรในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการเพื่อดึงข้อมูลรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินที่มีอยู่ในหมายเหตุประกอบงบการเงินกลับเข้าไปแสดงบนหน้างบการเงิน ซึ่งจากการที่ต้องค้นหาข้อมูลจาก 2 ตำแหน่งเนื่องจากข้อมูลแสดงแยกจากกันนี้ทำให้เกิดต้นทุนในการรับรู้ขึ้น ทั้งนี้ยังมีเรื่องของความสามารถในการรับรู้ข้อมูล (cognitive ability) ของผู้ใช้บริการเงินที่แตกต่างกันอีกที่จะทำให้เกิดต้นทุนในการรับรู้ข้อมูลของผู้ใช้บริการเงินแต่ละคนแตกต่างกัน

ด้วยเหตุนี้มาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) ที่จะมีการประกาศใช้จึงได้ถูกปรับปรุงขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการเงินทุกกลุ่ม เพื่อลดต้นทุนในการรับรู้ข้อมูลและเข้าถึงข้อมูล เพื่อแก้ปัญหารายการนอกงบแสดงฐานะการเงินที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ขณะนี้ รวมถึงเพื่อให้ผู้ใช้บริการเงินทุกฝ่ายได้รับข้อมูลทางการเงินเพื่อทำการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน และได้รับงบการเงินที่แสดงข้อมูลอย่างเที่ยงธรรมมากขึ้น

2.4 การใช้ข้อมูลทางการเงินในการประกอบการตัดสินใจลงทุน และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของผู้ใช้บริการเงิน กับส่วนได้เสียในกิจการที่แตกต่างกัน

ผู้ใช้บริการเงินส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบจากวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าที่แตกต่างกันตามจุดประสงค์ของการใช้ข้อมูลทางการเงินในการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกิจการมีการทำสัญญาเช่าดำเนินงาน ซึ่งเมื่องบการเงินแสดงข้อมูลสินทรัพย์และหนี้สินต่างจากความเป็นจริงจึงค่อนข้างส่งผลกระทบต่อตัดสินใจในการลงทุน และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ เพราะหากกิจการมีสัญญาเช่าดำเนินงานผู้ใช้บริการเงินจะไม่สามารถเห็นสินทรัพย์ และระดับภาระหนี้สินที่แท้จริงของกิจการได้ จึงทำให้ผู้ใช้บริการเงินอาจจะประเมินความเสี่ยงด้านการลงทุน

ประเมินความเสี่ยงทางการเงิน และการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่ผิดพลาดไป ในขณะที่หากกิจการมีการทำสัญญาเช่าการเงินจะมีการแสดงสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าไว้ในงบการเงินแล้ว

สำหรับผู้ใช้งบการเงินที่ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาในครั้งนี้คือผู้ใช้งบการเงินที่เปรียบเสมือนเป็นแหล่งเงินทุนให้กับกิจการ หรือก็คือผู้ใช้งบการเงินที่มีส่วนได้เสียในบริษัทแตกต่างกัน 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกเป็นกลุ่มของนักลงทุนซึ่งจะมีส่วนได้เสียเปรียบเสมือนเจ้าของกิจการ (Equity Provider) และอีกกลุ่มคือกลุ่มของผู้ให้กู้ยืมเงิน หรือนายธนาคาร (Debt provider) สืบเนื่องจากผลงานวิจัยของ Mason and Stark (2004) ได้กล่าวไว้ว่าผู้ให้เงินทุนแก่กิจการ (Funder/ Fund Provider) ที่แตกต่างกัน หรือเป็นคนละประเภทกัน จะทำการวิเคราะห์หรือประเมินการตัดสินใจให้เงินทุนจากข้อมูลที่ต่างกัน อันเนื่องมาจากการมีเงื่อนไขในการให้เงินทุนที่ต่างกัน ดังนั้นเวลาที่กิจการจะไปขอเงินทุนจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างข้อเสนอหรือข้อมูลที่เหมาะสมกับประเภทของผู้ให้เงินทุนแก่กิจการ โดยหากขอเงินทุนจากนายธนาคารสิ่งแรกที่นายธนาคารจะพิจารณามากที่สุดคือความเสี่ยงที่จะไม่ได้เงินกู้ยืมคืนกลับมา ส่วนกลุ่มที่เป็นนักลงทุนมักจะสนใจข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพในการเติบโตของกิจการ และผลตอบแทนที่จะได้รับจากกิจการ

นอกจากนี้ยังมีงานเขียนของ Cascino et al. (2013) ที่กล่าวไว้อีกว่าผู้ให้เงินทุนแก่กิจการมักต้องการข้อมูลที่แตกต่างกันในการนำเสนอหรือสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในลักษณะของตราสารหนี้และตราสารทุน รวมถึงผู้ให้เงินทุนยังมีความสามารถในการวิเคราะห์และมีระดับความซับซ้อนที่ต่างกัน มากไปกว่านั้นข้อมูลที่นักลงทุนในหุ้นสามัญของกิจการ (Equity provider) ต้องการทราบถึงคือข้อมูลของกระแสเงินสดในอนาคตหรือการพยากรณ์กำไรของบริษัทได้จากงบการเงิน รวมถึงความเสี่ยงและผลตอบแทนที่จะได้รับในอนาคต ส่วนผู้ให้กู้ยืมเงิน (Debt provider) มักต้องการข้อมูลที่สะท้อนถึงความเสี่ยงบางประการที่จะทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ต่ำกว่าเป้าหมาย (downside risk) และมักจะพิจารณาข้อมูลทางการเงิน อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงเป็นหลัก มากไปกว่านั้นนักวิจัยหลายคนยอมรับเป็นข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ให้เงินทุนแก่กิจการต่างประเภทกัน ทั้งที่เป็นกลุ่มนักลงทุนและผู้ให้กู้ยืมเงินต้องการข้อมูลในการตัดสินใจที่ต่างกัน และมีวิธีการใช้ข้อมูลที่ต่างกัน (Ball et al., 2008; Kothari et al., 2010)

จะเห็นได้ว่าผู้ให้เงินทุนแก่กิจการทั้งสองกลุ่มนี้เปรียบเสมือนแหล่งเงินทุนที่สำคัญแก่กิจการ รวมถึงเป็นกลุ่มผู้ใช้งบการเงินทั้ง 2 กลุ่มที่มักจะตัดสินใจจากข้อมูลทางการเงินที่บริษัทมอบให้ เป็นส่วนใหญ่ว่าจะลงทุนในกิจการดีหรือไม่ หรือจะอนุมัติเงินกู้ยืมให้แก่กิจการดีหรือไม่ ทั้งนี้สรุปได้ว่าผู้ใช้งบการเงินทั้ง 2 กลุ่มจะมีจุดประสงค์และมีวิธีการตัดสินใจจากข้อมูลที่ได้รับแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ในการจัดหาเงินหรือมอบทุนให้กับกิจการ ซึ่งจากบทความข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีแรงจูงใจในการแบ่งบทบาทสมมติเป็น 2 กลุ่มดังนี้คือนักลงทุนที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ และนายธนาคารฝ่าย

สินเชื่อหรือผู้ให้กู้ยืมเงิน เพื่อศึกษาว่าหากมีส่วนได้เสียในกิจการที่แตกต่างกันจะทำให้การตัดสินใจในการลงทุน หรืออนุมัติให้กู้ยืมเงินจากข้อมูลทางการเงินที่ได้รับแตกต่างกันเพียงใด หรือดูข้อมูลใดเป็นพิเศษหรือไม่

อย่างไรก็ตามเนื่องจากนักลงทุนผู้เปรียบเสมือนเป็นแหล่งเงินทุนแหล่งหนึ่งให้กับกิจการนั้นนี้อยู่หลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีวิธีการใช้ทางการเงินที่ต่างกัน โดยวิธีหนึ่งคือการแบ่งนักลงทุนตามระดับความรู้ทางการเงิน และประสบการณ์ได้อีกเป็น 2 ประเภทคือ นักลงทุนมืออาชีพ (Professional Investor) และนักลงทุนทั่วไป (Nonprofessional Investor) ซึ่งนักลงทุนทั้ง 2 ประเภทนี้จะมีพฤติกรรมในการใช้ข้อมูล การค้นหาข้อมูล และการตัดสินใจที่แตกต่างกัน สำหรับนักลงทุนมืออาชีพ เช่น นักวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial analyst) จะใช้กลยุทธ์การค้นหาข้อมูลโดยตรง (Directional information search strategy) โดยนักลงทุนมืออาชีพจะพัฒนาวิธีการประเมินมูลค่ากิจการเอง รวมถึงค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและมีความสำคัญกับวิธีการประเมิน (Huntton and McEwen, 1997) แต่สำหรับนักลงทุนทั่วไปจะมีการค้นหาข้อมูลและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่านักลงทุนมืออาชีพเนื่องจากนักลงทุนทั่วไปจะใช้กลยุทธ์ค้นหาข้อมูลตามลำดับ (Sequential information search strategy) โดยจะค้นหาหรือรวบรวมข้อมูลตามลำดับจากงบแสดงฐานะการเงินไปจนถึงหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งไม่สามารถหาความสำคัญและแยกแยะการสร้างเชื่อมโยงของข้อมูลต่างๆได้ (Huntton and McEwen, 1997) อีกทั้งข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายของงบการเงินจะให้นักลงทุนทั่วไปที่อ่านข้อมูลตามลำดับงบการเงินนั้น ตกอยู่ในสถานะของการรับรู้ข้อมูลมากเกินไป (Overload cognitive state) และการที่ได้รับข้อมูลมากเกินไปทำให้นักลงทุนทั่วไปไม่สามารถรับรู้ข้อมูลที่อยู่ในหมายเหตุประกอบงบการเงินได้ ส่งผลให้นักลงทุนจะไม่สามารถใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ และส่วนมากนักลงทุนทั่วไปจะให้ความสำคัญของข้อมูลที่แสดงไว้ในงบแสดงฐานะการเงินหรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมากกว่าข้อมูลที่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน (Aboody, 1996; Davis-Friday et al., 1999; Maines and McDaniel, 2000)

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดของ Maines and McDaniel (2000) ที่เสนออีกว่านักลงทุนทั่วไปให้น้ำหนักและความสำคัญของข้อมูลตามลำดับของการนำเสนอ ซึ่งเป็นผลให้นักลงทุนทั่วไปเชื่อว่าหมายเหตุประกอบงบการเงินมีความสำคัญน้อยที่สุดเพราะอยู่เป็นลำดับสุดท้ายของงบการเงิน ทำให้เมื่อนักลงทุนทั่วไปได้รับข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงินก็จะให้ความสำคัญกับข้อมูลเหล่านั้นน้อยลง จึงมีความเป็นไปได้สูงที่ว่าเมื่อนักลงทุนทั่วไปจัดทำงบการเงินโดยอนุมานขึ้นจะไม่ได้บันทึกรายการสัญญาเช่าดำเนินงานที่แสดงอยู่ในหมายเหตุประกอบงบการเงินกลับเข้าไปในงบการเงินโดยอนุมานที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินเพื่อประเมินความเสี่ยงในการลงทุน

และความเสี่ยงทางการเงิน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบต่อการตัดสินใจของนักลงทุนทั่วไปว่าจะตัดสินใจได้ดีขึ้นหรือไม่หลังจากมาตรฐานฉบับใหม่มีผลบังคับใช้ (IFRS 16) ในงานวิจัยชิ้นนี้

2.5 สมมติฐาน (Hypothesis)

ตามที่ทาง FASB และ IASB ได้ร่วมกันพัฒนาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการบัญชีของสัญญาเช่าขึ้นมาเป็นระยะเวลาานาน ปัจจุบันก็ได้ข้อสรุปของวิธีการบัญชีแบบใหม่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยเมื่อต้นปี ค.ศ. 2016 ได้มีการเผยแพร่มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า (IFRS 16: Leases) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานดังกล่าวเป็นการแก้ไขปัญหาเรื่องของการรายงานนอกงบแสดงฐานะการเงินที่เกิดจากสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยมาตรฐานได้กำหนดให้ผู้เช่าต้องบันทึกสิทธิในการใช้สินทรัพย์ตามสัญญาเช่า และภาระผูกพันทั้งหมดจากสัญญาเช่าไว้ในงบการเงินของกิจการสำหรับสัญญาเช่าทั้งหมดที่เกิดขึ้น ซึ่งวิธีการบัญชีจะมีความคล้ายคลึงกับสัญญาเช่าการเงิน (Finance lease) ตามมาตรฐานปัจจุบัน (IAS 17)

ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าในปัจจุบัน (IAS 17) ทำให้งบการเงินไม่สามารถแสดงรายการที่มีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากเพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน ผู้วิจัยเชื่อว่าการทิ้งงบการเงินในปัจจุบันที่มีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน (Off-balance sheet item) ซึ่งเกิดจากสัญญาเช่าดำเนินงานที่มีเพียงแค่การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงานไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเท่านั้น ยังไม่เพียงพอที่จะสามารถทำให้ผู้ใช้งบการเงินทำการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน และความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท เมื่อเปรียบเทียบกับงบการเงินตามมาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ (IFRS 16) ที่มีวิธีการบัญชีสำหรับทุกสัญญาเช่าเป็นแบบเดียวกัน เพราะมาตรฐานฉบับใหม่จะไม่ก่อให้เกิดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน ซึ่งงบการเงินดังกล่าวน่าจะช่วยให้นักลงทุนทั่วไปตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้นถึงความต้องการจะลงทุนในบริษัท รวมถึงถ้าธนาคารได้รับงบการเงินที่รวมภาระหนี้สินแสดงไว้บนหน้างบการเงินแล้วก็จะเอื้อประโยชน์ต่อการพิจารณาอนุมัติเงินกู้มากขึ้น คล้ายกันกับกรณีที่นักลงทุนมีอาชีพใช้ข้อมูลจากงบการเงินโดยอนุมานขึ้น เพราะงบการเงินโดยอนุมานจะมีความใกล้เคียงกับงบการเงินที่ไม่มีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน กล่าวคือทั้งงบการเงินตาม IFRS 16 และงบการเงินโดยอนุมานจะมีข้อมูลที่ดีกว่า มีความเที่ยงธรรมมากกว่าเปรียบเทียบกันได้มากกว่า และส่งผลให้ผู้ใช้งบการเงินมีการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับงบการเงินที่มีการปฏิบัติตามหลักการของวิธีการบัญชีสำหรับ สัญญาเช่าที่แตกต่างกัน โดยแบ่งเป็นตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) ตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) แต่มีรายการกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินเป็นข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อพิสูจน์ว่า งบการเงินโดยอนุमानที่ใช้กันในปัจจุบันมีประสิทธิภาพต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเพียงใด และตามมาตรฐานที่จะมีผลบังคับใช้ในอนาคต (IFRS 16) ทำให้ได้กลุ่มสมมติฐานแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อตัดสินใจของผู้เป็นเหมือนแหล่งเงินทุนของกิจการ ทั้งผู้ที่มีส่วนได้เสีย อย่างนักลงทุนทั่วไปและนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ หรือผู้ให้กู้ยืมเงินที่น่าสนใจว่าจะตัดสินใจเปลี่ยนไป อย่างไรหากได้งบการเงินต่างกัน

สมมติฐานกลุ่มแรกเป็นการเปรียบเทียบระหว่างงบการเงินที่จัดทำขึ้นตาม IAS 17 กับ งบการเงินที่จัดทำขึ้นตาม IAS 17 แต่มีรายการกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินเป็น ข้อมูลเพิ่มเติม หรือก็คือเปรียบได้กับงบการเงินโดยอนุमान เพื่อเป็นการทดสอบว่าเมื่อตัดสินใจจากงบ การเงินโดยอนุमानจะตัดสินใจเปลี่ยนไปหรือไม่สำหรับผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน เรื่องของความเสียหายที่งบการเงินโดยอนุमानจะแสดงให้เห็นถึงภาระหนี้สินที่เยอะมากกว่าจึงได้เป็น สมมติฐาน ดังนี้

H1a: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) และการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุमानเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ จะไม่ทำให้การตัดสินใจในการ ประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรของนักลงทุนทั่วไปและผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินแตกต่างกัน (Stated in null hypothesis form)

H1b: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุमानเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ จะทำให้นักลงทุนทั่วไปและ ผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับ การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016)

นอกจากการพิจารณาในภาพรวมจากผู้ใช้งบการเงินแล้ว ผู้ใช้งบการเงินมีส่วนได้เสียที่ แตกต่างกันมักจะมีวิธีการใช้ข้อมูลในหน้างบในการตัดสินใจที่แตกต่างกันในการใช้พิจารณา จึงได้เป็น สมมติฐานเพิ่มดังนี้

H1c: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) และการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุमानเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ จะไม่ทำให้การตัดสินใจในการประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัทของนักลงทุนทั่วไปแตกต่างกัน (Stated in null hypothesis form)

H1d: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุमानเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ จะทำให้ผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงินต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016)

สมมติฐานกลุ่มที่สองเป็นการเปรียบเทียบระหว่างงบการเงินที่จัดทำขึ้นตาม IFRS 16 กับ งบการเงินที่จัดทำขึ้นตาม IAS 17 แต่มีรายการกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินเป็นข้อมูลเพิ่มเติม หรือก็คือเปรียบได้กับงบการเงินโดยอนุमान เพื่อเป็นการทดสอบว่าในปัจจุบันที่ผู้ใช้งบการเงินบางกลุ่มใช้งบการเงินโดยอนุमानในการตัดสินใจนั้นช่วยเพิ่มความสามารถในการตัดสินใจคล้ายกับงบการเงินที่จัดทำตาม IFRS 16 ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหารายการนอกงบแสดงฐานะการเงินหรือไม่ โดยที่ในเรื่องของความเสี่ยงเนื่องจากนำรายการหนี้สินกลับเข้ามาแสดงบนหน้างบการเงินการตัดสินใจคงไม่แตกต่างกัน แต่ส่วนความสามารถในการพยากรณ์กำไรกับความต้องการที่จะลงทุนนั้นผู้ใช้งบการเงินมักจะตัดสินใจจากหลายตัวแปรจึงได้เป็นสมมติฐาน ดังนี้

H2a: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) จะทำให้นักลงทุนทั่วไปและผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุमानเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ

H2b: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) และการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุमानเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ จะไม่ทำให้การตัดสินใจในการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทของนักลงทุนทั่วไปและผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินแตกต่างกัน (Stated in null hypothesis form)

H2c: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) จะทำให้นักลงทุนทั่วไปประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัทต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุমানเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ

H2d: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) และการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) โดยเป็นการจัดทำงบการเงินโดยอนุমানเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพ จะไม่ทำให้การตัดสินใจในการประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน ของผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินแตกต่างกัน (Stated in null hypothesis form)

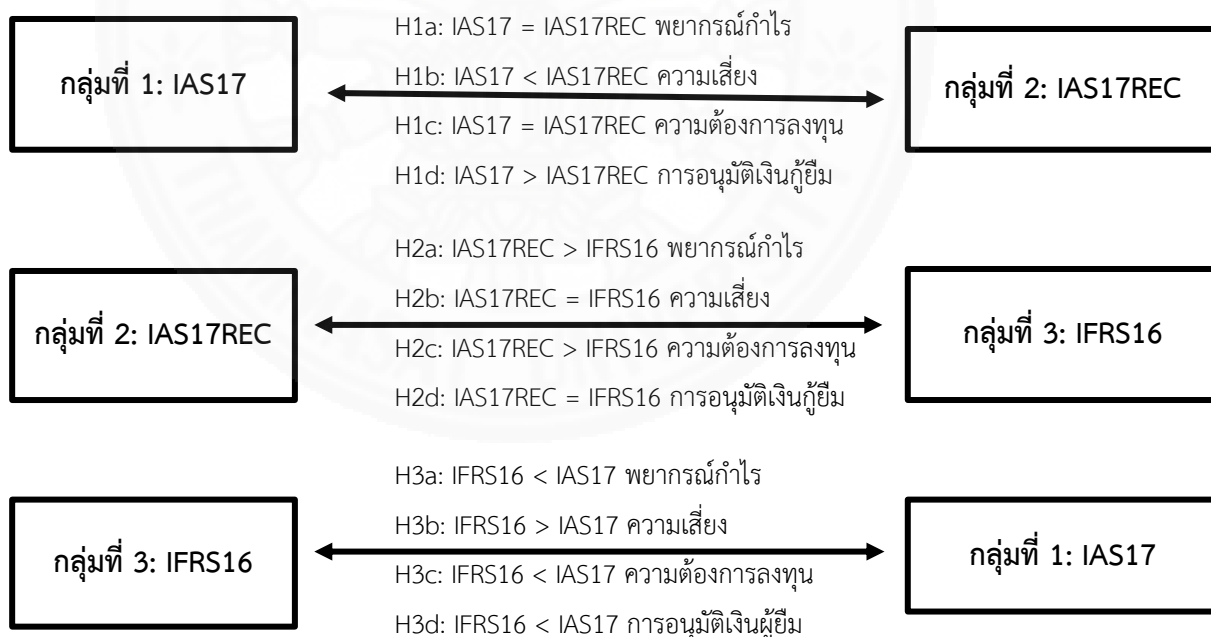
สมมติฐานกลุ่มที่สามเป็นการเปรียบเทียบระหว่างงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) กับ งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานปัจจุบัน (IAS 17) เพื่อเป็นการทดสอบว่างบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS17) กับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับใหม่ที่กำลังจะมีผลบังคับใช้ (IFRS 16) จะช่วยทำให้การตัดสินใจในการประเมินเรื่องต่างๆจากข้อมูลงบการเงินเปลี่ยนไปอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าหากเป็นเรื่องของการพยากรณ์กำไรเมื่อใช้ IFRS 16 จะทำให้งบการเงินแสดงข้อมูลทางการเงินที่แท้จริงมากขึ้น จึงอาจจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินมองว่าบริษัทมีความสามารถในการพยากรณ์กำไรน้อยลง ส่วนเรื่องของความเสี่ยงก็จะมองว่ามีความเสี่ยงในระดับสูงมากกว่า IAS 17 สืบเนื่องจากการบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินที่แสดงมากขึ้นจนทำให้อัตราส่วนที่ใช้ในการประเมินเปลี่ยนไป เมื่อความเสี่ยงเด่นชัดมากขึ้นก็ส่งผลให้ความสนใจอยากลงทุนน้อยลงด้วย แต่หากเป็นงบการเงินตาม IAS 17 ข้อมูลทางการเงินและอัตราส่วนต่างๆจะทำให้รู้สึกที่บริษัทไม่คอยเสี่ยง และนำลงทุนเพราะน่าจะได้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง โดยที่หากงบการเงินตาม IFRS 16 ทำให้การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเปลี่ยนไป ก็หมายความว่าว่างงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับใหม่มีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากขึ้น จากการไม่มีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินอีกต่อไป ทำให้การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้เป็นสมมติฐาน ดังนี้

H3a: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) จะทำให้นักลงทุนทั่วไปและผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรของบริษัทต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016)

H3b: จัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) จะทำให้นักลงทุนทั่วไปและผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินประเมินความเสี่ยงทางการเงินสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016)

H3c: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) จะทำให้นักลงทุนทั่วไปประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัทต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016)

H3d: การจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) จะทำให้ผู้อนุมัติให้กู้ยืมเงินประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงินต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016)

ภาพที่ 2.6 แสดงภาพการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนต่อไปในบทที่ 3 จะเป็นการอธิบายรูปแบบการวิจัย กระบวนการวิจัย และข้อมูลที่ใช้ในการทดลอง

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

3.1 การออกแบบงานวิจัย (Experiment Design)

3.1.1 ผู้เข้าร่วมงานวิจัย (Research Participants)

โดยทั่วไปแล้วกลุ่มผู้ใช้งบการเงินนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายกลุ่มและมีวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์งบการเงินที่แตกต่างกัน (อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์, 2551) ซึ่งหนึ่งในกลุ่มผู้ใช้งบการเงินที่สำคัญและค่อนข้างถูกจับตามองคือนักลงทุน เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่จะมาลงทุนในบริษัททำให้บริษัทสามารถจัดหาเงินได้ โดยปกติแล้วนักลงทุนมักจะใช้งบการเงินเป็นเครื่องมือหลักในการร่วมประกอบการตัดสินใจในการเลือกบริษัทที่อยากจะเข้าไปลงทุน สำหรับกลุ่มนักลงทุนในตลาดสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ นักลงทุนมืออาชีพ (Professional Investors) และนักลงทุนทั่วไป (Nonprofessional Investors) ซึ่งนักลงทุนทั้ง 2 กลุ่มจะมีการใช้ข้อมูลต่างๆ ในการตัดสินใจค่อนข้างจะแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งในการเลือกศึกษาผลกระทบของวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าตามมาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) ที่ทำให้วิธีการทางบัญชีและการแสดงรายการหน้างบการเงินของกิจการผู้เช่าต่างไปจากเดิมต่อการตัดสินใจของนักลงทุนทั่วไป นอกเหนือจากนักลงทุนยังมีผู้ใช้งบการเงินที่สำคัญอีกกลุ่ม คือกลุ่มของผู้อนุมัติเงินกู้ที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาถึงการตัดสินใจอนุมัติให้กู้ยืมเงินว่าจะเปลี่ยนไปหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้เข้าร่วมงานวิจัยเป็นนักศึกษาปริญญาโททางด้านบริหารธุรกิจและการบัญชีจำนวน 102 คน ซึ่งเป็นนักศึกษากลุ่มที่มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านบัญชีและด้านการเงินพอสมควร หรือได้มีการผ่านหลักสูตรการวิเคราะห์งบการเงินมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพื่อเป็นตัวแทนของนักลงทุนทั่วไป โดยอ้างอิงงานวิจัยที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ให้เห็นของ Elliott (2007) ว่านักศึกษาเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นตัวแทนที่ดีหรือเหมาะสมของนักลงทุนทั่วไป เนื่องจากนักศึกษาเหล่านี้จะมีพฤติกรรมในการค้นหาข้อมูล (Information Acquisition) รวมถึงการรวบรวมข้อมูล (Information Integration) คล้ายคลึงกับนักลงทุนทั่วไป

3.1.2 กรอบงานวิจัย (Research Framework)

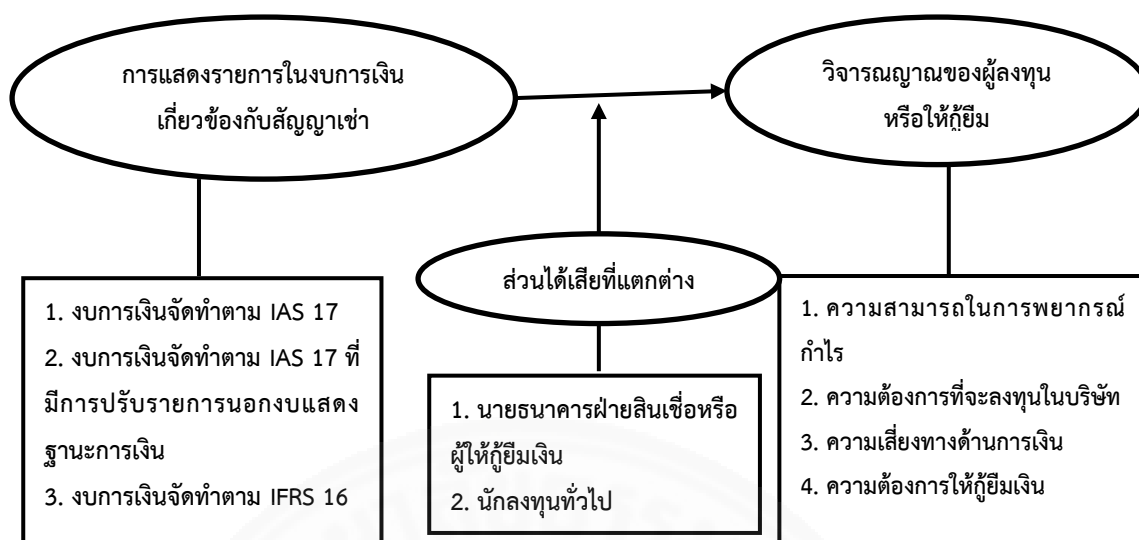
สำหรับวิธีการทำงานวิจัยฉบับนี้นั้นจะเป็นการวิจัยเชิงการทดลอง (Experimental Research) โดยใช้รูปแบบ 3x2 Mixed design เพื่อศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีของสัญญาเช่าตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า (IFRS 16) ที่จะส่งผลต่อตัวเลขและรายงานในงบการเงินที่เปลี่ยนไปต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงินของ

บริษัท การประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน และความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท โดยสาเหตุที่ต้องทำการทดลองแบบการผสมผสานกันระหว่าง Between-subject Design และ Within-subject Design นั้นสืบเนื่องด้วยมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนของผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่สามารถเข้าร่วมการทดลองได้มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการทำเป็น Between-subject Design โดยมีตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาแบบ Between-subject design 3 ตัวแปรอิสระ คือ 1) งบการเงินของกิจการที่มีสัญญาเช่าจัดทำตาม IAS 17 2) งบการเงินของกิจการที่มีสัญญาเช่าจัดทำตาม IAS 17 พร้อมข้อมูลกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงิน 3) งบการเงินของกิจการที่มีสัญญาเช่าจัดทำตาม IFRS 16 และแบบ Within-subject design 2 ตัวแปรอิสระ คือ ส่วนได้เสียที่แตกต่างกันในบริษัท โดยแบ่งเป็นนักลงทุนในหุ้นสามัญ (Equity Provider) กับ นายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ (Debt Provider)

สำหรับการศึกษาตัวแปรอิสระเรื่องของส่วนได้เสียที่แตกต่างกันนั้นจะทำการทดลองโดยการที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยในทุกกลุ่มการทดลองจะได้รับเงื่อนไขของการแสดงตนตามบทบาทสมมติ (Assumed Role) ซึ่งเป็นบทบาทของส่วนได้เสียที่แตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือ นักลงทุนทั่วไปในหุ้นสามัญ และนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ ทั้งนี้สำหรับข้อจำกัดเรื่องจำนวนคนข้างต้นผู้วิจัยจึงกำหนดให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกคนจะได้รับบทบาทสมมติทั้ง 2 บทบาทในการทำการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบวิธีการทดลองเพื่อไม่ให้เกิดความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้น (Order effect bias) ในการตอบคำถาม โดยจัดทำแบบสอบถามสลับชุดเลขคู่กับชุดเลขคี่ ซึ่งหากเป็นแบบสอบถามชุดเลขคี่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับบทบาทสมมติให้เป็นนักลงทุนทั่วไปในหุ้นสามัญก่อน สำหรับส่วนแบบสอบถามชุดเลขคู่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะได้รับบทบาทสมมติให้เป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อก่อน การทำเช่นนี้เพื่อไม่ให้เกิดความโน้มเอียงดังกล่าวและเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการศึกษาครั้งนี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการควบคุมตัวแปรในด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้เข้าร่วมการทดลองเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือผู้วิจัยได้มีการจัดให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยมีการกระจายตัวแบบสุ่ม (Randomly assigned) ในแต่ละกลุ่มที่ทำการทดลองเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ความรู้ทางด้านบัญชีและการเงิน อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่างๆ

สำหรับเงื่อนไขของกรอบวิจัยคือการนำเสนองบการเงินที่มีความแตกต่างกัน และการมีส่วนได้เสียที่แตกต่างกันในการพิจารณางบการเงินโดยการออกแบบการทดลองสามารถอธิบายด้วยภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 3.1 กรอบงานวิจัย (Research Framework)

จากภาพที่ 3.1 การนำเสนองบการเงินของกิจการที่เป็นผู้เช่าซึ่งเป็นเงื่อนไขของการทดลองจะถูกแบ่งกลุ่มการทดลองออกเป็นทั้งหมด 3 กลุ่ม เป็นเครื่องมือทางการทดลองที่มีรูปแบบแตกต่างกัน ดังนี้

- 1) **กลุ่มการทดลองที่ 1: IAS17** งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016)
- 2) **กลุ่มการทดลองที่ 2: IAS17REC** งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) แต่มีข้อมูลกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินแบบที่นักวิเคราะห์หรือนักลงทุนมืออาชีพมักปฏิบัติก่อนประเมินงบการเงิน กล่าวคือได้รับข้อมูลเพิ่มเติมของการนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับแสดงในงบการเงินทั้งหมด
- 3) **กลุ่มการทดลองที่ 3: IFRS16** งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16)

3.2 ขั้นตอนการทดลอง (Experiment Procedures)

ผู้วิจัยจะเริ่มทำการเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมงานวิจัยโดยการแจกเอกสารวิจัยสำหรับการทดลองที่แตกต่างกันไปตามกรอบงานวิจัย ซึ่งเอกสารดังกล่าวก็คือแบบสอบถามที่จะมีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มการทดลองทั้ง 3 กลุ่ม อันได้แก่กลุ่ม 1) งบการเงินตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) 2) งบการเงินตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) ที่มีการปรับปรุงข้อมูลแล้ว และ 3) งบการเงินตาม IFRS 16 โดยที่นอกจากเอกสารดังกล่าวจะแตกต่างกันด้วยเงื่อนไขของงบการเงินแล้ว เอกสารวิจัยจะถูกแจกเรียงตามกลุ่มและตามชุดเลขคู่กับเลขคี่สลับไปเรื่อยๆ โดยชุดเลขคี่ของทุกกลุ่มจะเป็นชุดที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับบทบาทสมมติให้เป็นนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญก่อน แล้วจึงได้รับบทบาทสมมติให้เป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ ส่วนเอกสารชุดที่เป็นเลขคู่ ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับบทบาทสมมติให้เป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อก่อน แล้วจึงได้รับบทบาทสมมติเป็นนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ การทำเช่นนี้เพื่อเป็นการป้องกันความโน้มเอียงของคำตอบที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับบทบาทสมมติบทบาทใดบทบาทหนึ่งก่อนเพื่อใช้ในการตอบคำถาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะทำความเข้าใจกับผู้เข้าร่วมงานวิจัยก่อนการแจกเอกสารวิจัยเพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยแน่ใจได้ว่าคำตอบทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และไม่ถูกวิเคราะห์เป็นรายบุคคล แต่จะมีการนำคำตอบทั้งหมดมาวิเคราะห์ในภาพรวม โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่ผู้วิจัยจะเข้าไปแจกแบบสอบถามให้คือ กลุ่มนักศึกษาปริญญาโทจาก 2 โครงการ ได้แก่ โครงการปริญญาโททางบริหารธุรกิจ (MBA Program) และโครงการปริญญาตรีควบโททางการบัญชีและบริหารธุรกิจ (IBMP Program) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยจะเข้าไปแจกแบบสอบถามก่อน หรือหลังจากที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยเลิกเรียน โดยจะขออนุญาตอาจารย์ประจำวิชาในการจัดสรรเวลาในการทำการทดลอง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบบสุ่มเพื่อให้ในแต่ละกลุ่มการทดลองมีจำนวนคนใกล้เคียงกันและมีความสามารถพอๆกัน ไม่เป็นที่ครหาใดๆ ทั้งนี้ในระหว่างการทดลองจะมีผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัยทำการควบคุมการทดลองให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการทดลองแต่ละขั้นตอนรวมกันประมาณ 25 – 45 นาที โดยมีขั้นตอนการทดลองทั้งหมดประกอบกัน 4 ขั้นตอน ดังรูปภาพที่ 3.2

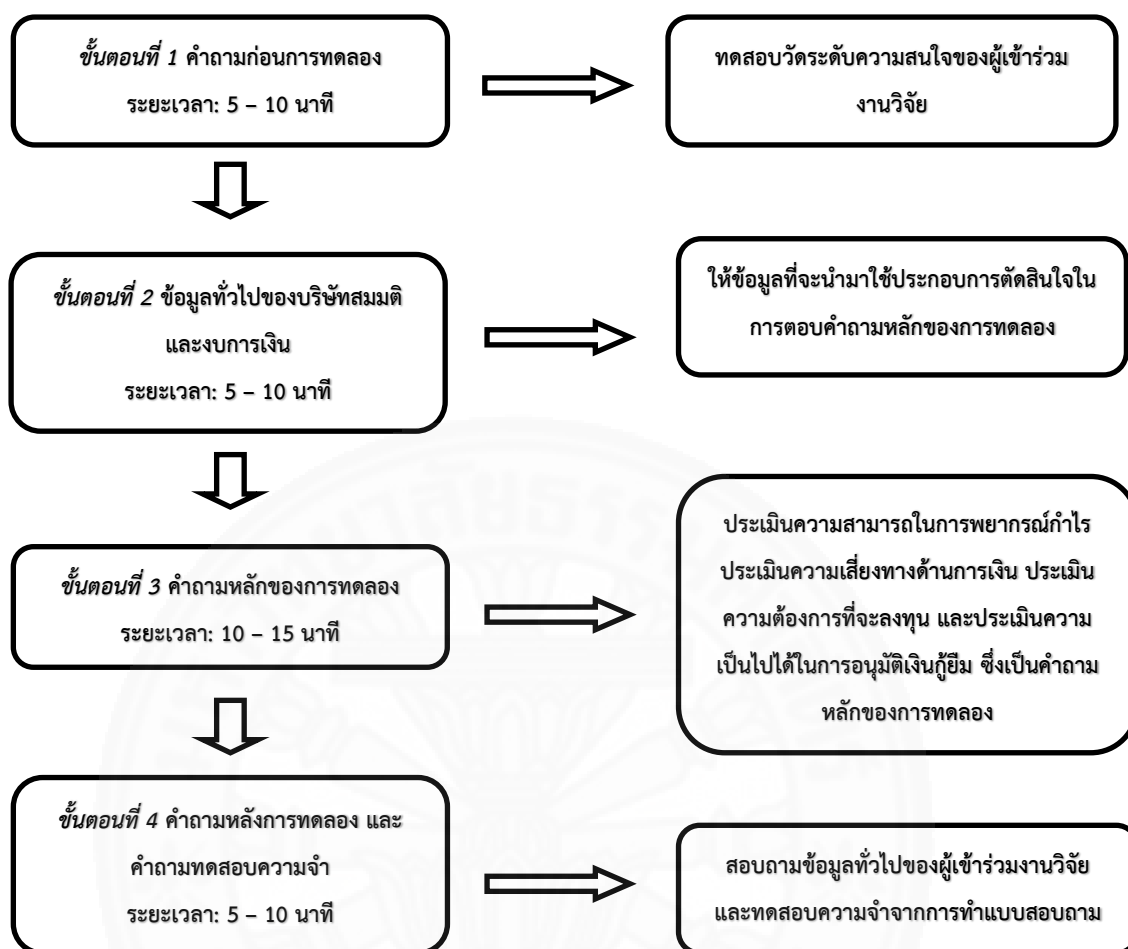
ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจะแจกของจดหมายของแรก โดยภายในซองจะเป็นคำถามประเมินระดับความรู้ ความสนใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยก่อนเริ่มทำการทดลอง (Pre-experimental questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงคำถามดังกล่าวมาจาก Yorlabil (2009) ซึ่งประกอบด้วยคำถามในการประเมินความสนใจในด้านธุรกิจและการลงทุนของผู้เข้าร่วมงานวิจัย ทั้งนี้ในขั้นตอนที่ 1 จะมีระยะเวลาให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ในการตอบคำถามประมาณ 5 - 10 นาที และเมื่อตอบคำถามในส่วน

ที่ 1 เสร็จเรียบร้อย ผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะต้องเก็บแบบสอบถามใส่ซองจดหมายของแรกให้เรียบร้อย เนื่องจากผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะไม่สามารถรับอนุญาตให้กลับมาแก้ไขคำตอบในภายหลัง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยจะแจกซองจดหมายของที่สอง โดยภายในนั้นจะเป็นรายละเอียดของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทสมมติในการทดลอง สำหรับข้อมูลต่างๆถูกทำการดัดแปลงจากบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีตัวตนอยู่จริงเพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะได้รับข้อมูลของบริษัทที่ครบถ้วนและมีความใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด ทั้งนี้ข้อมูลที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับนั้นประกอบด้วย ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม งบการเงินของบริษัท และหมายเหตุประกอบงบการเงิน (เฉพาะบางส่วน) โดยในขั้นตอนที่ 2 จะมีระยะเวลาประมาณ 5 - 10 นาทีให้กับผู้เข้าร่วมงานวิจัยในการศึกษาพิจารณาและทำความเข้าใจข้อมูลของบริษัทสมมติในการทดลองเพื่อดำเนินการตอบคำถามในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นตอนหลักของงานวิจัย โดยผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะต้องใช้วิจารณญาณของตนเองในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน และความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ซึ่งผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะต้องประเมินประเด็นดังกล่าวทั้งในภาพรวม และตามบทบาทสมมติที่จะได้รับ โดยให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทั้งนี้ในขั้นตอนที่ 3 จะมีระยะเวลาให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ในการตอบคำถามประมาณ 10 - 15 นาที โดยในขั้นตอนนี้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับอนุญาตให้พิจารณาข้อมูลในขั้นตอนที่ 2 ประกอบการตอบคำถามได้ และเมื่อตอบคำถามเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะต้องเก็บแบบสอบถามพร้อมข้อมูลต่างๆที่ได้รับในขั้นตอนที่ 2 ใส่ซองจดหมายให้เรียบร้อย เนื่องจากผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะไม่สามารถรับอนุญาตให้กลับมาแก้ไขคำตอบในภายหลังเช่นเดียวกับในขั้นตอนแรก

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยจะแจกซองจดหมายของสุดท้าย หลังจากผู้เข้าร่วมงานวิจัยตอบคำถามในขั้นตอนที่ 3 เป็นที่เรียบร้อยแล้วและเก็บใส่ซองจดหมายแล้วเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่ถูกต้องในการทดลองจากการแก้ไขข้อมูลภายหลัง โดยภายในซองสุดท้ายจะเป็นคำถามหลังทำการทดลอง (Debriefing questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงคำถามดังกล่าวมาจาก Yorabil (2009) และจาก จิงชัย ฉันทนารัตน์ (2554) เพื่อถามข้อมูลส่วนตัว รวมถึงเป็นคำถามในการตรวจสอบผู้เข้าร่วมงานวิจัย (Manipulation check) เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการทดลองนั้นมีการควบคุมสถานการณ์ที่เหมาะสม เมื่อทำเสร็จผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะต้องเก็บแบบสอบถามใส่ซองจดหมายของสุดท้าย และคืนแบบสอบถามทั้งหมดให้กับผู้วิจัย ทั้งนี้ในขั้นตอนที่ 4 จะมีระยะเวลาให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ในการตอบคำถามประมาณ 5 - 10 นาที

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการทดลอง (Experiment Procedures)

3.3 กรณีที่ใช้ในการศึกษา (Case Materials)

กรณีที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนคำถามก่อนเริ่มการทดลอง ส่วนคำถามประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน และความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท และส่วนสุดท้ายคือคำถามหลังการทดลอง โดยจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีอุตสาหกรรมหลายอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนมาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับที่ 16 (IFRS 16) นี้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกบริษัทในกรณีศึกษาเป็นบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมบริการ ประเภทขนส่งและโลจิสติกส์ ซึ่งดำเนินธุรกิจทางด้านการบินภายในประเทศและระหว่างประเทศ เนื่องจากว่าโดยปกติแล้วเครื่องบินมีมูลค่าสูงซึ่งกิจการจึงต้องใช้เวลาลงทุนเป็นจำนวนมาก ทำให้กิจการต่างมักนิยมเลือกทำสัญญาเช่าเครื่องบินแทนการซื้อ ผู้วิจัยได้เลือกนางการเงินของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มาดัดแปลง

และปรับเปลี่ยนข้อมูลเป็นบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) เพื่อให้การทดลองมีใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด นอกจากนี้ยังได้ดัดแปลงงบการเงินของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ให้ไม่มีสัญญาเช่าใดๆ โดยดัดแปลงหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบินทั้งหมดของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยเสมือนหนึ่งว่าบริษัทได้ทำการซื้อเครื่องบินและได้กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินสำหรับการซื้อเครื่องบินดังกล่าวมาตั้งแต่ต้น ทำให้งบการเงินของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) เหลือสัญญาเช่าเครื่องบินเพียงอย่างเดียว หลังจากนั้นผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลดังกล่าวในการจัดทำงบการเงินแตกต่างกันตามกลุ่มการทดลอง เพราะผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องของการนำเสนอข้อมูลและการปฏิบัติตามมาตรฐานเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่จะทำให้ข้อมูลในงบการเงินเปลี่ยนไปต่อการตัดสินใจของนักลงทุนทั่วไป และนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ หรือผู้ให้กู้ยืมเงิน จึงเป็นสาเหตุให้ใช้งบการเงินและส่วนได้เสียที่แตกต่างกันในบริษัทเป็นตัวแปรในการทำการทดลอง ซึ่งข้อมูลของงบการเงินดังกล่าวผู้วิจัยได้มีการดัดแปลงข้อมูลจากชิงชัย ฉันทนารัตน์ (2554) อีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้คงรายการทางบัญชีอื่นๆ ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ไว้ และได้ปรับเปลี่ยนตัวเลขทางบัญชีบางรายการเพื่อให้มีความเหมาะสม โดยงบการเงินของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) จะถูกแสดงในปี 2559 และ 2558 ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไขของสัญญาเช่าไว้ว่าบริษัทได้ทำสัญญาเช่าเครื่องบินเมื่อต้นปี 2558 โดยสัญญาเช่ามีทั้งที่เป็นสัญญาเช่าเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน (Finance Leases) จำนวน 7 ลำ และเครื่องบินเช่าดำเนินงาน (Operating Leases) จำนวน 20 ลำ โดยบริษัทจะจ่ายชำระค่าเช่าทุกสิ้นปีเป็นระยะเวลา 20 ปี ซึ่งค่าเช่าในปีแรกเท่ากับ 2,500 ล้านบาท 10,000 ล้านบาท ตามลำดับ และค่าเช่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ในปีต่อไป นอกจากนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้สัญญาเช่าเริ่มต้นในปี 2558 เนื่องจากว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่าในช่วงระยะเวลาแรกของสัญญาเช่าจะส่งผลต่ออัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบการเงินเป็นอย่างมาก โดยข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับกรณีที่ใช้ในการศึกษาสามารถดูได้ในภาคผนวก ก

กรณีศึกษาที่ใช้ในกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยข้อมูลบริษัท ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ อัตราส่วนทางการเงิน งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยงบการเงินในกลุ่มนี้จะมีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2016)

กรณีศึกษาที่ใช้ในกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยข้อมูลบริษัท ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ อัตราส่วนทางการเงิน งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยงบการเงินในกลุ่มนี้มีการรับรู้บัญชีสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) แต่รายการในงบการเงินมีการปรับปรุงแบบที่นักวิเคราะห์หรือนักลงทุนมีอาชีพมักปฏิบัติก่อนประเมินงบการเงิน กล่าวคือนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามาใส่ในงบการเงินทั้งหมด

กรณีศึกษาที่ใช้ในกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วยข้อมูลบริษัท ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ อัตราส่วนทางการเงิน งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยงบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตามร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 หรือมาตรฐานสัญญาเช่าฉบับใหม่ที่จะมีผลบังคับใช้

กรณีศึกษาที่ใช้ในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จะสามารถใช้เพื่อทดสอบสมมติฐาน ทดสอบสมมติฐาน H1a H1b H1c และ H1d ส่วนกรณีศึกษาที่ใช้ในกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 จะสามารถใช้เพื่อทดสอบสมมติฐาน H2a H2b H2c และ H2d และกรณีศึกษาที่ใช้ในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 จะสามารถใช้ทดสอบสมมติฐาน H3a H3b H3c และ H3d โดยผู้วิจัยจะทำการทดสอบสมมติฐานทั้งหมดจากคำถามหลักที่ให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน และความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท ซึ่งมีด้วยกันอยู่ 7 คำถามสามารถดูได้ในภาคผนวก ก โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้ในแต่ละคำถามมาทำการวิเคราะห์ผลแบบ Independent - Samples T test เพื่อที่จะทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ทำการทดสอบผู้เข้าร่วมงานวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าการทดลองดังกล่าวมีการควบคุมสถานการณ์ที่เหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยมีการกระจายตัวอย่างเหมาะสมในแต่ละกลุ่มหรือไม่ และทดสอบว่ามีความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการสมมติบทบาทให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลังหรือไม่ โดยทำการวิเคราะห์ผลแบบ Cross Tabulation และวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้ One-way ANOVA (F-Test)

ภาพที่ 3.3 จะแสดงข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนที่ใช้ในกรณีศึกษาของกลุ่มการทดลองที่ 1 : IAS17 ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2016) และของกลุ่มการทดลองที่ 2 : IAS17REC ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2016) ซึ่งจะมีข้อมูลที่มีการกระทบยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้างบการเงินเยี่ยงนักลงทุนมืออาชีพหรือนักวิเคราะห์ด้วย และภาพที่ 3.4 จะแสดงข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนที่ใช้ในกรณีศึกษาของกลุ่มการทดลองที่ 3 : IFRS16 ตามร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 โดยภาพเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของกรณีศึกษาในภาคผนวก ก

บทถัดไปจะเป็นผลการวิจัยได้จากการทำการวิจัยเชิงทดลอง

IAS17 และ IAS17REC

ภาพที่ 3.3 ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนตาม IAS17

ข้อมูลสถิติ (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2559) (Statistic Data)	2559	หน่วย	2558	หน่วย
กำไรต่อหุ้น (บาท) (Earnings Per Share)	2.51	บาท/หุ้น	3.17	บาท/หุ้น
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	1.74	%	2.16	%
ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	7.80	%	10.27	%
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	3.48	เท่า	3.76	เท่า
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage)	1.79	เท่า	2.04	เท่า
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	7.09	%	8.42	%
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	2.72	%	3.82	%

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

	2559	2558
หน่วย : บาท		
สินทรัพย์		
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	80,000,000	79,000,000
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	234,983,242,637	237,768,700,561
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	617,000,000	548,000,000
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	5,042,000,000	6,885,088,393
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	3,885,324,558	4,626,000,000
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	244,607,567,195	249,906,788,954
รวมสินทรัพย์	314,036,567,195	320,657,788,954

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

IAS17 และ IAS17REC

	2559	2558
หน่วย : บาท		
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า	7,355,000,000	6,430,000,000
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	13,940,000,000	18,870,000,000
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	14,202,000,000	11,667,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	348,651,252	253,646,029
หุ้นกู้	4,670,000,000	11,488,000,000
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		
เงินปันผลค้างจ่าย	52,000,000	72,000,000
รายรับด้านขนส่งที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้	24,761,000,000	25,804,000,000
รายได้รอการรับรู้	-	509,000,000
อื่นๆ	5,630,000,000	5,820,000,000
รวมหนี้สินหมุนเวียน	70,958,651,252	80,913,646,029
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
หนี้สินระยะยาว		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	100,300,000,000	105,278,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	32,559,902,298	32,908,553,550
หุ้นกู้	23,177,000,000	17,847,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขการตัดบัญชี	56,000,000	-
เงินกองทุนบำเหน็จพนักงาน	4,561,000,000	4,371,000,000
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	10,627,000,000	9,323,000,000
ประมาณการหนี้สินระยะยาว	1,524,000,000	2,555,000,000
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	131,000,000	61,000,000
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	172,935,902,298	172,343,553,550
รวมหนี้สิน	243,894,553,550	253,257,199,579

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

IAS17 และ IAS17REC

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

	หน่วย : บาท	
	2559	2558
รายได้		
รายได้จากการขายหรือการให้บริการ		
ค่าโดยสารและค่าน้ำหนักส่วนเกิน	163,245,000,000	144,862,000,000
ค่าระวางขนส่ง	28,197,000,000	27,391,000,000
ค่าไปรษณีย์ภัณฑ์	1,847,000,000	1,839,000,000
กิจการอื่น	7,954,000,000	7,181,000,000
รวมรายได้จากการขายหรือการให้บริการ	201,243,000,000	181,273,000,000
รายได้อื่น		
ดอกเบี้ยรับ	1,696,000,000	1,176,000,000
รายได้อื่นๆ	4,825,000,000	5,666,000,000
รวมรายได้อื่น	6,521,000,000	6,842,000,000
รวมรายได้	207,764,000,000	188,115,000,000
ค่าใช้จ่าย		
ค่าน้ำมันเครื่องบิน	70,759,000,000	63,685,000,000
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	30,964,000,000	34,484,000,000
ค่าบริการการบิน	20,427,000,000	19,064,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักบินและลูกเรือ	5,485,000,000	5,092,000,000
ค่าซ่อมแซมและซ่อมบำรุงอากาศยาน	11,698,000,000	9,675,000,000
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	19,978,000,000	20,225,000,000
ค่าตัดจำหน่ายเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่า	1,666,457,924	1,666,457,924
ค่าเช่าเครื่องบิน	10,300,000,000	10,000,000,000
ค่าสินค้าและพัสดุที่ใช้ไป	7,042,000,000	7,046,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขายและโฆษณา	5,816,000,000	6,061,000,000
ค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย	733,000,000	675,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	940,000,000	123,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเครื่องบิน	181,000,000	171,000,000
ค่าใช้จ่ายอื่น	5,080,000,000	3,991,000,000
ผลขาดทุน (กำไร) จากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	2,430,000,000	(9,115,000,000)
รวมค่าใช้จ่าย	193,499,457,924	172,843,457,924

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
 หมายเหตุประกอบงบการเงิน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

IAS17 และ IAS17REC

3.2 หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าการเงินเครื่องบิน

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
มูลค่าปัจจุบันของหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	32,908,553,549.89	33,162,199,579.34
หัก ส่วนที่ครบกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	348,651,251.51	253,646,029.45
คงเหลือส่วนที่เป็นหนี้สินระยะยาว	32,559,902,298.38	32,908,553,549.89

บริษัทฯ ได้ทำสัญญาเช่าเครื่องบินกับสถาบันการเงินในประเทศ ในงวดบัญชีสำหรับปี 2559 มีจำนวนคงเหลือ 7 ลำ เป็นภาระหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าทั้งสิ้นที่มีกำหนดจ่ายในระหว่างปี 2558 – 2572 รวม 32,908.55 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 โอนไปเป็นหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 348.65 ล้านบาท คงเหลือเป็นหนี้สินระยะยาว 32,559.90 ล้านบาท

3.3 สัญญาและภาระผูกพัน

3.3.1 สัญญาเช่าดำเนินงานและภาระผูกพันเช่าเครื่องบิน

บริษัทฯ มีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายค่าเช่าเครื่องบินตามสัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Leases) จำนวน 20 ลำ เป็นจำนวนเงินประมาณ 258,704 ล้านบาท ประกอบด้วย เครื่องบิน A320-200 จำนวน 3 ลำ A330-300 จำนวน 2 ลำ A350-900 จำนวน 3 ลำ B777-200 จำนวน 2 ลำ B777-300ER จำนวน 3 ลำ B787-8 จำนวน 5 ลำ และ B787-9 จำนวน 2 ลำ

ภาระผูกพันค่าเช่าเครื่องบินตามสัญญาเช่าทั้ง 20 ลำ สำหรับระยะเวลาแต่ละช่วงมีดังนี้

หน่วย : บาท

ภาระผูกพัน	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี – 5 ปี	เกิน 5 ปี
ค่าเช่าเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงาน	10,300,000,000	44,384,098,843	204,019,646,047
รวม	10,300,000,000	44,384,098,843	204,019,646,047

IAS17REC

รายการกระทบยอด (Reconcile) ในงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2558) หรือ IAS 17: Leases (Bound Volume 2015)

ข้อมูลสถิติ (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2558)(Statistic Data)	IAS 17			IAS 17 แบบมีการปรับรายการ นอกงบแสดงฐานะการเงิน		
	2559	2558	หน่วย	2559	2558	หน่วย
กำไรต่อหุ้น (บาท) (Earnings Per Share)	2.51	3.17	บาท/หุ้น	2.51	3.17	บาท/หุ้น
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	1.74	2.16	%	1.23%	1.53	%
ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	7.80	10.27	%	7.80%	10.27	%
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	3.48	3.76	เท่า	5.50	5.87	เท่า
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage)	1.79	2.04	เท่า	1.34	1.44	เท่า
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	7.09	8.42	%	12.21%	13.94	%
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	2.72	3.82	%	2.72%	3.82	%

หน่วย : บาท

รายการ	มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า ก่อนปรับปรุง (IAS 17 before)	กระทบยอด (RECONCILE)	มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า หลังปรับปรุง (IAS 17 after)
ที่ดิน อาคารและ อุปกรณ์	234,983,242,637	+ 131,634,214,199	366,617,456,836
หนี้สินภายใต้เงื่อนไข สัญญาเช่าเครื่องบิน	32,559,902,298	+ 131,634,214,199	164,194,116,497
ค่าเช่าเครื่องบิน	10,300,000,000	- 10,300,000,000	-
ต้นทุนทางการเงิน	7,978,353,971	+ 10,300,000,000	18,278,353,970

IFRS16

ภาพที่ 3.4 ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินบางส่วนตาม IFRS 16

ข้อมูลสถิติ (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2559) (Statistic Data)	2559	หน่วย	2558	หน่วย
กำไรต่อหุ้น (บาท) (Earnings Per Share)	0.25	บาท/หุ้น	0.72	บาท/หุ้น
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	0.13	%	0.35	%
ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	0.92	%	2.55	%
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	6.27	เท่า	6.22	เท่า
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage)	1.04	เท่า	1.11	เท่า
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	8.89	%	10.26	%
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	0.27	%	0.87	%

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

หน่วย : บาท

2559

2558

สินทรัพย์

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

เงินลงทุนระยะยาวอื่น

80,000,000

79,000,000

ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

234,983,242,637

237,768,700,561

สิทธิในการใช้สินทรัพย์

149,981,213,184

158,313,502,805

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

617,000,000

548,000,000

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

5,876,166,699

7,278,796,855

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น

4,441,324,558

4,888,000,000

รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

365,982,704,440

377,213,299,660

รวมสินทรัพย์

435,411,704,440

447,964,299,660

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

IFRS16

หน่วย : บาท

	2559	2558
หนี้สินและผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า	7,355,000,000	6,430,000,000
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	13,940,000,000	18,870,000,000
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	14,202,000,000	11,667,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	1,743,256,258	1,268,230,147
หุ้นกู้	4,670,000,000	11,488,000,000
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		
เงินปันผลค้างจ่าย	52,000,000	72,000,000
รายรับด้านขนส่งที่ยังไม่ถึงเป็นรายได้	24,761,000,000	25,804,000,000
รายได้รอการรับรู้	-	509,000,000
อื่นๆ	5,630,000,000	5,820,000,000
รวมหนี้สินหมุนเวียน	72,353,256,258	81,928,230,147
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
หนี้สินระยะยาว		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	100,300,000,000	105,278,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	162,799,511,492	164,542,767,749
หุ้นกู้	23,177,000,000	17,847,000,000
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	56,000,000	-
เงินกองทุนบำเหน็จพนักงาน	4,561,000,000	4,371,000,000
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	10,627,000,000	9,323,000,000
ประมาณการหนี้สินระยะยาว	1,524,000,000	2,555,000,000
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	131,000,000	61,000,000
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	303,175,511,492	303,977,767,749
รวมหนี้สิน	375,528,767,749	385,905,997,897

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

IFRS16

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

	หน่วย : บาท	
	2559	2558
รายได้		
รายได้จากการขายหรือการให้บริการ		
ค่าโดยสารและค่าน้ำหนักส่วนเกิน	163,245,000,000	144,862,000,000
ค่าระวางขนส่ง	28,197,000,000	27,391,000,000
ค่าไปรษณีย์ภัณฑ์	1,847,000,000	1,839,000,000
กิจการอื่น	7,954,000,000	7,181,000,000
รวมรายได้จากการขายหรือการให้บริการ	201,243,000,000	181,273,000,000
รายได้อื่น		
ดอกเบี้ยรับ	1,696,000,000	1,176,000,000
รายได้อื่นๆ	4,825,000,000	5,666,000,000
รวมรายได้อื่น	6,521,000,000	6,842,000,000
รวมรายได้	207,764,000,000	188,115,000,000
ค่าใช้จ่าย		
ค่าน้ำมันเครื่องบิน	70,759,000,000	63,685,000,000
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	30,964,000,000	34,484,000,000
ค่าบริการการบิน	20,427,000,000	19,064,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักบินและลูกเรือ	5,485,000,000	5,092,000,000
ค่าซ่อมแซมและซ่อมบำรุงอากาศยาน	11,698,000,000	9,675,000,000
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	19,978,000,000	20,225,000,000
ค่าตัดจำหน่ายเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่า	8,332,289,621	8,332,289,621
ค่าสินค้าและพัสดุใช้ไป	7,042,000,000	7,046,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขายและโฆษณา	5,816,000,000	6,061,000,000
ค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย	733,000,000	675,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	940,000,000	123,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเครื่องบิน	181,000,000	171,000,000
ค่าใช้จ่ายอื่น	5,080,000,000	3,991,000,000
ผลขาดทุน (กำไร) จากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	2,430,000,000	(9,115,000,000)
รวมค่าใช้จ่าย	189,865,289,621	169,509,289,621

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
 หมายเหตุประกอบงบการเงิน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

IFRS16

3.2 หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าการเงินเครื่องบิน

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
มูลค่าปัจจุบันของหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	164,542,767,749.46	165,810,997,896.69
หัก ส่วนที่ครบกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	1,743,256,257.54	1,268,230,147.23
คงเหลือส่วนที่เป็นหนี้สินระยะยาว	<u>162,799,511,491.92</u>	<u>164,542,767,749.46</u>

บริษัทฯ ได้ทำสัญญาเช่าเครื่องบินกับสถาบันการเงินในประเทศ ในงวดบัญชีสำหรับปี 2559 มีจำนวนคงเหลือ 7 ลำ เป็นภาระหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าทั้งสิ้นที่มีกำหนดจ่ายในระหว่างปี 2558 - 2572 รวม 164,542.77 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 โอนไปเป็นหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 1,743.26 ล้านบาท คงเหลือเป็นหนี้สินระยะยาว 162,799.51 ล้านบาท

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ผู้เข้าร่วมงานวิจัย (Research Participants)

ในส่วนต่อไปจะเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมงานวิจัย และการวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง (Analysis by Experimental Conditions) 2) การวิเคราะห์ลักษณะของความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการสมมติบทบาทให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง (Order effect bias Analysis)

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมงานวิจัย

ผู้เข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 102 คน ประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาโทจาก โครงการปริญญาตรีควบโททางการบัญชีและบริหารธุรกิจ (IBMP Program) จำนวน 76 คน และโครงการปริญญาโททางบริหารธุรกิจ (MBA Program) จำนวน 26 คน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โดยผู้เข้าร่วมงานวิจัยทั้ง 102 คนจะถูกแบ่งกระจายตามกลุ่มการทดลองทั้ง 3 กลุ่มเท่าเทียมกัน ซึ่งผู้เข้าร่วมวิจัยในทุกกลุ่มจะต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเรื่องต่างๆบนบทบาทสมมติของ นักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ และนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ (Assumed Role) ที่กำหนดให้ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง (Analysis by Experimental Conditions) ได้ดังนี้

4.1.2 ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง (Analysis by Experimental Conditions)

จากตารางที่ 4.1 ซึ่งเป็นตารางลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยโดยแบ่งตามกลุ่มการทดลองนั้น ในส่วน ก ถึง ข แสดงให้เห็นว่าจำนวนและลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยมีการกระจายตัวแบบสุ่ม (Randomly assigned) และถูกกำหนดให้กระจายอย่างสม่ำเสมอในทั้ง 3 กลุ่มการทดลอง (Experimental conditions)

จากส่วน ก ของตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้เข้าร่วมงานวิจัยของนักศึกษาปริญญาโทของทั้ง 2 โครงการมีการกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอในแต่ละกลุ่มการทดลอง

กล่าวคือลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($\chi^2 = 0.1030$, p-value = 0.9500, Two-Tailed)

จากส่วน ข ของตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาที่ค่าการแจกแจงไคสแควร์ (Chi-square) ของช่วงอายุของผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะพบว่าช่วงอายุของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($\chi^2 = 4.5410$, p-value = 0.6040, Two-Tailed)

จากส่วน ค ของตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าเพศของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($\chi^2 = 1.8710$, p-value = 0.3920, Two-Tailed)

จากส่วน ง ของตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนรายวิชาที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยเคยศึกษาในด้านการบัญชีและ/หรือด้านการเงินของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($\chi^2 = 4.8300$, p-value = 0.5660, Two-Tailed)

มากไปกว่านั้นในส่วน จ ส่วน ฉ และส่วน ช ของตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์การทำงานของผู้เข้าร่วมงานวิจัย ($\chi^2 = 10.4750$, p-value = 0.5740, Two-Tailed) ใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัย ($\chi^2 = 3.1940$, p-value = 0.5260, Two-Tailed) และการเป็นสมาชิกในสมาคมวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัย ($\chi^2 = 1.6820$, p-value = 0.4310, Two-Tailed) ในแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ

ทั้งนี้จากในส่วน จ ของตารางที่ 4.1 แม้ว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยจำนวนหนึ่งจะมีประสบการณ์การทำงานเพียงแคจากการฝึกงาน (72 คน) แต่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยกลุ่มดังกล่าวทั้งหมดได้ผ่านการฝึกงานกับบริษัทชั้นนำมาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา หรืออย่างน้อยเป็นระยะเวลา 4 เดือน ซึ่งเป็นข้อบังคับตามโครงการปริญญาตรีควบโททางการบัญชีและบริหารธุรกิจ (IBMP Program) ดังนั้นผู้เข้าร่วมงานวิจัยกลุ่มนี้จึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ทางธุรกิจพอเพียงที่จะสามารถเป็นตัวแทนที่เหมาะสมในการทำการทดลองสำหรับวิจัยในครั้งนี้

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง (Analysis by Experimental Conditions)

ส่วน ก: วิเคราะห์ผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง					
ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
โครงการที่ศึกษา	MBA	9	9	8	26
	IBMP	7	8	7	22
	รวม	34	34	34	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a	
	Pearson Chi-square	0.1030	2	0.9500	
	Likelihood Ratio	0.1040	2	0.9490	
ส่วน ข: วิเคราะห์ช่วงอายุของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง					
ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
ช่วงอายุของ ผู้เข้าร่วมงานวิจัย	18 - 21 ปี	8	10	13	31
	22 - 25 ปี	16	16	15	47
	26 - 29 ปี	5	2	4	11
	30 ปีขึ้นไป	5	6	2	13
	รวม	34	34	34	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a	
	Pearson Chi-square	4.5410	6	0.6040	
	Likelihood Ratio	4.8770	6	0.5600	

หมายเหตุ ^a *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง (Analysis by Experimental Conditions) (ต่อ)

ส่วน ค: วิเคราะห์เพศของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง					
ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
เพศของผู้เข้าร่วมงานวิจัย	ชาย	12	9	7	28
	หญิง	22	25	27	74
	รวม	34	34	34	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a	
	Pearson Chi-square	1.8710	2	0.3920	
	Likelihood Ratio	1.8670	2	0.3930	
ส่วน ง: วิเคราะห์จำนวนรายวิชาที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยเคยศึกษาในด้านการบัญชีและ/หรือการเงินในแต่ละกลุ่มการทดลอง					
ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
จำนวนรายวิชาที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยเคยศึกษาในด้านการบัญชีและ/หรือการเงิน	1-2 รายวิชา	5	9	7	21
	3-4 รายวิชา	2	1	4	7
	5-6 รายวิชา	3	1	1	5
	มากกว่า 6 รายวิชา	24	23	22	69
	รวม	34	34	34	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a	
	Pearson Chi-square	4.8300	6	0.5660	
	Likelihood Ratio	4.7300	6	0.5790	

หมายเหตุ ^a *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง (Analysis by Experimental Conditions) (ต่อ)

ส่วน จ: วิเคราะห์ประสบการณ์ในการทำงานของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง					
ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
ประสบการณ์ใน การทำงานของ ผู้เข้าร่วมงานวิจัย	ฝึกงาน	25	23	24	72
	3 เดือน	0	0	1	1
	3 - 6 เดือน	0	2	2	4
	6 - 12 เดือน	0	0	1	1
	1 - 3 ปี	1	1	1	3
	มากกว่า 3 ปี	8	8	5	21
	รวม	34	34	34	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a	
	Pearson Chi-square	10.4750	12	0.5740	
	Likelihood Ratio	12.9530	12	0.3720	

หมายเหตุ ^a *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลอง (Analysis by Experimental Conditions) (ต่อ)

ส่วน ฉ: วิเคราะห์ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง					
ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัย	ไม่มี	29	32	32	93
	มี ^b	5	2	2	9
	รวม	34	34	34	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a	
	Pearson Chi-square	3.1940	4	0.5260	
	Likelihood Ratio	3.3350	4	0.5030	
ส่วน ช: วิเคราะห์การเป็นสมาชิกในสมาคมวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง					
ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
การเป็นสมาชิกในสมาคมวิชาชีพของผู้เข้าร่วมงานวิจัย	ไม่มี	31	33	33	97
	มี ^c	3	1	1	5
	รวม	34	34	34	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a	
	Pearson Chi-square	1.6820	2	0.4310	
	Likelihood Ratio	1.5660	2	0.4570	

หมายเหตุ ^a *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

^b คำตอบของผู้เข้าร่วมงานวิจัยประกอบด้วย ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ใบอนุญาตผู้แนะนำการลงทุนด้านหลักทรัพย์ (IC License) และใบอนุญาตผู้แนะนำการลงทุนด้านสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (Derivative License)

^c คำตอบของผู้เข้าร่วมงานวิจัยประกอบด้วย สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี (FAP), สมาชิกสภาเภสัชกรรมและสมาชิกสภาวิศวกร

4.1.3 ลักษณะของความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการสมมติบทบาทให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง (Order effect bias Analysis)

จากส่วน ก ของตารางที่ 4.2 ซึ่งเป็นตารางลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยโดยแบ่งกลุ่มตามการให้บทบาทสมมติผู้เข้าร่วมงานวิจัยในลำดับก่อนหลัง แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้เข้าร่วมงานวิจัยของนักศึกษาปริญญาโทของทั้ง 2 โครงการมีการกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอในแต่ละกลุ่มการทดลอง กล่าวคือลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยแบ่งตามกลุ่มการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($\chi^2 = 0.2060$, p-value = 0.6500, Two-Tailed)

จากส่วน ข ของตารางที่ 4.2 ได้แสดงระดับการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเรื่องต่างๆที่มีการสอบถามสำหรับแต่ละบทบาทสมมติ ซึ่งผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะทำการประเมินให้คะแนนแบ่งเป็น 11 ระดับ (Point rating scale) ตั้งแต่ 0 (ต่ำ) ถึง 10 (สูง) ในประเด็นต่างๆ โดยหากได้รับบทบาทเป็นนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ จะทำการประเมิน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน 2) ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน และหากได้รับบทบาทเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อจะทำการประเมิน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน 2) ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ 3) ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA analysis) พบว่าระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้ ของผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกกลุ่มทั้งที่ได้รับบทบาทสมมติเป็นนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญก่อน หรือได้รับบทบาทสมมติเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อก่อนมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.9608 4.4706 6.3824 5.2941 และ 5.0098 ตามลำดับ โดยที่ระดับคะแนนในแต่ละการประเมินประเด็นต่างๆนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญจากกลุ่มอื่นๆ ($F = 0.0410$, p-value = 0.8390 สำหรับระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน, $F = 0.4540$, p-value = 0.5020 สำหรับระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน, $F = 0.0030$, p-value = 0.9580 สำหรับระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน, $F = 0.4860$, p-value = 0.4870 สำหรับระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ และ $F = 2.3810$, p-value = 0.1260 สำหรับระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้) จากการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลองทั้งที่ได้รับบทบาทสมมติเป็นนักลงทุนก่อน หรือนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อก่อน จะมีการประเมินตัดสินใจในประเด็นต่างๆที่ใกล้เคียงกัน และไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ดังนั้นถือว่าไม่มีความโน้มเอียงเกิดขึ้นจากการที่ผู้วิจัยกำหนด

บทบาทสมมติให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยในลำดับที่แตกต่างกัน เพื่อขจัดปัญหาของการที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยสวมบทบาทขณะประเมินประเด็นต่างๆเพียงแค่บทบาทสมมติแรกที่ได้รับ กล่าวคือไม่มีความโน้มเอียงที่อาจเกิดขึ้นจากการสมมติบทบาทให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยแตกต่างกันในลำดับก่อนหรือหลัง ถือได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสม

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ลักษณะของความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการสมมติบทบาทให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง (Order effect bias Analysis)

ส่วน ก: วิเคราะห์ผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มบทบาทสมมติที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง

ลักษณะ	คำตอบ	กลุ่มบทบาทสมมติ		รวม
		กลุ่มที่ 1: E2D ^b	กลุ่มที่ 2: D2E ^c	
โครงการที่ศึกษา	MBA	12	14	26
	IBMP	39	37	76
	รวม	51	51	102
	Chi-Square Tests	Value	df	p-value (two-sided) ^a
	Pearson Chi-square	0.2060	1	0.6500
	Continuity Correction	0.0520	1	0.8200
	Likelihood Ratio	0.2070	1	0.6490

หมายเหตุ^a *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

^b E2D กลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่ได้รับบทบาทสมมติเป็นนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญก่อนเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ

^c D2E กลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่ได้รับบทบาทสมมติเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อก่อนเป็นนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ลักษณะของความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการสมมติบทบาทให้
ผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เกิดจากการจัดลำดับก่อนหลัง (Order effect bias Analysis)
(ต่อ)

ส่วน ข: วิเคราะห์คำตอบการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มบทบาทสมมติที่เกิดจาก
การจัดลำดับก่อนหลัง

การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ ^b	กลุ่มบทบาทสมมติ		รวม	F-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: E2D ^c	กลุ่มที่ 2: D2E ^d		
ระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	5.0000	4.9216	4.9608	0.0410
	(1.7664)	(2.1151)	(1.9393)	(0.8390)
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจ ลงทุน (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	4.3333	4.6078	4.4706	0.454
	(2.0656)	(2.0502)	(2.0523)	(0.5020)
ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	6.3725	6.3922	6.3824	0.0030
	(1.8543)	(1.8556)	(1.8458)	(0.9580)
ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะ อนุมัติเงินกู้ (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	5.1569	5.4314	5.2941	0.4860
	(2.0916)	(1.8789)	(1.9830)	(0.4870)
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะ อนุมัติเงินกู้ (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	4.6863	5.3333	5.0098	2.3810
	(2.2225)	(2.0067)	(2.1318)	(0.1260)

หมายเหตุ^a การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับ
นัยสำคัญที่ 5%

^b ระดับการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยมาจากการประเมินค่า
คะแนน 11 ระดับ (0 [ต่ำ] - 10 [สูง])

^c E2D กลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่ได้รับบทบาทสมมติเป็นนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้น
สามัญก่อนเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ

^d D2E กลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่ได้รับบทบาทสมมติเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อก่อนเป็นนัก
ลงทุนทั่วไป

4.2 วิเคราะห์ผลคำถามก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Analysis)

จากตารางที่ 4.3 ได้แสดงระดับความรู้ ความสนใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่ม การทดลอง ผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะทำการประเมินให้คะแนนตนเองในมุมมองด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับความสนใจ และความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของธุรกิจ โดยคะแนนจะแบ่งเป็น 11 ระดับ (Point rating scale) ตั้งแต่ 0 (ต่ำ) ถึง 10 (สูง) ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) ระดับความคุ้นเคยกับข้อมูลที่น่าเสนอในรายงานประจำปี หรืองบการเงินของบริษัท 2) ระดับความรู้ด้านธุรกิจ และการลงทุน 3) ระดับความสนใจในการลงทุน 4) ระดับความสนใจในการติดตามการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี 5) ระดับพฤติกรรมความเสี่ยงเกี่ยวกับการลงทุน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA analysis) พบว่าระดับความคุ้นเคยกับข้อมูลที่น่าเสนอในรายงานประจำปี หรืองบการเงินของบริษัท ระดับความรู้ด้านธุรกิจ และการลงทุน และระดับความสนใจในการลงทุน ของผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกกลุ่มการทดลองมีค่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.9608, 5.1863 และ 6.1275 ตามลำดับ ส่วนระดับความสนใจในการติดตามการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี ของผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกกลุ่มการทดลองมีค่าอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7059 อย่างไรก็ตามระดับคะแนนในแต่ละด้านนั้นไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญจากกลุ่มอื่นๆ ($F = 0.3670$, $p\text{-value} = 0.6940$ สำหรับระดับความคุ้นเคยของการนำเสนอข้อมูลรายงานประจำปีและงบการเงิน, $F = 1.7210$, $p\text{-value} = 0.1840$ สำหรับระดับระดับความรู้ด้านธุรกิจ และการลงทุน, $F = 0.6840$, $p\text{-value} = 0.5070$ สำหรับระดับความสนใจในการลงทุน และ $F = 0.2150$, $p\text{-value} = 0.8070$ สำหรับระดับความสนใจในมาตรฐานการบัญชี)

สำหรับการประเมินตนเองในเรื่องของระดับพฤติกรรมความเสี่ยงเกี่ยวกับการลงทุนของผู้เข้าร่วมงานวิจัยนั้น พบว่าระดับคะแนนพฤติกรรมความเสี่ยงของทุกกลุ่มการทดลองอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.3725 โดยที่ระดับคะแนนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญจากกลุ่มอื่นๆ ($F = 0.4630$, $p\text{-value} = 0.6310$) จากการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลองมีระดับความรู้ ความสนใจ และความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของธุรกิจในประเด็นต่างๆ ที่ใกล้เคียงกัน โดยไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีระดับนัยสำคัญ จึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสม

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ระดับความรู้ ความสนใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง

ระดับความรู้ ความสนใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัย ^b	กลุ่มการทดลอง			รวม	F-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
ระดับความคุ้นเคยของการนำเสนอข้อมูล รายงานประจำปีและงบการเงิน (0 [ไม่มีความคุ้นเคย]- 10 [คุ้นเคยมาก])	6.0294 (2.3418)	6.1765 (2.2760)	5.6765 (2.7712)	5.9608 (2.4572)	0.3670 (0.6940)
ระดับความรู้ด้านธุรกิจ และการลงทุน (0 [ไม่มีความเชี่ยวชาญ]- 10 [เชี่ยวชาญ มาก])	5.1471 (1.9405)	5.6176 (1.8093)	4.7941 (1.7543)	5.1863 (1.8494)	1.7210 (0.1840)
ระดับความสนใจในการลงทุน (0 [ให้ความสนใจน้อย]- 10 [ให้ความสนใจ มาก])	5.7647 (2.6060)	6.4412 (2.4395)	6.1765 (2.1387)	6.1275 (2.3950)	0.6840 (0.5070)
ระดับความสนใจในมาตรฐานการบัญชี (0 [ให้ความสนใจน้อย]- 10 [ให้ความสนใจ มาก])	3.4706 (2.7769)	3.7941 (2.3713)	3.8529 (2.6069)	3.7059 (2.5702)	0.2150 (0.8070)
ระดับพฤติกรรมการความเสี่ยง (0 [กลัวความเสี่ยง]- 10 [ชอบความเสี่ยง])	5.1765 (2.0666)	5.6471 (2.0580)	5.2941 (2.1677)	5.3725 (2.0868)	0.4630 (0.6310)

หมายเหตุ^a การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

^b ระดับความรู้ ความสนใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยประเมินค่าคะแนน 11 ระดับ (0 [ต่ำ] - 10 [สูง])

4.3 วิเคราะห์ผลการทดลอง (Experiment Analysis)

4.3.1 วิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท

ผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกกลุ่มได้ทำการประเมินภาพรวมของบริษัทใน 2 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการพยากรณ์กำไร โดยประเมินจากความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) 2) ความเสี่ยงทางการเงิน โดยการประเมินระดับภาระหนี้สินของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้คะแนน 11 ระดับ ตั้งแต่ 0 ถึง 10 โดยข้อมูลทางสถิติที่สำคัญของคำตอบได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.4

จากตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ 1 : IAS17 กลุ่มที่ 2 : IAS17REC และ กลุ่มที่ 3 : IFRS16 ของการพยากรณ์กำไร มีค่าเท่ากับ 4.7647 4.5882 และ 3.8529 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยของการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) มีค่าเท่ากับ 6.5000 6.7647 และ 7.0588 ตามลำดับ ซึ่งการประเมินดังกล่าวไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญในแต่ละกลุ่มการทดลอง ($F = 2.2200$, $p\text{-value} = 0.1140$ สำหรับการประเมินการพยากรณ์กำไร และ $F = 0.8870$, $p\text{-value} = 0.4150$ สำหรับการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน)

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของการพยากรณ์กำไรในกลุ่มการทดลองที่ 3: IFRS16 มีค่าน้อยกว่าอีก 2 กลุ่มการทดลอง รวมไปถึงค่าเฉลี่ยของการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของกลุ่มการทดลองที่ 3: IFRS16 มีค่าสูงกว่าอีก 2 กลุ่มการทดลอง แสดงให้เห็นว่าหากมาตรฐานการบัญชีใหม่ของสัญญาเช่า (IFRS 16) มีผลบังคับใช้ในอนาคต ซึ่งเป็นการนำเอารายการนอกงบแสดงฐานะการเงินที่เกิดจากสัญญาเช่าทุกประเภทแสดงไว้บนหน้างบการเงิน จะทำให้งบการเงินแสดงข้อมูลที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินมากขึ้นและส่งผลให้การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเปลี่ยนไป

นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นอีกว่าแม้กลุ่มผู้ใช้งบการเงินจำนวนหนึ่งจะมีการปรับปรุงรายการโดยนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามาในงบการเงิน แต่ก็ยังไม่ได้ทำให้งบการเงินนั้นแสดงข้อมูลได้ครบถ้วนเพียงพอต่อการตัดสินใจ ซึ่งจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของการประเมินภาพรวมของบริษัทใน 2 ด้านของกลุ่มการทดลองที่ 2 : IAS17REC ที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากกลุ่มการทดลองที่ 1 : IAS17 รวมถึงยังไม่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของการประเมินในกลุ่มการทดลองที่ 3: IFRS16 แบบที่ควรเป็น

ตารางที่ 4.4 วิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน

การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ ^b	กลุ่มการทดลอง			รวม	F-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
ระดับความสามารถในการพยากรณ์กำไร (0 [ลดลง]- 10 [เพิ่มขึ้น])	4.7647 (1.8432)	4.5882 (1.6718)	3.8529 (2.1339)	4.4020 (1.9153)	2.2200 (0.1140)
ระดับการประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	6.5000 (1.8464)	6.7647 (1.7243)	7.0588 (1.6132)	6.7745 (1.7287)	0.8870 (0.4150)

หมายเหตุ^a การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

^b ระดับการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยมาจากการประเมินค่าคะแนน 11 ระดับ (0 [ต่ำ] - 10 [สูง])

4.3.2 วิเคราะห์การประเมินความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม

หลังจากที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกกลุ่มได้ทำการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และทำการประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงินของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) แล้วนั้น ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้ทำการประเมินความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมภายใต้บทบาทสมมติที่ได้รับ โดยการประเมินในส่วนของความต้องการที่จะลงทุนจะประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ ได้แก่ 1) ระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุนในบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) 2) ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนในบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) และในส่วนการประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้จะประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ 1) ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงินแก่บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) 2) ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ให้แก่บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) 3) ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้ให้แก่บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ซึ่งผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะประเมินคำถามต่างๆโดยใช้คะแนน 11 ระดับ ตั้งแต่ 0 ถึง 10 โดยข้อมูลทางสถิติที่สำคัญของคำตอบได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.5

จากตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยของความต้องการที่จะลงทุนในเรื่องของระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนในบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) มีค่าเท่ากับ 4.9608 และ 4.4706 ตามลำดับ โดยที่ค่าเฉลี่ยดังกล่าวมีความแตกต่าง

กันอย่างมีระดับนัยสำคัญในแต่ละกลุ่มการทดลอง ($F = 4.5390$, $p\text{-value} = 0.0130$ สำหรับการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน, $F = 4.3810$, $p\text{-value} = 0.0150$ สำหรับการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน) ซึ่งค่าเฉลี่ยของการประเมินทั้งเรื่องของระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนในบริษัทในกลุ่มการทดลองที่ 3 : IFRS16 มีค่าน้อยกว่าในกลุ่มการทดลองที่ 1: IAS17 และ กลุ่มการทดลองที่ 2: IAS17REC สอดคล้องกับค่าเฉลี่ยของการประเมินระดับความสามารถในการพยากรณ์กำไรที่ว่าเมื่อความสามารถในการทำกำไรของกลุ่มการทดลองที่ 3 : IFRS16 น้อย ดังนั้นความต้องการที่จะลงทุนก็ควรน้อยกว่าอีก 2 กลุ่มการทดลองที่เหลือ จากผลลัพธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยในกลุ่มการทดลองที่ 3 : IFRS16 ที่ได้รับงบการเงินซึ่งสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าได้ถูกบันทึกไว้ในงบการเงินอย่างชัดเจนแล้ว ได้รับข้อมูลงบการเงินที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนที่ตีขึ้นมากกว่าอีก 2 กลุ่มการทดลอง ซึ่งหากดูจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2 จะพบว่าค่าเฉลี่ยในการประเมินความต้องการที่จะลงทุนมีค่าใกล้เคียงกันค่อนข้างมาก

นอกจากนี้จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมในเรื่องของ ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้ให้แก่บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 6.3824 5.2941 และ 5.0098 ตามลำดับ โดยที่ค่าเฉลี่ยดังกล่าวไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญในแต่ละกลุ่มการทดลอง ($F = 0.5390$, $p\text{-value} = 0.5850$ สำหรับการประเมินระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน, $F = 2.8120$, $p\text{-value} = 0.0650$ สำหรับการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้, $F = 0.2320$, $p\text{-value} = 0.7940$ สำหรับการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้) โดยจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของประเด็นความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมในระดับกลางและมีค่าใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่มการทดลอง ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องจากการที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยมองเห็นว่าระดับภาระหนี้สินหรือความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทอยู่ในระดับปานกลางจนเกือบจะถึงระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่มการทดลองตั้งแต่ประเมินภาพรวมของบริษัท รวมถึงผู้เข้าร่วมงานวิจัยอาจจะใช้ข้อมูลด้านอื่นๆนอกจากระดับภาระหนี้สินของบริษัทที่ได้รับร่วมในการประกอบการตัดสินใจด้วย เช่น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ฯลฯ ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มการทดลอง

ตารางที่ 4.5 วิเคราะห์การประเมินความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงิน
กู้ยืม

การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ ^b	กลุ่มการทดลอง			รวม	F-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
ระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	5.2647 (2.0789)	5.4412 (1.6550)	4.1765 (1.8663)	4.9608 (1.9393)	4.5390 (0.0130)**
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะ สนใจลงทุน (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	4.8824 (2.1710)	4.8824 (1.7367)	3.6471 (2.0283)	4.4706 (2.0523)	4.3810 (0.0150)**
ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	6.2941 (1.7326)	6.2059 (1.9506)	6.6471 (1.8730)	6.3824 (1.8458)	0.5390 (0.5850)
ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่น จะอนุมัติเงินกู้ (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	5.6176 (1.9850)	5.6176 (1.9697)	4.6471 (1.8891)	5.2941 (1.9830)	2.8120 (0.0650)
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะ อนุมัติเงินกู้ (0 [ต่ำมาก]- 10 [สูงมาก])	5.0294 (2.1247)	5.1765 (1.9767)	4.8235 (2.3286)	5.0098 (2.1318)	0.2320 (0.7940)

หมายเหตุ^a การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับ
นัยสำคัญที่ 5%

^b ระดับการใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัยมาจากการประเมินค่า
คะแนน 11 ระดับ (0 [ต่ำ] - 10 [สูง])

4.3.3 ทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Test)

สำหรับผลทดสอบสมมติฐาน H1a H1b H1c และ H1d จะใช้ข้อมูลจากตารางที่
4.6 ส่วนสำหรับสมมติฐาน H2a H2b H2c และ H2d จะใช้ข้อมูลจากตารางที่ 4.7 และสำหรับ
สมมติฐาน H3a H3b H3c และ H3d จะใช้ข้อมูลจากตารางที่ 4.8 ในการวิเคราะห์ค่าสถิติในคำถาม
ทั้งหมดเป็นตัวรายงานผลการทดสอบ

4.3.3.1 การวิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การ
ประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงิน
กู้ยืมระหว่างกลุ่ม IAS 17 เทียบกับกลุ่ม IAS 17Rec

จากผลลัพธ์ตามตารางที่ 4.6 พบว่าการประเมินความสามารถในการ
พยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินระหว่าง IAS17 และ IAS17REC ไม่มีความ
แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ (t = 0.4140, p-value = 0.6810 สำหรับความสามารถในการ

พยากรณ์กำไร, $t = -0.6110$, $p\text{-value} = 0.2715$ สำหรับความเสี่ยงทางการเงิน) โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 4.7647 และ 4.5882 ตามลำดับ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน H1a ที่ว่าผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายจะไม่ประเมินเรื่องความสามารถในการพยากรณ์กำไรของบริษัทแตกต่างกันหากได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) และได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานเดียวกันแต่มาพร้อมข้อมูลรายการกระทบยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้างบการเงิน หรือก็คือได้รับข้อมูลแบบงบการเงินโดยอนุमान แต่ผลลัพธ์นี้ไม่สนับสนุนสมมติฐาน H1b ที่ว่าผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายจะประเมินเรื่องความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทสูงกว่าหากได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) ที่มาพร้อมข้อมูลรายการกระทบยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้างบการเงิน ซึ่งจะเห็นได้จากผลลัพธ์ว่าไม่ว่าผู้ใช้งบการเงินจะได้รับงบการเงินพร้อมข้อมูลรายการกระทบยอดหรือไม่ ผู้ใช้งบการเงินก็มองว่าบริษัทมีความเสี่ยงระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 6.5000 และ 6.7647 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่ากลุ่ม IAS17REC ที่ได้รับงบการเงินที่มีการกระทบยอดรายการนอกงบดุลกลับเข้าไปแล้ว จะทำการประเมินความเสี่ยงสูงกว่ากลุ่ม IAS17 เหมือนกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แม้จะต่างกันอย่างไม่มียกระดับนัยสำคัญก็ตาม แสดงให้เห็นว่าการประเมินความเสี่ยงจากงบการเงินที่มีรายการกระทบยอดกับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) นั้นส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยง โดยที่งบการเงินที่จัดทำโดยอนุमान จะทำให้มีการประเมินความเสี่ยงมากกว่า หรือสามารถกล่าวได้ว่าเมื่อนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้าไปแสดงบนหน้างบการเงินจะทำให้การตัดสินใจหรือการประเมินเรื่องความเสี่ยงถูกต้องมากขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าสาเหตุที่ผลการทดลองไม่สนับสนุนสมมติฐานนั้น อาจมาจากสาเหตุที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยมีเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงของตนอยู่แล้ว ทำให้เพียงแค่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยเห็นว่าบริษัทมีรายการหนี้สินสูง และมีอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงอยู่ในระดับที่เสี่ยงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงมองว่าบริษัทมีความเสี่ยงสูง ดังนั้นเมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยพบว่าข้อมูลทางการเงิน หรืออัตราส่วนเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงมากเกินไปจึงตัดสินใจจากข้อมูลที่รับได้ว่าบริษัทมีความเสี่ยง ซึ่งตรงกับทฤษฎีของการตัดสินใจทางเลือกที่เรียกว่า Anchoring Effect ที่กล่าวถึง Cognitive Bias ในการตัดสินใจว่าการตัดสินใจของมนุษย์นั้นมีแนวโน้มสูงที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งที่ตนได้รับรู้ก่อนหน้าเมื่อต้องทำการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้หรือตัวความรู้เดิมจากการรับรู้ครั้งแรกจะเปรียบเสมือนตัวกำหนดจุดในการตัดสินใจซึ่งส่งผลสำคัญ และก่อให้เกิดผลกระทบเมื่อทำการตัดสินใจในอนาคต เพราะการตัดสินใจต่อมาจะมีความโน้มเอียงเข้าหาความรู้เดิม (Tversky, A. & Kahneman, D., 1974) ทั้งนี้มีงานวิจัยที่ระบุว่า Anchoring Effect สามารถเกิดขึ้นในขั้นตอนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง

กับทางบัญชีเช่นกัน ดังเช่นงานวิจัยของ Luppe, M. R. and Fávero, L. P. L (2012) ที่ได้ทำการทดลองเรื่องของ Anchoring Effect ต่อการประมาณกำไรสุทธิของบริษัท ซึ่งผลของงานวิจัยพบหลักฐานที่ชี้ชัดให้เห็นว่าในการตัดสินใจ หรือการประเมินทางด้านบัญชีนั้นจะได้รับผลกระทบจาก Anchoring bias จริงๆ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับงานวิจัยในอนาคตที่จะทดสอบถึงการประเมินในเรื่องความเสี่ยงทางการเงินโดยคำนึงถึงเรื่อง Anchoring Effect ของผู้เข้าร่วมงานวิจัยด้วยมากไปกว่านั้นที่ผลการทดลองเป็นไปในทิศทางดังกล่าวอาจจะเป็นเพราะสัญญาเช่าดำเนินงานในกรณีศึกษาที่ใช้ยังไม่เออะพอจะสร้างความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยตัดสินใจแตกต่างไป

นอกจากนี้จากผลลัพธ์ตามตารางที่ 4.6 ยังพบว่าการประเมินความต้องการที่จะลงทุน จากการวิเคราะห์ค่าสถิติผ่านการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = -0.3870$, $p\text{-value} = 0.7000$ สำหรับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน, $t = 0.0000$, $p\text{-value} = 1.0000$ สำหรับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน) โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุนของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 5.2647 และ 5.4412 ตามลำดับ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 4.8824 และ 4.8824 ตามลำดับ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน H1c ที่ว่าเมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยสวมบทบาทเป็นนักลงทุนในหุ้นสามัญ หรือก็คือมีส่วนได้เสียแบบเป็นเจ้าของบริษัทจะตัดสินใจประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัทไม่แตกต่างกันจากข้อมูลที่ตนได้รับทั้งจากกลุ่ม IAS17 และ IAS17REC โดยจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยในการประเมินความเป็นไปได้ที่จะสนใจลงทุนไม่ว่าจะมองในมุมมองถ้าเป็นบุคคลอื่น หรือมุมมองที่ผู้เข้าร่วมวิจัยสมมติบทบาทว่าตนเองเป็นบุคคลที่จะลงทุนก็ตาม ก็มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน หรือเท่ากันพอดี

ส่วนสำหรับการประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม จากการวิเคราะห์ค่าสถิติผ่านการประเมินระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = 0.1970$, $p\text{-value} = 0.4220$ สำหรับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน, $t = 0.0000$, $p\text{-value} = 0.5000$ สำหรับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้, $t = -0.2950$, $p\text{-value} = 0.3845$ สำหรับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้) ซึ่งผลลัพธ์นี้ไม่สนับสนุนสมมติฐาน H1d ทั้งนี้คาดว่าเหตุผลที่ไม่สนับสนุนสมมติฐานดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากสาเหตุที่กล่าวในข้างต้นถึงเหตุผลว่าทำไมผลลัพธ์ดังกล่าวไม่สนับสนุนสมมติฐาน H1b โดยเมื่อมีการประเมินว่าความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมี

ความเป็นไปได้เมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยประเมินจากสมมติฐานเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อแล้วจะตัดสินใจประเมินเรื่องของความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2 กลุ่มใกล้เคียงกัน ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยที่มีค่าใกล้เคียงกันของทั้ง 2 กลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงินของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 6.2941 และ 6.2059 ตามลำดับ ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 5.6176 และ 5.6176 ตามลำดับ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 5.0294 และ 5.1765 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐาน H1a H1b H1c และ H1d

การใช้วิจารณ์ฐานในการตัดสินใจ	กลุ่มการทดลอง		Df	T-Statistic (P-Value)
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC		
ระดับความสามารถในการพยากรณ์กำไร	4.7647	4.5882	66	0.4140 (0.6810) ^b
	(1.8432)	(1.6718)		
ระดับการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน	6.5000	6.7647	66	-0.6110 (0.2715) ^a
	(1.8464)	(1.7243)		
ระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน	5.2647	5.4412	66	-0.3870 (0.7000) ^b
	(2.0789)	(1.6550)		
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน	4.8824	4.8824	66	0.0000 (1.0000) ^b
	(2.1710)	(1.7367)		
ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน	6.2941	6.2059	66	0.1970 (0.4220) ^a
	(1.7326)	(1.9506)		
ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้	5.6176	5.6176	66	0.0000 (0.5000) ^a
	(1.9850)	(1.9697)		
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้	5.0294	5.1765	66	-0.2950 (0.3845) ^a
	(2.1247)	(1.9767)		

หมายเหตุ^a การทดสอบทางเดียว (One-tailed test) โดยระดับนัยสำคัญที่คาดหวังคือที่ 5%

^b การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) โดยระดับนัยสำคัญที่คาดหวังคือที่ 5%

^c *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

4.3.3.2 การวิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมระหว่างกลุ่ม IAS17REC เทียบกับกลุ่ม IFRS16

จากผลลัพธ์ตามตารางที่ 4.7 พบว่าการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงินระหว่าง IAS17REC และ IFRS16 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = 1.5820$, $p\text{-value} = 0.0595$ สำหรับความสามารถในการพยากรณ์กำไร, $t = -0.7260$, $p\text{-value} = 0.4700$ สำหรับความเสี่ยงทางการเงิน) แต่ผลลัพธ์นี้ไม่สนับสนุนสมมติฐาน H2a ที่ว่าผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายจะประเมินเรื่องความสามารถในการพยากรณ์กำไรสูงกว่าหากได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) ที่มาพร้อมข้อมูลรายการกระทบยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้างบการเงิน ซึ่งจะเห็นได้จากผลลัพธ์ว่าผู้ใช้งบการเงินประเมินว่าบริษัทมีความสามารถในการพยากรณ์กำไรอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางใกล้เคียงกัน โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 4.5882 และ 3.8529 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่ากลุ่ม IAS17REC ที่ได้รับงบการเงินที่มีการกระทบยอดรายการนอกงบดุลกลับเข้าไปแล้ว จะได้รับการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรสูงกว่ากลุ่ม IFRS16 ตามที่ตั้งเป็นสมมติฐานไว้แม้จะต่างกันอย่างไรก็ตามไม่มีระดับนัยสำคัญก็ตาม แสดงให้เห็นว่าหากได้รับงบการเงินแบบที่กลุ่ม IFRS16 ได้รับนั้น การที่ไม่มีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินจากสัญญาเช่าอีกต่อไปจะทำให้การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรของบริษัทมีความถูกต้องมากขึ้นเพราะได้รับข้อมูลที่เที่ยงตรงมากขึ้น รวมถึงจากผลดังกล่าวยังบอกได้อีกว่าแม้งบการเงินโดยอนุमानจะช่วยนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามาแสดงบนหน้างบการเงินแล้วก็ยังไม่สมบูรณ์และยังไม่ใช้ข้อมูลที่ที่ดีที่สุดต่อการตัดสินใจ ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าสาเหตุของการที่ผลการทดลองไม่สนับสนุนสมมติฐานนี้อาจมาจากสาเหตุที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรจากหลากหลายข้อมูลที่มอบให้ กล่าวคือมองภาพรวมของทั้งบริษัทเพื่อประเมินประเด็นดังกล่าว โดยผู้เข้าร่วมวิจัยกล่าวว่าหลักๆจะพิจารณาจากภาระหนี้สินซึ่งพบว่าบริษัทในกรณีศึกษามีหนี้สินเยอะมาก และอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงอยู่ในระดับที่เสี่ยง รวมถึงอัตราผลตอบแทน อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ดังกล่าวสนับสนุนสมมติฐาน H2b ที่ว่าผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายจะไม่ประเมินเรื่องความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทของบริษัทแตกต่างกันหากได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) และงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) พร้อมกับข้อมูลรายการกระทบยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้างบการเงิน หรือก็คือได้รับข้อมูลแบบงบการเงินโดยอนุमान โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินความเสี่ยง

ทางการเงินของบริษัทของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 6.7647 และ 7.0588 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าผู้ใช้งบการเงินมองว่าบริษัทมีความเสี่ยงระดับปานกลางค่อนข้างสูงใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้จากผลลัพธ์ตามตารางที่ 4.7 ยังพบว่าการประเมินความต้องการที่จะลงทุน จากการวิเคราะห์ค่าสถิติผ่านการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนพบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = 2.9560$, $p\text{-value} = 0.0020$ สำหรับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน, $t = 2.6970$, $p\text{-value} = 0.0045$ สำหรับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน) โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุนของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 5.4412 และ 4.1765 ตามลำดับ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 4.8824 และ 3.6471 ตามลำดับ ซึ่ง **สนับสนุนสมมติฐาน H2c** ที่ว่าเมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยสวมบทบาทเป็นนักลงทุนในหุ้นสามัญ หรือก็คือมีส่วนได้เสียแบบเป็นเจ้าของบริษัทจะตัดสินใจประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัทมากกว่าเมื่อได้รับข้อมูลงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) พร้อมกับข้อมูลที่มีการกระหนาบยอด โดยจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยในการประเมินความเป็นไปได้ที่จะสนใจลงทุนไม่ว่าจะมองในมุมมองถ้าเป็นบุคคลอื่น หรือมุมมองที่ผู้เข้าร่วมวิจัยสวมบทบาทว่าตนเองเป็นบุคคลที่จะลงทุนก็ตาม ก็มีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันโดยสำหรับกลุ่ม IAS17REC จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม IFRS16

ส่วนสำหรับการประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม จากการวิเคราะห์ค่าสถิติผ่านการประเมินระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = -0.9510$, $p\text{-value} = 0.3450$ สำหรับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน, $t = 0.6740$, $p\text{-value} = 0.5030$ สำหรับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้) ซึ่ง **สนับสนุนสมมติฐาน H2d** ที่ว่าเมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยสวมบทบาทเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ หรือก็คือมีส่วนได้เสียแบบเป็นเจ้านายของบริษัทแล้วนั้น จะมีการตัดสินใจประเมินเรื่องของความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันจากข้อมูลที่ได้รับทั้งจากกลุ่ม IAS17REC และ IFRS16 โดยจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยการประเมินระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงินอยู่ที่ 6.2059 และ 6.6471 ตามลำดับ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้ อยู่ที่ 5.1765 และ 4.8235 ตามลำดับ ทั้งนี้สำหรับการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้นั้นพบว่ามีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 2.0740$, $p\text{-value} = 0.0420$) ถึงแม้ว่าการประเมินดังกล่าวจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้กับค่าเฉลี่ยของการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2 กลุ่ม ถือได้ว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2

กลุ่มอยู่ที่ 5.6176 และ 4.6471 ตามลำดับ ซึ่งค่าสถิติก็ยังคงสอดคล้องกับข้อสมมติฐาน H2d

ตารางที่ 4.7 ค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐาน H2a H2b H2c และ H2d

การใช้วิจารณ์ในการตัดสินใจ	กลุ่มการทดลอง		df	T-Statistic (P-Value)
	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
ระดับความสามารถในการพยากรณ์กำไร	4.5882	3.8529	66	1.5820 (0.0595) ^a
	(1.6718)	(2.1339)		
ระดับการประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน	6.7647	7.0588	66	-0.7260 (0.4700) ^b
	(1.7243)	(1.6132)		
ระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน	5.4412	4.1765	66	2.9560 (0.0020) ^{a***}
	(1.6550)	(1.8663)		
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน	4.8824	3.6471	66	2.6970 (0.0045) ^{a***}
	(1.7367)	(2.0283)		
ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน	6.2059	6.6471	66	-0.9510 (0.3450) ^b
	(1.9506)	(1.8730)		
ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้	5.6176	4.6471	66	2.0740 (0.0420) ^{b**}
	(1.9697)	(1.8891)		
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้	5.1765	4.8235	66	0.6740 (0.5030) ^b
	(1.9767)	(2.3286)		

หมายเหตุ^a การทดสอบทางเดียว (One-tailed test) โดยระดับนัยสำคัญที่คาดหวังคือที่ 5%

^b การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) โดยระดับนัยสำคัญที่คาดหวังคือที่ 5%

^c *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

4.3.3.3 การวิเคราะห์การประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมระหว่างกลุ่ม IAS17 เทียบกับกลุ่ม IFRS16

จากผลลัพธ์ตามตารางที่ 4.8 พบว่าการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรระหว่าง IAS17 และ IFRS16 มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = 1.8850$, $p\text{-value} = 0.0320$) โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไรของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 4.7647 และ 3.8529 ตามลำดับ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน H3a ที่ว่าผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายจะประเมินเรื่องความสามารถในการพยากรณ์กำไรของบริษัทสูงกว่าหากได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) และในส่วนของ การประเมินความเสี่ยงทางการเงินระหว่าง IAS17 และ IFRS16 นั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = -1.3290$, $p\text{-value} = 0.0940$) แต่ผลลัพธ์นี้ไม่สนับสนุนสมมติฐาน H3b ที่ว่าผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายจะประเมินเรื่องความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทสูงกว่าหากได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) ทั้งนี้คาดว่าเป็นเพราะสาเหตุเดียวกันกับผลลัพธ์ที่ไม่สนับสนุนสมมติฐาน H1b แต่หากพิจารณาที่ค่าสถิติจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของความเสี่ยงทางการเงินของกลุ่ม IFRS16 จะสูงกว่ากลุ่ม IAS17 ตามที่ตั้งไว้ในสมมติฐาน ซึ่งจะเห็นได้จากผลลัพธ์ว่าผู้ใช้งบการเงินประเมินว่าบริษัทมีความเสี่ยงระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยที่มีค่าเฉลี่ยการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 6.5000 และ 7.0588 ตามลำดับ

นอกจากนี้จากผลลัพธ์ตามตารางที่ 4.8 ยังพบว่าการประเมินความต้องการที่จะลงทุน จากการวิเคราะห์ค่าสถิติผ่านการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = 2.2710$, $p\text{-value} = 0.0130$ สำหรับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน, $t = 2.4240$, $p\text{-value} = 0.0090$ สำหรับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน) โดยมีค่าเฉลี่ยการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุนของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 5.2647 และ 4.1765 ตามลำดับ และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุนของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 4.8824 และ 3.6471 ตามลำดับ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน H3c ที่ว่าเมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยสวมบทบาทเป็นนักลงทุนในหุ้นสามัญ หรือก็คือมีส่วนได้เสียแบบเป็นเจ้าของบริษัทจะตัดสินใจประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัทมากกว่าเมื่อได้รับข้อมูลงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) โดยจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยในการประเมินความเป็นไปได้ที่จะสนใจลงทุนไม่ว่าจะมองในมุมมองถ้าเป็นบุคคลอื่น หรือมุมมองที่ผู้เข้าร่วมวิจัยสมมติบทบาทว่าตนเองเป็นบุคคลที่จะลงทุนก็ตาม ก็มีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันโดยสำหรับกลุ่ม IAS17 จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม IFRS16

ส่วนสำหรับการประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม จากการวิเคราะห์ค่าสถิติผ่านการประเมินระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน และระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($t = -0.8070$, $p\text{-value} = 0.2115$ สำหรับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน, $t = 0.3810$, $p\text{-value} = 0.3525$ สำหรับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน H3d ที่ว่าเมื่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยสวมบทบาทเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ หรือก็คือมีส่วนได้เสียแบบเป็นเจ้าของบริษัทแล้วนั้น จะมีการตัดสินใจประเมินเรื่องของความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ของบริษัทมากกว่าหากได้รับข้อมูลงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2016) แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้จากผลลัพธ์ว่าผู้ใช้งบการเงินประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ของบริษัทอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้อยู่ที่ 5.1765 และ 4.8235 ตามลำดับ ทั้งนี้ก็จะเห็นได้ว่าหากได้รับข้อมูลของกลุ่ม IFRS 16 จะมีความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมต่ำกว่ากลุ่ม IAS17REC ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับเรื่องของการประเมินความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมที่เมื่อมีความเสี่ยงมากก็มีความเป็นไปได้ที่จะอนุมัติให้กู้ต่ำลง ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มซึ่งมีค่าเฉลี่ยการประเมินระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงินอยู่ที่ 6.2059 และ 6.6471 ตามลำดับ ทั้งนี้สำหรับการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ขึ้นพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($t = 2.0650$, $p\text{-value} = 0.0215$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของการประเมินระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ของทั้ง 2 กลุ่มอยู่ที่ 5.6176 และ 4.6471 ตามลำดับ ซึ่งถือได้ว่าค่าสถิติเรื่องนี้สอดคล้องกับข้อสมมุติฐาน H3d

ตารางที่ 4.8 ค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐาน H3a H3b H3c และ H3d

การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ	กลุ่มการทดลอง		df	T-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
ระดับความสามารถในการพยากรณ์กำไร	4.7647	3.8529	66	1.8850 (0.0320)**
	(1.8432)	(2.1339)		
ระดับการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน	6.5000	7.0588	66	-1.3290 (0.0940)
	(1.8464)	(1.6132)		
ระดับความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุน	5.2647	4.1765	66	2.2710 (0.0130)**
	(2.0789)	(1.8663)		
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะสนใจลงทุน	4.8824	3.6471	66	2.4240 (0.0090)***
	(2.1710)	(2.0283)		
ระดับความเสี่ยงสำหรับการให้กู้ยืมเงิน	6.2941	6.6471	66	-0.8070 (0.2115)
	(1.7326)	(1.8730)		
ระดับความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้	5.6176	4.6471	66	2.0650 (0.0215)**
	(1.9850)	(1.8891)		
ระดับความเป็นไปได้ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะอนุมัติเงินกู้	5.0294	4.8235	66	0.3810 (0.3525)
	(2.1247)	(2.3286)		

หมายเหตุ^a การทดสอบทางเดียว (One-tailed test) โดยระดับนัยสำคัญที่คาดหวังคือที่ 5%

^b การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) โดยระดับนัยสำคัญที่คาดหวังคือที่ 5%

^c *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

4.4 วิเคราะห์น้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมงานวิจัย

จากส่วน ก ของตารางที่ 4.9 ได้แสดงน้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท และการประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม ประกอบด้วยข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงิน ข้อมูลในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยน้ำหนักในการใช้ข้อมูลในแต่ละงบของแต่ละกลุ่มการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($F = 1.9350$, $p\text{-value} = 0.1500$ สำหรับข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงิน, $F = 1.1860$, $p\text{-value} = 0.3100$ สำหรับข้อมูลในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ, $F = 0.4850$, $p\text{-value} = 0.6170$ สำหรับข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน) จะเห็นได้ว่าผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินมากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองของการใช้ข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงินมีค่าเท่ากับร้อยละ 41.65 โดยอันดับรองลงมาคือการใช้ข้อมูลในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองเท่ากับร้อยละ 37.41 และอันดับสุดท้ายคือการใช้ข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองเท่ากับร้อยละ 20.93 ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎี Hunton and McEwen (1997) ที่กล่าวไว้ว่านักลงทุนทั่วไปจะใช้กลยุทธ์ค้นหาข้อมูลตามลำดับ โดยจะค้นหาข้อมูลตามลำดับจากงบแสดงฐานะการเงินไปจนถึงหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งจะให้น้ำหนักกับข้อมูลจากมากไปน้อยตามลำดับของงบการเงิน รวมถึงผลยังสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับการรายงานผลวิจัยของ ชิงชัย ฉันทนาร์ตัน (2554)

จากส่วน ข และ ค ของตารางที่ 4.9 ได้แสดงน้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท และการประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม ในบทบาทสมมติที่แตกต่างกันไป ประกอบด้วยข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 7 อัตราส่วนที่มอบหมายให้ ได้แก่ กำไรต่อหุ้น (EPS) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E ratio) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage) อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin) และอัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin) โดยน้ำหนักในการใช้ข้อมูลเมื่อได้รับบทบาทสมมติเป็นนักลงทุนที่สนใจในหุ้นสามัญในแต่ละอัตราส่วนทางการเงินของแต่ละกลุ่มการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($F = 0.7910$, $p\text{-value} = 0.4560$ สำหรับกำไรต่อหุ้น (EPS), $F = 1.4540$, $p\text{-value} = 0.2390$ สำหรับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA), $F = 0.4860$, $p\text{-value} = 0.6170$ สำหรับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE), $F = 0.5420$, $p\text{-value} = 0.5830$ สำหรับอัตราส่วน

ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage), $F = 1.8760$, $p\text{-value} = 0.1590$ สำหรับอัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin), $F = 0.5720$, $p\text{-value} = 0.5660$ สำหรับอัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)) แต่นำหนักในการใช้ข้อมูลอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E ratio) มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($F = 5.1460$, $p\text{-value} = 0.0070$) แสดงให้เห็นได้ว่าข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน 3 อันดับแรกที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ในการประเมินความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท คือการตัดสินใจจากการใช้ข้อมูลอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) มากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองมีค่าเท่ากับร้อยละ 19.64 โดยอันดับรองลงมาคือกำไรต่อหุ้น (EPS) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองเท่ากับร้อยละ 19.34 และอันดับต่อมาคืออัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองเท่ากับร้อยละ 15.79 โดยที่ทั้ง 3 อัตราส่วนทางการเงินนั้นเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และบอกถึงส่วนกำไรสุทธิแบ่งเฉลี่ยให้แก่หุ้นสามัญแต่ละหุ้นของบริษัท ทั้งนี้จากการสอบถามผู้เข้าร่วมงานวิจัยเพิ่มเติมว่าการที่อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E ratio) มีความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญเป็นเพราะผู้เข้าร่วมงานวิจัยบางคนแม้จะได้รับบทบาทสมมติเป็นนักลงทุนทั่วไปก็ไม่ได้พิจารณาความต้องการในการลงทุนเพียงแต่จากความสามารถในการทำกำไรของบริษัท แต่จะดูรวมไปถึงความเสี่ยง หรือภาระหนี้สินของบริษัทด้วย เนื่องจากหากบริษัทล้มละลายบุคคลที่จะได้รับความรับผิดชอบก่อนก็คือกลุ่มคนพวกที่เป็นเจ้าหนี้ จึงเป็นสาเหตุให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยสนใจอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงในประกอบการตัดสินใจด้วย

สำหรับการให้นำหนักในการใช้ข้อมูลเมื่อได้รับบทบาทสมมติเป็นนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อในแต่ละอัตราส่วนทางการเงินของแต่ละกลุ่มการทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ ($F = 0.3680$, $p\text{-value} = 0.6930$ สำหรับกำไรต่อหุ้น (EPS), $F = 0.5620$, $p\text{-value} = 0.5720$ สำหรับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E ratio), $F = 0.4290$, $p\text{-value} = 0.6520$ สำหรับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA), $F = 0.1430$, $p\text{-value} = 0.8670$ สำหรับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE), $F = 0.4090$, $p\text{-value} = 0.6660$ สำหรับอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage), $F = 1.0070$, $p\text{-value} = 0.3690$ สำหรับอัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin), $F = 0.6510$, $p\text{-value} = 0.5240$ สำหรับอัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)) แสดงให้เห็นได้ว่าข้อมูลอัตราส่วนทางการเงิน 3 อันดับแรกที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ในการประเมินความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมแก่บริษัท คือการตัดสินใจจากการใช้ข้อมูลอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E ratio) มากที่สุด ซึ่งค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองมีค่าเท่ากับร้อยละ 26.18 โดยอันดับรองลงมาคืออัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองเท่ากับร้อยละ 21.05 และอันดับต่อมาคือ

อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 3 กลุ่มการทดลองเท่ากับร้อยละ 12.76 โดยที่ทั้ง 2 อัตราส่วนทางการเงินแรกของผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ในการตัดสินใจในการอนุมัติเงินกู้ยืมนั้น เป็นไปตามความเป็นจริงเมื่อนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อหรือผู้ให้กู้ยืมเงินใช้เพื่อพิจารณาในการตัดสินใจอนุมัติให้กู้ยืมเงิน โดยที่ทั้ง 2 อัตราส่วนเป็นอัตราส่วนที่ช่วยในการวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Leverage Ratio or Financial Ratio) เพื่อที่จะได้ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินทุนว่ามาจากส่วนหนี้สินหรือส่วนของเจ้าของมากกว่ากัน โดยหากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) สูงจะถือได้ว่าค่อนข้างมีความเสี่ยงในการอนุมัติเงินกู้ยืมให้แก่บริษัท และหากอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage) มีค่าต่ำแสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยต่ำ

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์น้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจและประเมินของผู้เข้าร่วมงานวิจัย

ส่วน ก: จากข้อมูลของงบการเงิน

งบการเงิน	กลุ่มการทดลอง			รวม	F-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
งบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position)	39.35 (9.0620)	40.00 (13.6520)	45.59 (18.7390)	41.65 (14.5040)	1.9350 (0.1500)
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (Statement of Comprehensive Income)	39.47 (10.4660)	37.79 (13.6070)	34.97 (12.2610)	37.41 (12.2020)	1.1860 (0.3100)
หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Notes to the Financial Statements)	21.15 (12.1930)	22.21 (9.8620)	19.44 (12.7920)	20.93 (11.6250)	0.4850 (0.6170)

หมายเหตุ^a การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 5%

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์น้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจและ
ประเมินของผู้เข้าร่วมงานวิจัย (ต่อ)

ส่วน ข: จากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในบทบาทสมมติของนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้น
สามัญ

อัตราส่วนทางการเงิน	กลุ่มการทดลอง			รวม	F-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
กำไรต่อหุ้น (EPS)	21.47	18.15	18.41	19.34	0.7910
	(16.1680)	(8.8970)	(9.9700)	(12.0850)	(0.4560)
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E ratio)	11.18	11.68	15.79	12.88	5.1460
	(7.5940)	(5.5960)	(6.1880)	(6.7750)	(0.0070)***
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	10.94	14.41	12.29	12.55	1.4540
	(7.7340)	(10.9930)	(5.8340)	(8.4980)	(0.2390)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	20.59	18.32	20.00	19.64	0.4860
	(11.9830)	(8.1900)	(8.9000)	(9.7800)	(0.6170)
อัตราส่วนความสามารถในการจ่าย ดอกเบี้ย (Interest Coverage)	7.32	8.68	8.74	8.25	0.5420
	(7.5630)	(4.3120)	(6.6530)	(6.2970)	(0.5830)
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	11.56	13.44	9.71	11.57	1.8760
	(7.2950)	(10.1240)	(5.8290)	(8.0200)	(0.1590)
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	16.94	15.32	15.12	15.79	0.5720
	(8.6130)	(7.4820)	(6.9050)	(7.6670)	(0.5660)

หมายเหตุ^a การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับ
นัยสำคัญที่ 5%

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์น้ำหนักในการใช้ข้อมูลประกอบการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจและ
ประเมินของผู้เข้าร่วมงานวิจัย (ต่อ)

ส่วน ค: จากข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินในบทบาทสมมติของนายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ

อัตราส่วนทางการเงิน	กลุ่มการทดลอง			รวม	F-Statistic (P-Value) ^a
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16		
กำไรต่อหุ้น (EPS)	6.85 (6.4490)	8.53 (12.0310)	7.12 (6.2320)	7.50 (8.6090)	0.3680 (0.6930)
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E ratio)	28.15 (10.7060)	24.74 (12.1860)	25.65 (17.4060)	26.18 (13.6770)	0.5620 (0.5720)
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	9.74 (5.9560)	10.26 (6.2050)	11.15 (6.8450)	10.38 (6.3110)	0.4290 (0.6520)
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	12.76 (9.0990)	12.18 (9.0370)	13.35 (9.1080)	12.76 (9.0040)	0.1430 (0.8670)
อัตราส่วนความสามารถในการจ่าย ดอกเบี้ย (Interest Coverage)	22.18 (8.3210)	19.88 (8.9870)	21.09 (13.3700)	21.05 (10.4070)	0.4090 (0.6660)
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	9.76 (7.8010)	11.91 (6.7440)	9.85 (6.5700)	10.51 (7.0590)	1.0070 (0.3690)
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	10.59 (6.8580)	12.50 (7.4110)	11.65 (6.4570)	11.58 (6.8960)	0.6510 (0.5240)

หมายเหตุ^a การทดสอบสองทาง (Two-tailed test) *** แสดงระดับนัยสำคัญที่ 1% , ** แสดงระดับ
นัยสำคัญที่ 5%

4.5 วิเคราะห์ผลคำถามหลังการทดลอง (Post-Experimental Analysis: Manipulate Checks)

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์การทดสอบความจำ (Recall Test Analysis) ของ
ผู้เข้าร่วมงานวิจัยทุกกลุ่ม

จากตารางที่ 4.10 แสดงถึงผลการทดสอบความจำในแต่ละกลุ่มการทดลอง
ประกอบด้วย 1) การทดสอบความจำของบทบาทสมมติที่ได้รับในการทำแบบสอบถาม 2) การ
ทดสอบความจำเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ และมาตรฐานบัญชีที่ใช้ในการนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับ
สัญญาเช่าในงบการเงิน และ 3) การพบหลักฐานการรายงานเกี่ยวกับสัญญาเช่าในงบการเงิน

จากส่วน ก ของตารางที่ 4.10 แสดงผลให้ทราบเกี่ยวกับการวิเคราะห์การทดสอบ ความจำของบทบาทสมมติที่ได้รับในการทำแบบสอบถาม โดยในทั้ง 3 กลุ่มการทดลองผู้เข้าร่วม งานวิจัยทุกคนจะได้รับบทบาทสมมติให้เป็นทั้งนักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ และนาย ธนาคารฝ่ายสินเชื่อ ซึ่งผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวน 89 คน จาก 102 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 87.25 โดยที่ในกลุ่มการทดลองที่ 1 : IAS17 ผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตอบ คำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวน 27 คน จาก 34 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.41 ส่วนในกลุ่มการทดลองที่ 2 : IAS17REC ผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวน 30 คน จาก 34 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 88.24 และในกลุ่มการทดลองที่ 3 : IFRS16 ผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตอบคำถามได้ ถูกต้องเป็นจำนวน 32 คน จาก 34 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 94.12

จากส่วน ข ของตารางที่ 4.10 แสดงผลให้ทราบเกี่ยวกับการวิเคราะห์การทดสอบ ความจำเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ และมาตรฐานบัญชีที่ใช้ในการนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า ในงบการเงิน ซึ่งผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวน 71 คน จาก 102 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 69.61 โดยที่ในกลุ่มการทดลองที่ 1 : IAS17 ผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะได้รับข้อมูลงบ การเงินบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ที่นำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตามมาตรฐานฉบับ ปัจจุบัน (IAS 17) ผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวน 20 คน จาก 34 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.82 ส่วนในกลุ่มการทดลองที่ 2 : IAS17REC ผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะได้รับข้อมูลงบ การเงินบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ที่นำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตามมาตรฐานฉบับ ปัจจุบัน (IAS 17) พร้อมกับข้อมูลที่มีการกระทบยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามา ในงบการเงิน ผู้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวน 26 คน จาก 34 คน หรือคิด เป็นร้อยละ 76.47 และในกลุ่มการทดลองที่ 3 : IFRS16 ผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะได้รับข้อมูลงบการเงิน บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ที่นำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตาม IFRS 16 ผู้เข้าร่วม งานวิจัยสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องเป็นจำนวน 25 คน จาก 34 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.53

จากการรายงานผลในส่วน ก และ ส่วน ข ของตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นได้ว่าผู้เข้าร่วม งานวิจัยส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้องเกินกึ่งหนึ่งจากทั้ง 3 กลุ่มการทดลองไม่ว่าจะเป็น ในเรื่องของบทบาทสมมติที่ได้รับ หรือข้อมูลงบการเงินที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการ ทดลองครั้งนี้มีการดำเนินไปอย่างเหมาะสม

จากส่วน ค ของตารางที่ 4.10 แสดงผลให้ทราบเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความถี่ของการ พบหลักฐานการรายงานเกี่ยวกับสัญญาเช่าในงบการเงิน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ โดยผลจากการทดลองพบว่า ผู้เข้าร่วมงานวิจัยทั้ง 3 กลุ่มจะพบหลักฐานที่เกี่ยวกับการ รายงานสัญญาเช่าในหมายเหตุประกอบงบการเงินมากที่สุดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 42.77 รองลงมาคือ

งบแสดงฐานะการเงินร้อยละ 38.55 และพบในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จเพียงร้อยละ 18.67 ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับการรายงานผลวิจัยของ ชิงชัย ฉันทนารัตน์ (2554) ที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยส่วนใหญ่จะพบหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการรายงานสัญญาเช่าในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์การทดสอบความจำเป็นแต่ละกลุ่มการทดลอง

ส่วน ก: วิเคราะห์การทดสอบความจำเป็นของบทบาทสมมติที่ได้รับ

บทบาทสมมติที่ได้รับ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
บทบาทสมมติที่ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับคือ 1. นักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ 2. นายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ	ตอบถูก (%)	27 (79.41%)	30 (88.24%)	32 (94.12%)	89 (87.25%)
	ตอบผิด (%)	7 (20.59%)	4 (11.76%)	2 (5.88%)	13 (12.75%)
	รวม (%)	34 (100%)	34 (100%)	34 (100%)	102 (100%)

ส่วน ข: วิเคราะห์การทดสอบความจำเป็นเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ และมาตรฐานบัญชีที่ใช้ในการนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าในงบการเงิน

ข้อมูลที่ได้รับ	คำตอบ	กลุ่มการทดลอง			รวม
		กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
กลุ่ม 1: IAS17 กลุ่ม 2 : IAS17 และข้อมูลกระทบยอด กลุ่ม 3 : IFRS16	ตอบถูก (%)	20 (58.82%)	26 (76.47%)	25 (73.53%)	71 (69.61%)
	ตอบผิด (%)	14 (41.18%)	8 (23.53%)	9 (26.47%)	31 (30.39%)
	รวม (%)	34 (100%)	34 (100%)	34 (100%)	102 (100%)

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์การทดสอบความจำในแต่ละกลุ่มการทดลอง (ต่อ)

ส่วน ค: วิเคราะห์ความถี่ของการพบหลักฐานการรายงานเกี่ยวกับสัญญาเช่าในงบการเงิน

หลักฐาน	กลุ่มการทดลอง			รวม
	กลุ่มที่ 1: IAS17	กลุ่มที่ 2: IAS17REC	กลุ่มที่ 3: IFRS16	
พบในงบแสดงฐานะการเงิน	23	19	22	64 (38.55%)
พบในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	9	11	11	31 (18.67%)
พบในหมายเหตุประกอบงบการเงิน	26	25	20	71 (42.77%)
รวม	58	55	53	166 (100%)

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าการทดลองได้มีการควบคุมสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้มีการกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอในทุกกลุ่มการทดลอง ซึ่งลักษณะทั่วไป ความรู้ และความสนใจทางด้านการเงินและการบัญชีของผู้เข้าร่วมงานวิจัยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญในแต่ละกลุ่มการทดลอง รวมถึงไม่มีความโน้มเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการจัดอันดับก่อนหลังด้วย ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานมีหลักฐานเพียงพอที่แสดงให้เห็นว่า**งานวิจัยเชิงทดลองนี้สนับสนุนสมมติฐาน H1a H1c H2b H2c H2d H3a และ H3c** ซึ่งแสดงให้เห็นว่างบการเงินที่มีการกระขยยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามาแสดงบนหน้าบ หรืองบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ (IFRS 16) จะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายสามารถตัดสินใจที่จะลงทุน หรือตัดสินใจที่จะให้กู้ยืมเงินได้ดีมีประสิทธิภาพมากขึ้นจากข้อมูลหน้าบการเงินที่มีความเที่ยงธรรมมากกว่างบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานปัจจุบัน (IAS 17) เนื่องจากว่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าทุกประเภทถูกบันทึกไว้ในงบการเงินอย่างชัดเจน **อย่างไรก็ตามงานวิจัยเชิงทดลองนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐาน H1b H1d H2a H3b และ H3d** เนื่องจากอาจจะมี่ปัจจัยอื่นทั้งในเรื่องของ Anchoring Effect ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของผู้เข้าร่วมงานวิจัย หรือข้อมูลอื่นที่ผู้เข้าร่วมงานวิจัยใช้ในการตัดสินใจรวมด้วยขณะประเมินตัดสินใจ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสอันดีสำหรับงานวิจัยในอนาคตที่จะศึกษาโดยคำนึงถึงปัจจัยอื่นที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจทั้งในเรื่องการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบต่อวิจารณ์ญาณของผู้ใช้งบการเงินในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน จากการนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) ที่ทาง International Accounting Standards Board (IASB) และ Financial Accounting Standards Board (FASB) ได้ร่วมมือกันจัดทำขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาจากมาตรฐานการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าในปัจจุบันซึ่งทำให้คุณภาพของงบการเงินลดลงมาปฏิบัติใช้ ซึ่งเมื่อนำมาตรฐานดังกล่าวมาปฏิบัติใช้จะทำให้รายการนอกงบแสดงฐานะการเงินที่เกิดจากสัญญาเช่าดำเนินงานถูกนำเสนอไว้บนหน้างบการเงินทั้งหมด เนื่องจากมาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) ได้นำวิธีการบัญชี “Right-of-use model” มาใช้กับสัญญาเช่า โดยผู้เช่าจะต้องบันทึก “สิทธิในการใช้ทรัพย์สิน” พร้อมกับรับรู้ “หนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่า” ทุกประเภทไว้ในงบการเงิน ซึ่งทางคณะกรรมการมีความคาดหวังว่าหลังจากที่ได้นำมาตราฐานฉบับใหม่มาปฏิบัติใช้แล้วจะทำให้งบการเงินมีความเที่ยงธรรม และมีข้อมูลที่มีความสามารถเปรียบเทียบกันได้มากขึ้น รวมถึงจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจในการลงทุน และประเมินความเสี่ยงทางการเงินได้ดียิ่งขึ้นด้วย

โดยงานวิจัยนี้ทำการศึกษาในรูปแบบของงานวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ซึ่งการทดลองจะเป็นแบบ 3x2 Mixed design โดยมีตัวแปรอิสระที่ต้องการศึกษาคือส่วนได้เสียที่แตกต่างกันในบริษัท โดยแบ่งเป็นนักลงทุนในหุ้นสามัญ (Equity Provider) กับ นายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ (Debt Provider) และข้อมูลที่แสดงในงบการเงินของกิจการที่มีสัญญาเช่า 3 แบบ ประกอบด้วย 1) งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) 2) งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) แต่มีข้อมูลกระขยอตรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินแบบที่นักวิเคราะห์หรือนักลงทุนมีอาชีพมักปฏิบัติก่อนประเมินงบการเงิน กล่าวคือได้รับข้อมูลเพิ่มเติมของการนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับแสดงในงบการเงินทั้งหมด 3) งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า (IFRS 16) ทั้งนี้งานวิจัยมีผู้เข้าร่วมงานวิจัยเป็นนักศึกษาปริญญาโททางด้านบริหารธุรกิจและการบัญชี จำนวน 102 คน ประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาโทจาก โครงการปริญญาตรีควบโททางการ

บัญชีและบริหารธุรกิจ (IBMP Program) จำนวน 76 คน และโครงการปริญญาโททางบริหารธุรกิจ (MBA Program) จำนวน 26 คน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งทั้งหมดเป็นนักศึกษากลุ่มที่มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านการบัญชีและด้านการเงินในระดับหนึ่ง ซึ่งผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับการทดสอบแล้วว่ามีภาระจ่ายตัวแบบสุ่มอย่างเหมาะสมจากการวิเคราะห์ลักษณะของผู้เข้าร่วมงานวิจัยในแต่ละกลุ่มการทดลอง

สำหรับผลการทดลองของงานวิจัยในครั้งนี้พบว่าหากเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม IAS17 และ IAS17REC แล้วนั้นจะไม่ทำให้การตัดสินใจในเรื่องของการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมแตกต่างกัน ทั้งที่แม้ในความเป็นจริงแล้วกลุ่ม IAS17REC จะมีหนี้สินและความเสี่ยงสูงกว่ามาก ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจาก Anchoring Effect ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยมีเกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงสำหรับตนเองมาแต่ต้น ดังนั้นแม้ผู้ใช้งบการเงินมองว่าหนี้สินและความเสี่ยงเยอะกว่าที่ตนรับได้ก็จะมองว่าบริษัทมีความเสี่ยงค่อนข้างสูงและไม่ต้องการอนุมัติเงินกู้ยืม อย่างไรก็ตามแม้การประเมินจะไม่แตกต่างกันค่าสถิติของระดับการประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมของ IAS17REC ก็มีค่าสูงกว่า ทำให้สรุปได้ว่าการที่นำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้าไปแสดงบนหน้าบจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจหรือการประเมินเรื่องความเสี่ยงถูกต้องมากขึ้น

นอกจากนี้ข้อสรุปที่ได้จากเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม IAS17REC และ IFRS16 นั่นคือหากทำการตัดสินใจในเรื่องของการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร ทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่ผู้ใช้งบการเงินมองภาพรวมของบริษัทและใช้ข้อมูลอื่นร่วมด้วยในการตัดสินใจไม่ได้พิจารณาจากกำไรเพียงอย่างเดียว ส่วนความต้องการที่จะลงทุนนั้นหากได้รับงบการเงินแบบ IFRS16 จะทำให้ระดับในความอยากลงทุนต่ำแสดงให้เห็นว่างบการเงินแบบที่มีการกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามาแล้วก็ยังไม่เพียงพอให้ผู้ใช้งบการเงินนำมาตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ แต่สำหรับเรื่องการประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมนั้นไม่แตกต่างกันซึ่งทำให้เห็นว่า การได้รับงบการเงินแบบ IAS17REC จะช่วยให้ประเมินได้ดีเฉพาะในเรื่องของการประเมินความเสี่ยง

มากไปกว่านั้นข้อสรุปที่ได้จากเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม IAS17 และ IFRS16 นั่นคือหากทำการตัดสินใจในเรื่องของการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร และความต้องการที่จะลงทุนของทั้ง 2 กลุ่มจะมีความแตกต่างกัน โดยหากได้รับงบการเงินแบบกลุ่ม IAS17 จะประเมินสูงกว่า ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่งบการเงินแบบ IFRS 16 ที่ไม่มีรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินจากสัญญาเช่าจะทำให้การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ส่วนสำหรับเรื่องการ

ประเมินความเสี่ยงทางการเงิน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมนั้นไม่แตกต่างกัน แต่หากได้รับงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) จะได้รับการประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงกว่ามากและมีความเป็นไปได้ที่จะอนุมัติเงินก็ต่ำกว่าหากได้รับแบบ IAS17 จากผลลัพธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหากได้รับงบการเงินแบบ IFRS 16 จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินมีข้อมูลที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมประกอบการนำมาตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่ดีมากขึ้น

จากข้อสรุปหรือผลการทดลองทั้งหมดทำให้ได้ข้อสรุปว่างบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานฉบับปัจจุบัน (IAS 17) และงบการเงินโดยอนุมาณที่มีการจัดทำโดยมีอาชีพนั้น ยังไม่ทำให้งบการเงินแสดงข้อมูลที่มีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากพอต่อการใช้อ้างอิงข้อมูลดังกล่าวในการประเมินความเสี่ยงในการลงทุน และความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ หรือการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งทำให้พบข้อสนับสนุนที่แสดงให้เห็นว่าการนำมาตราฐานฉบับใหม่ IFRS 16 มาปฏิบัติใช้จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินความเสี่ยงในการลงทุน ความต้องการในการลงทุน และความเสี่ยงทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมาตรฐานใหม่จะแสดงสินทรัพย์และหนี้สินจากสัญญาเช่าทั้งหมดไว้บนหน้างบการเงิน ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถมองเห็นภาพรวมของกิจการที่ประเมินได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น กล่าวคืองานวิจัยนี้สามารถช่วยยืนยันได้ว่าเมื่อมีการบังคับใช้มาตรฐานฉบับใหม่ (IFRS 16) นั้นมาตรฐานดังกล่าวจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นอกจากนี้งานวิจัยฉบับนี้ยังเป็นเครื่องพิสูจน์ว่า ทฤษฎีของ Hutton and McEwen (1997) และแนวคิดของ Maines and McDaniel (2000) มีความสมเหตุสมผล เพราะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าของผู้ใช้งบการเงินไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียในกิจการอย่างไรก็ตาม ดังนั้นในอนาคตหากมีการพัฒนามาตรฐานการบัญชีใดก็ตามผู้ที่เกี่ยวข้องในการออกมาตรฐานการบัญชีควรระมัดระวังเรื่องรูปแบบของข้อมูลในการนำเสนอรายงานทางการเงิน ซึ่งพบว่านักลงทุนทั่วไปจะให้น้ำหนักและความสำคัญตามลำดับของงบการเงิน

5.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

5.2.1 การทดลองถูกออกแบบให้ผู้เข้าร่วมงานวิจัยประเมินประเด็นต่างๆภายใต้สถานการณ์ที่สมมติขึ้น ซึ่งแตกต่างจากการประเมินของผู้ใช้งบการเงินในสถานการณ์จริง

5.2.2 มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าวยังไม่ได้นำมาปฏิบัติใช้ในปัจจุบัน ดังนั้นหากมีการเปลี่ยนแปลงในด้านเนื้อหาสำคัญก็อาจส่งผลต่อข้อสรุปจากงานวิจัยได้

5.2.3 ผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้รับข้อมูลข่าวสารในการทดลองน้อยกว่าในสถานการณ์จริงที่นักลงทุนทั่วไปได้รับ รวมถึงไม่สามารถหาข้อมูลหรือหาข่าวเพิ่มเติมได้เหมือนในสถานการณ์จริง และผู้เข้าร่วมงานวิจัยอาจจะยังมีประสบการณ์หรือความชำนาญในบทบาทที่ได้รับไม่เพียงพอ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

งานวิจัยในอนาคตอาจจะศึกษาในด้านอื่นๆ เช่น ผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มาปฏิบัติใช้ต่อการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงิน ความต้องการที่จะลงทุน และความเป็นไปได้ในการอนุมัติเงินกู้ยืมของนักลงทุนมืออาชีพ (Professional Investors) แทนที่จะเป็นนักลงทุนทั่วไป หรือทำการทดลองกับกลุ่มผู้เข้าร่วมงานวิจัยที่เป็นกลุ่มคนเป้าหมายโดยตรงแทนที่จะใช้ตัวแทนนักศึกษามารับบทบาทสมมติ หรือลองศึกษาผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า มาปฏิบัติใช้ที่มีต่อการประเมินมูลค่า และราคาหุ้นของกิจการ เนื่องจากวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าใหม่จะทำให้ข้อมูลงบการเงินเปลี่ยนไปจากมาตรฐานปัจจุบันโดยสิ้นเชิง และอาจจะศึกษาเชิงลึกลงไปเกี่ยวกับผลกระทบของมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีต่อเรื่องของการขาย และเช่ากลับคืนโดยการทำให้กรณีศึกษาสมจริงมากขึ้น

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์. 2548. “การวิเคราะห์งบการเงิน”, หน้า 3-20. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

บทความวารสาร

ธัญธรณ์ พนาพิทักษ์กุล. 2558. “การศึกษาปัจจัยทางด้านจิตวิทยาของนักลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์”. วารสาร ธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 : 59-74

ศิลป์พร ศรีจันเพชร. 2556. “ทิศทางการบัญชีสัญญาเช่า”. วารสารวิชาชีพบัญชี ปีที่ 9 ฉบับที่ 25 : 9-13

วิทยานิพนธ์

ชิงชัย ฉันทนารัตน์. 2554. “ผลกระทบของวิธีการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าต่อการประเมินความเสี่ยงทางการเงินของนักลงทุนทั่วไป”. (การศึกษาอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

นลินี วงศ์เพียร. 2556. “ปัญหาในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่องสัญญาเช่า (ปรับปรุง 2552) และ แนวทางปฏิบัติทางการบัญชีที่เกี่ยวข้อง ในมุมมองของผู้สอบบัญชีและผู้ทำบัญชี กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100”. (การศึกษาอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, คณะวิทยาการจัดการ

ปิ่นประภา แสงจันทร์. 2553. “การนำเสนอการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายกับวิจารณ์ญาณของนักลงทุน”. (การศึกษาอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

ภูมิภัทร์ แดงวัง. 2555. “การใช้วิจารณ์ญาณในการจัดประเภทสัญญาเช่าของฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าจามเกณฑ์มาตรฐานการบัญชีสัญญาเช่าฉบับใหม่ Exposure Draft Leases 2010”. (การศึกษาอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

วรรณิษฐา กิตติภูมิวงศ์. 2558. “ผลกระทบของร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า ที่มีต่อคุณภาพงบการเงิน”. (การศึกษาอิสระ บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เกียรติศักดิ์ พัฒนดำรงเกียรติ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร”. สืบค้นจาก http://mba.swu.ac.th/article/fileattachs/22122015142108_f_0.pdf

วันดี สิวรวัดณ์. 2559. “IFRS 16 สัญญาเช่า”. สืบค้นจาก

http://www.fap.or.th/images/column_1472791947/IFRS16.pdf

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ และคณะ. 2558. “สัญญาเช่าฉบับใหม่ไม่่ง่ายอย่างที่คิด”. สืบค้นจาก

http://www.fap.or.th/images/column_1443783210/บทความสัญญาเช่าฉบับใหม่ไม่่ง่ายอย่างที่คิด.pdf

สภาวิชาชีพบัญชี. มาตรฐานการรายงานทางการเงิน. สืบค้นจาก <http://www.fap.or.th>

Articles

Abdel-khalik, A. R. (1981) “The Economic Effects on Lessees of FASB Statement No. 13, Accounting for Leases.” FASB: Stamford, CT.

Aboody, D. (1996) “Market Valuation of Employee Stock Options.” *Journal of Accounting and Economics* 22 (1-3): 357-391.

Ashton, R. K. (1985). *Accounting for Finance Leases: A Field Test.* *Accounting and Business Research* 15 (59): 233-238.

Ball, R., Robin, A., & Sadka, G. (2008). Is financial reporting shaped by equity markets or by debt markets? An international study of timeliness and conservatism. *Review of Accounting Studies*, 13(2-3), 168-205. doi:10.1007/s11142-007-9064-x

x

- Beattie, V., A. Goodacre, and S. J. Thomson. (1998) "The Impact of Constructive Operating Lease Capitalization on Key Accounting Ratios." *Accounting and Business Research* 28 (4): 233-254.
- Beattie, V., A. Goodacre, and S. J. Thomson. (2000) "Recognition Versus Disclosure: An Investigation of the Impact on Equity Risk Using UK Operating Lease Disclosures." *Journal of Business Finance and Accounting* 27 (9 & 10): 1185-1224.
- Beattie, V., A. Goodacre, and S. J. Thomson. (2006) "International Lease-Accounting Reform and Economic Consequences: The Views of U.K. Users and Preparers." *The International Journal of Accounting* 41 (1): 75-103.
- Belzile, R., Fortin, A., and Viger, C. (2006) "Recognition Versus Disclosure of Stock Option Compensation: An Analysis of Judgments and Decisions of Nonprofessional Investors." *Canadian Accounting Perspectives* 5 (2): 147-179
- Bennett, B., and M. Bradbury. (2003) "Capitalizing Non-cancelable Operating Leases." *Journal of International Financial Management and Accounting* 14 (2): 101-114.
- Bloomfield, R. J. (2002). The 'Incomplete Revelation Hypothesis' and Financial Reporting. *SSRN Electronic Journal*. doi:10.2139/ssrn.312671
- Boastman, J., and X. Dong. (2011) "Equity Value Implications of Lease Accounting." *Accounting Horizons* 25 (1): 1-16.
- Bowman, R.G. (1980) "The Debt Equivalence of Leases: An Empirical Investigation." *The Accounting Review* 55 (2): 237-253.
- Breton, G., and R. Taffler. (1995) "Creative Accounting and Investment Analyst Response." *Accounting and Business Research* 25 (98): 81-92.
- Bryan, S. H., Lilien, S., and Martin, D. R. (2010) "The Financial Statement Effects of Capitalizing Operating Leases." *CPA Journal* 80 (8): 36-41.
- Daniel, K., Hirshleifer, D., & Teoh, S. H. (2002). Investor psychology in capital markets: evidence and policy implications. *Journal of Monetary Economics*, 49(1), 139-209. doi:10.1016/s0304-3932(01)00091-5

- Davis-Friday, P. Y., L. B. Folami, and C.-S. Mittelstaedt. (1999) "The Value Relevance of Financial Statement Recognition vs. Disclosure: Evidence from SFAS no. 106." *The Accounting Review* 74 (4): 403-23.
- Elliott, W. B. (2006) "Are Investors Influenced by Pro Forma Emphasis and Reconciliations in Earnings Announcements?" *The Accounting Review* 81 (1): 113-133.
- Elliott, W. B., Hodge, F. D., Kennedy, J. J., and Pronk, M. (2007) "Are M.B.A. Students a Good Proxy for Nonprofessional Investors?" *The Accounting Review* 82 (1): 39-168.
- Ely, K. M. (1995) "Operating Lease Accounting and the Market's Assessment of Equity Risk." *Journal of Accounting Research* 33 (2): 397-415.
- Grossman, Amanda M and Grossman, Steven D. (2010). "Capitalizing Lease Payment". *The CPA Journal* 80 (8): 6-11.
- Hamada, R. S. 1972. "The Effect of the Firm's Capital Structure on the Systematic Risk of Common Stocks." *Journal of Finance* 27 (2): 435-452.
- Hartman, B.P., and H. Sami (1989) "The Impact of Accounting Treatment of Leasing Contracts on User Decision Making: A Field Experiment." *Advances in Accounting* 7: 23-35.
- Hirshleifer, D., & Teoh, S. H. (2003). Limited attention, information disclosure, and financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 36(1-3), 337-386. doi:10.1016/j.jacceco.2003.10.002
- Hirst, D.E. and Hopkins, P.E. (1998) "Comprehensive Income Reporting and Analysts' Valuation Judgments." *Journal of Accounting Research* 36 (3): 47-75.
- Ho, J. L., & Rodgers, W. (1993). A review of accounting research on cognitive characteristics. *Journal of Accounting Literature*, 12, 101. Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/216306842?accountid=42455>
- Honn, D. D., & Ugrin, J. C. (2012). The Effects of Cognitive Misfit on Students' Accounting Task Performance. *Issues in Accounting Education*, 27(4), 979-998. doi:10.2308/iace-50258

- Hopkins, P. (1996) "The Effect of Financial Statement Classification of Hybrid Financial Instruments on Financial Analysts' Stock Price Judgments." *Journal of Accounting Research*, 34(Suppl.): 33-50.
- Hunton, J. E. and R. A. McEwen.(1997) "An Assessment of the Relation Between Analysts Earnings Forecast Accuracy, Motivational Incentives and Cognitive Information Search Strategy." *The Accounting Review*, 72 (4): 497-515.
- Imhoff, E., and J. K. Thomas. (1988) "Economic Consequences of Accounting Standards: The Lease Disclosure Rule Change." *Journal of Accounting and Economics* 10 (4): 277-310.
- Imhoff, E., R. Lipe, and D. Wright. (1991) "Operating Leases: Impact of Constructive Capitalization." *Accounting Horizons* 5 (1): 51-63.
- Imhoff, E., R. Lipe, and D. Wright. (1993) "The Effects of Recognition Versus Disclosure on Shareholder Risk and Executive Compensation." *Journal of Accounting, Auditing, and Finance* 8 (4): 335-368.
- Imhoff, E., R. Lipe, and D. Wright. (1997) "Operating Leases: Income Effects of Constructive Capitalization." *Accounting Horizons* 11 (2): 12-32.
- Kachelmeier, S, J., and R. R, King. (2002) "Using Laboratory Experiments to Evaluate Accounting Policy Issues." *Accounting Horizons* 16 (3): 219-32.
- Kothari, S., Ramanna, K., & Skinner, D. J. (2010). Implications for GAAP from an analysis of positive research in accounting. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2-3), 246-286. doi:10.1016/j.jacceco.2010.09.003
- Krische, S. (2005). Investors' Evaluations of Strategic Prior-Period Benchmark Disclosures in Earnings Announcements. *The Accounting Review*, 80(1), 243-268. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/4093168>
- Lev, B. (1974) "On the Association Between Operating Leverage and Risk." *Journal of Financial and Quantitative Analysis* (September): 627-641.
- Lipe, R. (2001) "Lease Accounting Research and the G4+1 Proposal". *Accounting Horizons* 15 (3): 299-310.

- Luppe, M. R. and Fávero, L. P. L. (2012) "Anchoring Heuristic and the Estimation of Accounting and Financial Indicators". *International Journal of Finance and Accounting* 2012, 1(5): 120-130. doi:10.5923/j.ijfa.20120105.06
- Maines, L.A. and McDaniel, L.S. (2000) "Effects of Comprehensive Income Characteristics on Nonprofessional Investors' Judgments: the Role of Financial Statement Presentation Format." *The Accounting Review* 75 (2): 179-208.
- McDaniel, L., Martin, R., & Maines, L. (2002). Evaluating Financial Reporting Quality: The Effects of Financial Expertise vs. Financial Literacy. *The Accounting Review*, 77, 139-167. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/3203330>
- Nelson. A. J. (1963) "Capitalising Leases-the Effect on Financial Ratios." *Journal of Accountancy* (July): 49-58
- Mason, C., & Stark, M. (2004). What do Investors Look for in a Business Plan?: A Comparison of the Investment Criteria of Bankers, Venture Capitalists and Business Angels. *International Small Business Journal*, 22(3), 227-248. doi:10.1177/0266242604042377
- Nelson. A. J. (1963) "Capitalising Leases-the Effect on Financial Ratios." *Journal of Accountancy* (July): 49-58
- Ro, B. T. (1978) "The Disclosure of Capitalized Lease! Information and Stock Prices." *Journal of Accounting Research* 16 (2): 315-340
- Ryan, S., et al. (2001) "Evaluation of the Lease Accounting Proposed in G4+1 Special Report." *Accounting Horizons* 15 (3): 289-298.
- Securities and Exchange Commission. (1973) "Notice of Adoption of Amendments to Regulation S-X Requiring Improved Disclosure of Leases." *Accounting Series No. 147*. Washington, D.C.: SEC.
- Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). "Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases". *Science*, 185, 1124-1131.
- Wilkins, T., and I. Zimmer. (1983a) "The Effects of Alternative Methods of Accounting for Leases - An Experimental Study." *Abacus* 19 (1): 64-75.

Wilkins, T., and I. Zimmer. (1983b) “The Effects of Leasing and Different Methods of Accounting for Leases on Credit Evaluations.” *The Accounting Review* 58 (4) 749-764

Thesis

Fülbier, R., J. Silva, and M. Pferdehirt. (2006) “Impact of Lease Capitalization on Financial Ratios of Listed German Companies.” Working paper, WHU – Otto Beisheim School of Management.

Ge, W., E. Imhoff, and L. Lee. (2008) “Is Recognition of Operating Leases Necessary?” Working Paper, University of Washington

Yolrabil, O. (2009) “Financial Performance Reporting: The Effect of Proposed Financial Statements on Investor’s Operating Performance Evaluation Judgments.” Dissertation, Thammasat University

Books

Cascino, S., Clatworthy, M., Garcia, B., Gassen, J., Imam, S., and Jeanjean, T. (2013). *The use of information by capital providers: academic literature review.* Edinburgh: ICAS

Ferris, K., and J. Wallace. 2009. *Financial Accounting for Executives.* Westmont, IL: Cambridge Business Publishers.

Watts, R.L., Zimmerman, J.L. (1986) “Positive Accounting Theory.” Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Authoritative Announcements and Boards’ Minutes of the Meeting

International Accounting Standards Board. (1976). *Statement of Financial Accounting Standards No. 13: Accounting for Leases.* Connecticut 1976.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2007). Analysis of Different Accounting Models for a Simple Lease (Agenda Paper 6). Information for Observers for the February 15, 2007 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2007). Scope (IASB Agenda Paper 16, FASB Memo #6). Information for Observers for the April 24, 2007 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2009). Leases – Comment Letter Summary. Minutes of the September 11, 2009 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Comment Letter Summary: Main Issues. Minutes of the January 1, 2011 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Determining a Lease to be a Finance Lease or an Other-than-finance Lease. Minutes of the April 11, 2011 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Distinguishing Between Lease Accounting Approaches. Minutes of the May 16, 2011 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Lessee Accounting: Finance Leases. Minutes of the April 11, 2011 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Lessee Accounting: Other-than-finance Lease. Minutes of the April 11, 2011 IASB/FASB Meeting, London.

Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Lessee Accounting: Other-than-finance Lease. Minutes of the May 16, 2011 IASB/FASB Meeting, London.

- Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Types of Leases: Is More than One Accounting Approach Necessary? Minutes of the April 11, 2011 IASB/FASB Meeting, London.
- Financial Accounting Standards Board and International Accounting Standards Board. (2011). Leases – Types of Leases: The Case for Other-than-finance Leases. Minutes of the April 11, 2011 IASB/FASB Meeting, London.
- International Accounting Standards Board. (2006). Agenda Proposal - Leasing (Agenda Paper 9A). Information for Observers for the July 19, 2006 IASB Meeting, London.
- International Accounting Standards Board. (2006). Leasing (Agenda Paper 4). Information for Observers for the March 1, 2006 IASB Meeting, London.
- International Accounting Standards Board. (2007). Analysis of Different Accounting Models for a Simple Lease (Agenda Paper 12B). Information for Observers for the March 22, 2007 IASB Meeting, London.
- International Accounting Standards Board. (2010). Exposure Draft: Leases. London, UK: IASB.
- International Accounting Standards Board. (2016). Effects Analysis. London, UK: IASB.
- International Accounting Standards Board. (2016). IFRS 16 Leases, UK: IASB.
- International Accounting Standards Board. (2016). Investor Perspectives, UK: IASB.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม
(All Experimental Conditions)

คำแนะนำทั่วไป (Cover Sheet)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เข้าร่วมการทดลองในการศึกษานี้ทุกท่าน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางการเงินที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ โดยการทดลองในครั้งนี้จะใช้เวลาโดยประมาณ 25-35 นาที

ในการทดลองนี้ท่านจะได้รับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับบริษัท ข้อมูลทางการเงิน งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งจะใช้ตอบคำถามต่างๆ ในการศึกษาครั้งนี้ ข้อมูลที่ท่านได้รับอาจมีรายละเอียดน้อยกว่าที่ท่านได้รับในการวิเคราะห์การลงทุนในสถานการณ์จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือให้ท่านตอบคำถามโดยใช้ข้อมูลที่ท่านได้รับเท่านั้น ซึ่งหลังจากการพิจารณาข้อมูลต่างๆ แล้วจะมีคำถามให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทำการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางด้านการเงินของบริษัท โดยจะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน และในช่วงท้ายจะเป็นคำถามเกี่ยวกับประวัติการศึกษาและประสบการณ์ของท่าน

ขอให้ผู้เข้าร่วมการทดลองทุกท่านทราบว่าคำตอบของท่านจะไม่ถูกวิเคราะห์เป็นรายบุคคล คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ แต่จะมีการนำคำตอบทุกคำตอบมาวิเคราะห์ในภาพรวม คำถามแต่ละข้อไม่ใช่คำถามที่มีคำตอบถูกหรือผิด ดังนั้นขอความกรุณาท่านไม่ให้สอบถามหรือปรึกษาผู้เข้าร่วมการทดลองท่านอื่นในการตอบคำถาม โปรดให้คำตอบตรงกับความคิดที่แท้จริงของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษา

คำตอบและความเห็นของท่านมีประโยชน์และคุณค่าต่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างมาก และผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่เข้าร่วมการทดลองในครั้งนี้ ทั้งนี้ท่านสามารถใช้เครื่องหมายประกอบกรคำนวณได้หากต้องการ

ท่านจะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยในครั้งนี้ และหากมีข้อสงสัยใด กรุณาถามผู้วิจัย ขอให้ทุกท่านเริ่มทำการทดลองได้ ณ บัดนี้

นางสาวศิริกษ สุขวิบูลย์

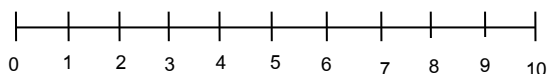
นักศึกษาโครงการควบปริญญาบัณฑิตและมหาบัณฑิต (บูรณาการ)

คำถามก่อนเริ่มทำการทดลอง (Pre-Experimental Questionnaire): ส่วนที่ 1

เพื่อวัดระดับความรู้ทางด้านบัญชีและการลงทุนส่วนบุคคล (Self-rated Accounting and Investment Knowledge Questions)

คำแนะนำ

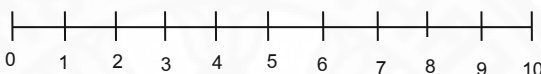
1. ท่านมีความคุ้นเคยกับข้อมูลที่น่าเสนอในรายงานประจำปีหรืองบการเงินของบริษัทมากน้อยเพียงใด

ไม่มีความคุ้นเคย

มีความคุ้นเคย

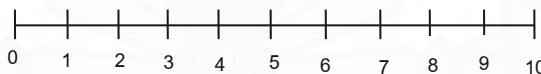
2. ท่านประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการลงทุนของท่านอย่างไร

ไม่มีความเชี่ยวชาญ

มีความเชี่ยวชาญมาก

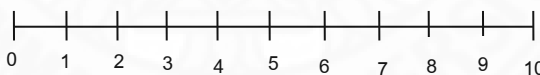
3. ท่านประเมินความสนใจในการลงทุนของท่านอย่างไร

ให้ความสนใยน้อย

ให้ความสนใยมาก

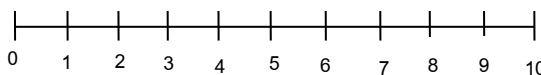
4. ท่านประเมินความสนใจในการติดตามการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีของท่านอย่างไร

ให้ความสนใยน้อย

ให้ความสนใยมาก

5. ท่านประเมินพฤติกรรมความเสี่ยงเกี่ยวกับการลงทุนของท่านอย่างไร

กลัวความเสี่ยง

ชอบความเสี่ยง

ท่านได้ทำการทดลองส่วนที่ 1 เสร็จสิ้นแล้ว

กรุณาเก็บส่วนที่ 1 ในซองที่เตรียมไว้ให้ และทำการทดลองส่วนที่ 2 ต่อไปตามคำแนะนำที่ให้

ข้อมูลที่น่าเสนอให้กับผู้เข้าร่วมงานวิจัยทั้ง 3 กลุ่มการทดลองจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของข้อมูลในงบการเงินที่จัดทำตามมาตรฐานสัญญาเช่าแตกต่างกัน โดยจะแบ่งได้ดังนี้

1) กลุ่มที่ 1: IAS17 งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016)

2) กลุ่มที่ 2: IAS17REC งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีสัญญาเช่าตาม IAS 17 (ปรับปรุง 2016) แต่มีข้อมูลกระทบยอดรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินแบบที่นักวิเคราะห์หรือนักลงทุนมีอาชีพนักปฏิบัติก่อนประเมินงบการเงิน กล่าวคือได้รับข้อมูลเพิ่มเติมของการนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับแสดงในงบการเงินทั้งหมด

3) กลุ่มที่ 3: IFRS16 งบการเงินที่มีการรับรู้บัญชีและแสดงรายการในงบการเงินของสัญญาเช่าตาม IFRS 16

กลุ่มที่ 1: IAS17 และกลุ่มที่ 2: IAS17REC

IAS17 และ IAS17REC

คำแนะนำ

ขอให้ท่านใช้ข้อมูลของบริษัทที่ได้รับต่อไปนี้ในการตอบคำถามต่างๆในคำถามส่วนถัดไป

ข้อมูลบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) (Company Background)

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจในการบินพาณิชย์ทั้งเส้นทางบินระหว่างประเทศ และภายในประเทศ โดยแยกการบริหารออกเป็นธุรกิจหลัก คือ ธุรกิจสายการบิน และกลุ่มกิจการสนับสนุนการบิน และการขนส่ง

ผู้บริหารสูงสุดของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) มีความพยายามที่จะรักษาระดับกำไรของบริษัทให้คงที่ และไม่หยุดยั้งที่จะคิดแผนพัฒนาผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทในทุกๆภาคส่วน

ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ (Investor Information):

รหัสหลักทรัพย์ (Stock code)	XYZ หลักทรัพย์นี้ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย-ตลท. กลุ่มอุตสาหกรรม: บริการ; หมวดธุรกิจ: ขนส่งและโลจิสติกส์
เว็บไซต์ (Website)	www.XYZ.com
ทุนจดทะเบียน (Registered capital)	26,989.01 ล้านบาท
ทุนที่เรียกชำระแล้ว (Paid-up capital)	21,827.72 ล้านบาท (ประกอบด้วยหุ้นสามัญ 2,182.77 ล้านหุ้น ราคาตามมูลค่าหุ้นละ 10 บาท)

ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ (Stock Price Information):

ราคาหุ้น (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2559) (Stock Price)					
ราคาล่าสุด (Last Trade)	18.30	ราคาเปิด (Open)	18.10	ราคาเฉลี่ย (Average Price)	18.24
		ราคาสูงสุด (High)	18.40	ปริมาณซื้อขาย (หุ้น) (Volume) (Shares)	7,904,502
		ราคาต่ำสุด (Low)	18.00	มูลค่าซื้อขาย (บาท) (Value) (Baht)	144,196.79
การเปลี่ยนแปลง (Change)	0.10			ราคาพาร์ (บาท) (Par Value)	10.00
เปอร์เซ็นต์ เปลี่ยนแปลง (%) Change)	0.55%			จำนวนหุ้นจดทะเบียน (Listed Shares)	2,699 M
ปริมาณเสนอซื้อ (Vol. Bid)	ราคาเสนอซื้อ(Bid)	ราคาเสนอขาย(Offer)	ปริมาณเสนอขาย(Vol. Offer)		
344,500	18.20	18.30	32,000		

IAS17 และ IAS17REC

ข้อมูลสถิติ (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2559) (Statistic Data)	2559	หน่วย	2558	หน่วย
กำไรต่อหุ้น (บาท) (Earnings Per Share)	2.51	บาท/หุ้น	3.17	บาท/ หุ้น
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	1.74	%	2.16	%
ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	7.80	%	10.27	%
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	3.48	เท่า	3.76	เท่า
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage)	1.79	เท่า	2.04	เท่า
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	7.09	%	8.42	%
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	2.72	%	3.82	%

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

IAS17 และ IAS17REC

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	27,259,000,000	30,465,000,000
ลูกหนี้การค้า	16,624,000,000	16,998,000,000
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าและเงินมัดจำ	10,483,000,000	9,081,000,000
สินค้าและพัสดุดังเหลือ	7,710,000,000	6,968,000,000
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7,091,000,000	6,964,000,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	262,000,000	275,000,000
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	69,429,000,000	70,751,000,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	80,000,000	79,000,000
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	234,983,242,637	237,768,700,561
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	617,000,000	548,000,000
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	5,042,000,000	6,885,088,393
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	3,885,324,558	4,626,000,000
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	244,607,567,195	249,906,788,954
รวมสินทรัพย์	314,036,567,195	320,657,788,954
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า	7,355,000,000	6,430,000,000
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	13,940,000,000	18,870,000,000
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	14,202,000,000	11,667,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	348,651,252	253,646,029
หุ้นกู้	4,670,000,000	11,488,000,000
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		
เงินปันผลค้างจ่าย	52,000,000	72,000,000
รายรับด้านขนส่งที่ยังไม่ถือเป็นรายได้	24,761,000,000	25,804,000,000
รายได้รอการรับรู้	-	509,000,000
อื่นๆ	5,630,000,000	5,820,000,000
รวมหนี้สินหมุนเวียน	70,958,651,252	80,913,646,029

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

IAS17 และ IAS17REC

	หน่วย : บาท	
	2559	2558
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
หนี้สินระยะยาว		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	100,300,000,000	105,278,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	32,559,902,298	32,908,553,550
หุ้นกู้	23,177,000,000	17,847,000,000
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	56,000,000	-
เงินกองทุนบำเหน็จพนักงาน	4,561,000,000	4,371,000,000
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	10,627,000,000	9,323,000,000
ประมาณการหนี้สินระยะยาว	1,524,000,000	2,555,000,000
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	131,000,000	61,000,000
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	172,935,902,298	172,343,553,550
รวมหนี้สิน	243,894,553,550	253,257,199,579
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนเรือนหุ้น		
ทุนจดทะเบียน		
หุ้นสามัญ 2,698.90 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	26,989,000,000	26,989,000,000
ทุนที่ออกและชำระแล้ว		
หุ้นสามัญ 2,182.77 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	21,828,000,000	21,828,000,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	25,548,000,000	25,548,000,000
กำไรสะสม		
จัดสรรแล้ว		
ทุนสำรองตามกฎหมาย	2,470,000,000	2,470,000,000
ยังไม่ได้จัดสรร	20,295,801,645	17,554,189,374
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	70,141,801,645	67,400,189,374
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	314,036,355,195	320,657,388,954
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้		

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

IAS17 และ IAS17REC

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
รายได้		
รายได้จากการขายหรือการให้บริการ		
ค่าโดยสารและค่าน้ำหนักส่วนเกิน	163,245,000,000	144,862,000,000
ค่าระวางขนส่ง	28,197,000,000	27,391,000,000
ค่าไปรษณีย์ภัณฑ์	1,847,000,000	1,839,000,000
กิจการอื่น	7,954,000,000	7,181,000,000
รวมรายได้จากการขายหรือการให้บริการ	201,243,000,000	181,273,000,000
รายได้อื่น		
ดอกเบี้ยรับ	1,696,000,000	1,176,000,000
รายได้อื่นๆ	4,825,000,000	5,666,000,000
รวมรายได้อื่น	6,521,000,000	6,842,000,000
รวมรายได้	207,764,000,000	188,115,000,000
ค่าใช้จ่าย		
ค่าน้ำมันเครื่องบิน	70,759,000,000	63,685,000,000
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	30,964,000,000	34,484,000,000
ค่าบริการการบิน	20,427,000,000	19,064,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักบินและลูกเรือ	5,485,000,000	5,092,000,000
ค่าซ่อมแซมและซ่อมบำรุงอากาศยาน	11,698,000,000	9,675,000,000
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	19,978,000,000	20,225,000,000
ค่าตัดจำหน่ายเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่า	1,666,457,924	1,666,457,924
ค่าเช่าเครื่องบิน	10,300,000,000	10,000,000,000
ค่าสินค้าและพัสดุที่ใช้ไป	7,042,000,000	7,046,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขายและโฆษณา	5,816,000,000	6,061,000,000
ค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย	733,000,000	675,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	940,000,000	123,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเครื่องบิน	181,000,000	171,000,000
ค่าใช้จ่ายอื่น	5,080,000,000	3,991,000,000
ผลขาดทุน (กำไร) จากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	2,430,000,000	(9,115,000,000)
รวมค่าใช้จ่าย	193,499,457,924	172,843,457,924

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

IAS17 และ IAS17REC

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงิน	14,264,542,076	15,271,542,076
ต้นทุนทางการเงิน	7,978,353,971	7,499,041,094
กำไรก่อนภาษีเงินได้	6,286,188,105	7,772,500,982
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	816,575,835	850,311,607
กำไรสำหรับปี	<u>5,469,612,270</u>	<u>6,922,189,374</u>
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่น	-	-
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี-สุทธิจากภาษี	-	-
กำไรเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	<u>5,469,612,270</u>	<u>6,922,189,374</u>
กำไรต่อหุ้น	2.51	3.17

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

IAS17 และ IAS17REC

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

1. เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน

งบการเงินได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปภายใต้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งหมายความถึงมาตรฐานการบัญชีที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และตาม ข้อกำหนดของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ว่าด้วยการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

การแสดงรายการในงบการเงินเป็นไปตามข้อกำหนดในประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ลงวันที่ 28 กันยายน 2554 ออกตามความในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

งบการเงินนี้ได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมเว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

2. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

2.1 สัญญาเช่า

ในการนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่านั้นจะถูกจัดทำตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2558) เรื่อง สัญญาเช่า หรือ IAS 17: Leases (Bound Volume 2015) โดยที่มาตรฐานฉบับนี้กำหนดให้กิจการจัดประเภทสัญญาเช่าออกเป็น สัญญาเช่าการเงิน และสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยมาตรฐานได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

สัญญาเช่า หมายถึง สัญญาหรือข้อตกลงที่ผู้ให้เช่าให้สิทธิแก่ผู้เช่าในการใช้สินทรัพย์สำหรับช่วงเวลาที่ยาวนานเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน ซึ่งได้รับชำระในงวดเดียวหรือหลายงวด

สัญญาเช่าการเงิน หมายถึง สัญญาเช่าที่ทำให้เกิดการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่า ไม่ว่าในที่สุดการโอนกรรมสิทธิ์จะเกิดขึ้นหรือไม่

สัญญาเช่าดำเนินงาน หมายถึง สัญญาเช่าที่ไม่มีสัญญาเช่าการเงิน

2.2 ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และค่าเสื่อมราคา

2.2.1 เครื่องบิน

2.2.1.1 เครื่องบินแสดงตามราคาทุนรวมค่าเครื่องยนต์ อุปกรณ์การบิน อื่นๆ บวกด้วยค่าตกแต่งเครื่องบินก่อนนำเครื่องบินมาบริการโดยไม่รวมที่นั่งผู้โดยสารและประมาณการค่าซ่อมใหญ่เครื่องบินครั้งแรกและหักด้วยส่วนลดรับค่าสิทธิประโยชน์จากการซื้อเครื่องบิน คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ 20 ปี มีมูลค่าคงเหลือร้อยละ 10 ของราคาทุน

2.2.1.2 ค่าซ่อมใหญ่เครื่องบิน (D-Check) แสดงแยกประมาณการค่าซ่อมใหญ่เครื่องบินครั้งแรกเป็นสินทรัพย์ออกจากต้นทุนเครื่องบินและคำนวณค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่จะซ่อมใหญ่ครั้งต่อไป 4-7 ปี ตามแบบของเครื่องบิน เมื่อมีการซ่อมใหญ่ให้บันทึกเป็นสินทรัพย์แทนสินทรัพย์เดิม

2.2.1.3 ค่าที่นั่งผู้โดยสารแสดงเป็นสินทรัพย์แยกต่างหากจากต้นทุนเครื่องบิน คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ 5 ปี เมื่อมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่นั่งผู้โดยสารบันทึกเป็นสินทรัพย์แทนสินทรัพย์เดิม

2.2.2 อุปกรณ์การบินหมุนเวียน แสดงตามราคาทุน ณ วันที่ได้มา คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณระหว่าง 5-20 ปี

2.2.3 ที่ดิน แสดงตามมูลค่ายุติธรรมตามวิธีตีราคาใหม่ ประเมินราคาโดยวิธีราคาตลาดจากผู้ประเมินราคาอิสระ ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ให้ความเห็นชอบ มีผลกับงบการเงินรอบระยะเวลาบัญชีปี 2558 เป็นต้นไป และกำหนดให้มีการประเมินมูลค่าที่ดินทุก 5 ปี ทั้งนี้อาจพิจารณาดำเนินการก่อนกำหนด หากมีการเปลี่ยนแปลงที่กระทบต่อมูลค่ายุติธรรมของที่ดินอย่างมีนัยสำคัญ มูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากการตีราคาใหม่ได้แสดงเป็นส่วนหนึ่งในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และรับรู้ส่วนสะสมส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดินในส่วนของเจ้าของ บริษัทไม่มีนโยบายการจ่ายเงินปันผลสำหรับเงินส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์นี้

2.2.4 สินทรัพย์ถาวรอื่น แสดงตามราคาทุน ณ วันที่ได้มาหรือก่อสร้างแล้วเสร็จ คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง ตามอายุการใช้งานโดยประมาณระหว่าง 5-30 ปี

2.2.5 ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิการเช่าสถานที่ ตัดบัญชีภายในระยะเวลา 10-30 ปี ตามอายุสัญญาเช่า

2.2.6 กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายเครื่องบิน คำนวณจากผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายเครื่องบินกับมูลค่าสุทธิตามบัญชีของเครื่องบิน ค่าซ่อมใหญ่ (D-Check) ค่าที่นั่งผู้โดยสาร ส่วนกำไรขาดทุน จากการขายสินทรัพย์อื่นคำนวณจากผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่

ได้รับจากการจำหน่ายกับมูลค่าสุทธิตามบัญชีของสินทรัพย์ที่จำหน่าย และรับรู้เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

2.3 ค่าใช้จ่ายรอตตัดบัญชี

2.3.1 ค่าซ่อมใหญ่เครื่องบิน (D-Check) สำหรับเครื่องบินเช่าดำเนินงาน ตัดจ่ายเป็นรายจ่ายตามอายุการใช้งานโดยประมาณ 4-7 ปี แต่ไม่เกินอายุสัญญาเช่า

2.3.2 ค่าธรรมเนียมการค้ำประกันเงินกู้รอกการตัดบัญชี ตัดจ่ายเป็นรายจ่ายตามระยะเวลาเงินกู้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี

2.4 หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน

หนี้ที่เกิดจากการซื้อเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าระยะยาว โดยผ่านสถาบันการเงิน แสดงมูลค่าตามภาระหนี้ผูกพันกับสถาบันการเงิน และจะลดมูลค่าลงตามจำนวนหนี้ที่จ่ายชำระคืน

3. ข้อมูลเพิ่มเติม

3.1 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

	เครื่องบิน งานระหว่างทำ และเครื่องยนต่อะไหล่ จ่ายล่วงหน้า	เครื่องบิน	เครื่องบิน ภายใต้สัญญาเช่า การเงิน	อุปกรณ์การบิน หมุนเวียน อุปกรณ์ และเครื่องมือโรงซ่อม	ที่ดิน อาคาร
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	18,293,420,000.00	304,878,310,000.00	33,329,158,485.36	56,826,190,000.00	14,245,710,000.00
- ปรับปรุง/โอน	(1,980,430,000.00)	(1,905,670,000.00)	-	(97,340,000.00)	-
- สิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้น	7,804,200,000.00	7,985,170,000.00	-	4,026,040,000.00	19,080,000.00
- จำหน่าย/ตัดจำหน่าย	-	(2,055,370,000.00)	-	(2,374,020,000.00)	(8,880,000.00)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	24,117,190,000.00	308,902,440,000.00	33,329,158,485.36	58,380,870,000.00	14,255,910,000.00
ค่าเผื่อการด้อยค่าสะสม	-	4,425,590,000.00	-	-	-
ค่าเสื่อมราคาสะสม	-	-	-	-	-
ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	-	136,244,020,000.00	1,666,457,924.27	41,209,630,000.00	7,074,120,000.00
- ค่าเสื่อมราคา	-	15,737,050,000.00	1,666,457,924.27	3,430,870,000.00	299,170,000.00
- ปรับปรุง/โอน	-	(3,609,220,000.00)	-	(138,020,000.00)	-
- จำหน่าย/ตัดจำหน่าย	-	(2,049,920,000.00)	-	(1,425,630,000.00)	(8,880,000.00)
ค่าเผื่อความเสียหายจาก เหตุการณ์ภัย	-	-	-	52,280,000.00	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	-	150,747,520,000.00	3,332,915,848.54	43,129,130,000.00	7,364,410,000.00
มูลค่าสุทธิตามบัญชี	-	-	-	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558	18,293,420,000.00	164,208,700,000.00	31,662,700,561.09	15,616,560,000.00	7,171,590,000.00
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	24,117,190,000.00	158,154,920,000.00	29,996,242,636.83	15,251,740,000.00	6,891,500,000.00

ในงวดนี้ บริษัทฯ มีเครื่องบินที่ใช้ดำเนินงานจำนวน 95 ลำ ประกอบด้วยเครื่องบินของบริษัทฯ จำนวน 68 ลำ เครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน (Finance Leases) จำนวน 7 ลำ และเครื่องบินเช่าดำเนินงาน (Operating Leases) จำนวน 20 ลำ ซึ่งบริษัทฯ ทำสัญญาเช่าเครื่องบินทั้งสองประเภทเมื่อต้นปี 2558 โดยจะจ่ายชำระค่าเช่าทุกสิ้นปีเป็นระยะเวลา 20 ปี ซึ่งค่าเช่าในปีแรกเท่ากับ 2,500 ล้านบาท 10,000 ล้านบาท ตามลำดับ และค่าเช่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ในปีต่อไป

อุปกรณ์การบินหมุนเวียนประกอบด้วย เครื่องยนต์เครื่องบิน และอะไหล่การการบินหมุนเวียนอื่น

อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งหักค่าเสื่อมราคาทั้งจำนวนแล้วแต่ยังคงใช้งานอยู่เป็นจำนวน 64,073.76 ล้านบาท

ที่ดินในประเทศของบริษัทฯ ณ ปัจจุบันมีมูลค่าตามราคาประเมินของทางราชการเป็นเงิน 3,965.58 ล้านบาท เป็นที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนเงิน 3,728.64 ล้านบาท และต่างจังหวัดจำนวนเงิน 236.94 ล้านบาท

3.2 หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าการเงินเครื่องบิน

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
มูลค่าปัจจุบันของหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	32,908,553,549.89	33,162,199,579.34
หัก ส่วนที่ครบกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	348,651,251.51	253,646,029.45
คงเหลือส่วนที่เป็นหนี้สินระยะยาว	32,559,902,298.38	32,908,553,549.89

บริษัทฯ ได้ทำสัญญาเช่าเครื่องบินกับสถาบันการเงินในประเทศ ในงวดบัญชีสำหรับปี 2559 มีจำนวนคงเหลือ 7 ลำ เป็นภาระหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าทั้งสิ้นที่มีกำหนดจ่ายในระหว่างปี 2558 – 2572 รวม 32,908.55 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 โอนไปเป็นหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 348.65 ล้านบาท คงเหลือเป็นหนี้สินระยะยาว 32,559.90 ล้านบาท

3.3 สัญญาและภาระผูกพัน

3.3.1 สัญญาเช่าดำเนินงานและภาระผูกพันเช่าเครื่องบิน

บริษัทฯ มีภาระผูกพันที่ต้องจ่ายค่าเช่าเครื่องบินตามสัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating Leases) จำนวน 20 ลำ เป็นจำนวนเงินประมาณ 258,704 ล้านบาท ประกอบด้วย เครื่องบิน A320-200 จำนวน 3 ลำ A330-300 จำนวน 2 ลำ A350-900 จำนวน 3 ลำ B777-200 จำนวน 2 ลำ B777-300ER จำนวน 3 ลำ B787-8 จำนวน 5 ลำ และ B787-9 จำนวน 2 ลำ

ภาระผูกพันค่าเช่าเครื่องบินตามสัญญาเช่าทั้ง 20 ลำ สำหรับระยะเวลาแต่ละช่วงมีดังนี้

หน่วย : บาท

ภาระผูกพัน	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี – 5 ปี	เกิน 5 ปี
ค่าเช่าเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงาน	10,300,000,000	44,384,098,843	204,019,646,047
รวม	10,300,000,000	44,384,098,843	204,019,646,047

กลุ่มที่ 2: IAS17REC

IAS17REC

รายการกระทบยอด (Reconcile) ในงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า (ปรับปรุง 2558) หรือ IAS 17: Leases (Bound Volume 2015)

ข้อมูลต่อไปนี้เป็นข้อมูลของรายการกระทบยอด (Reconcile) หรือการนำข้อมูลนอกงบดุล (Off-balance sheet items) ที่เกิดจากการจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติตาม IAS 17 เรื่อง สัญญาเช่า กลับเข้ามาแสดงรายการในงบการเงินเพื่อให้งบการเงินแสดงรายการ สินทรัพย์ หนี้สิน และกำไรที่ถูกต้องและเพียงพอต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินมากขึ้น

โดยข้อมูลต่อไปนี้จะแสดงเพียงรายการที่มีการกระทบยอดเท่านั้น ซึ่งรายการในงบแสดงฐานะการเงินฝั่งสินทรัพย์ และหนี้สินจะเพิ่มขึ้นด้วยการบวกกลับมูลค่าปัจจุบันของค่าเช่าที่ต้องจ่ายตลอดระยะเวลาสัญญาเช่า ซึ่งคำนวณด้วยอัตราคิดลด 7% ส่วนในงบกำไรขาดทุนเมื่อมีการกระทบยอดด้วยการนำสินทรัพย์และหนี้สินกลับเข้างบการเงินทั้งหมด จึงเปรียบเสมือนว่าบริษัทไม่มีค่าเช่าเครื่องบินอีกต่อไป และค่าเช่าเครื่องบินนั้นเปรียบเสมือนต้นทุนทางการเงินที่กู้ยืมมาเพื่อให้ได้มาซึ่งเครื่องบินในครอบครอง

หน่วย : บาท

รายการ	มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า ก่อนปรับปรุง (IAS 17 before)	กระทบยอด (RECONCILE)	มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาเช่า หลังปรับปรุง (IAS 17 after)
ที่ดิน อาคารและ อุปกรณ์	234,983,242,637	+ 131,634,214,199	366,617,456,836
หนี้สินภายใต้เงื่อนไข สัญญาเช่าเครื่องบิน	32,559,902,298	+ 131,634,214,199	164,194,116,497
ค่าเช่าเครื่องบิน	10,300,000,000	- 10,300,000,000	-
ต้นทุนทางการเงิน	7,978,353,971	+ 10,300,000,000	18,278,353,970

IAS17REC

ข้อมูลสถิติ (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2558)(Statistic Data)	IAS 17			IAS 17 แบบมีการปรับรายการนอก งบแสดงฐานะการเงิน		
	2559	2558	หน่วย	2559	2558	หน่วย
กำไรต่อหุ้น (บาท) (Earnings Per Share)	2.51	3.17	บาท/หุ้น	2.51	3.17	บาท/หุ้น
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	1.74	2.16	%	1.23	1.53	%
ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	7.80	10.27	%	7.80	10.27	%
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	3.48	3.76	เท่า	5.50	5.87	เท่า
อัตราส่วนความสามารถในการจ่าย ดอกเบี้ย (Interest coverage)	1.79	2.04	เท่า	1.34	1.44	เท่า
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	7.09	8.42	%	12.21	13.94	%
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	2.72	3.82	%	2.72	3.82	%

กลุ่มที่ 3: IFRS16

คำแนะนำ

ขอให้ท่านใช้ข้อมูลของบริษัทที่ได้รับต่อไปนี้ในการตอบคำถามต่างๆในคำถามส่วนถัดไป

ข้อมูลบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) (Company Background)

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจในการบินพาณิชย์ทั้งเส้นทางบินระหว่างประเทศ และภายในประเทศ โดยแยกการบริหารออกเป็นธุรกิจหลัก คือ ธุรกิจสายการบิน และกลุ่มกิจการสนับสนุนการบิน และการขนส่ง

ผู้บริหารสูงสุดของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) มีความพยายามที่จะรักษาระดับกำไรของบริษัทให้คงที่และไม่หยุดยั้งที่จะคิดแผนพัฒนาผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทในทุกๆภาคส่วน

ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ (Investor Information):

รหัสหลักทรัพย์ (Stock code)	XYZ หลักทรัพย์นี้ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย-ตลท. กลุ่มอุตสาหกรรม: บริการ; หมวดธุรกิจ: ขนส่งและโลจิสติกส์
เว็บไซต์ (Website)	www.XYZ.com
ทุนจดทะเบียน (Registered capital)	26,989.01 ล้านบาท
ทุนที่เรียกชำระแล้ว (Paid-up capital)	21,827.72 ล้านบาท (ประกอบด้วยหุ้นสามัญ 2,182.77 ล้านหุ้น ราคาตามมูลค่า หุ้นละ 10 บาท)

ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ (Stock Price Information):

ราคาหุ้น (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2559) (Stock Price)					
ราคาล่าสุด (Last Trade)	18.30	ราคาเปิด (Open)	18.10	ราคาเฉลี่ย (Average Price)	18.24
		ราคาสูงสุด (High)	18.40	ปริมาณซื้อขาย (หุ้น) (Volume) (Shares)	7,904,502
		ราคาต่ำสุด (Low)	18.00	มูลค่าซื้อขาย (บาท) (Value) (Baht)	144,196.79
การเปลี่ยนแปลง (Change)	0.10			ราคาพาร์ (บาท) (Par Value)	10.00
เปอร์เซ็นต์ เปลี่ยนแปลง (%) Change)	0.55%			จำนวนหุ้นจดทะเบียน (Listed Shares)	2,699 M
ปริมาณเสนอซื้อ (Vol. Bid)	ราคาเสนอซื้อ(Bid)	ราคาเสนอขาย(Offer)		ปริมาณเสนอขาย(Vol. Offer)	
344,500	18.20	18.30		32,000	

IFRS16

ข้อมูลสถิติ (ณ วันที่ 30 ธ.ค. 2559) (Statistic Data)	2559	หน่วย	2558	หน่วย
กำไรต่อหุ้น (บาท) (Earnings Per Share)	0.25	บาท/หุ้น	0.72	บาท/หุ้น
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	0.13	%	0.35	%
ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)	0.92	%	2.55	%
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	6.27	เท่า	6.22	เท่า
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest coverage)	1.04	เท่า	1.11	เท่า
อัตรากำไรจากผลการดำเนินงาน (Operating profit margin)	8.89	%	10.26	%
อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin)	0.27	%	0.87	%

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

IFRS16

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	27,259,000,000	30,465,000,000
ลูกหนี้การค้า	16,624,000,000	16,998,000,000
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้าและเงินมัดจำ	10,483,000,000	9,081,000,000
สินค้าและพัสดุดังเหลือ	7,710,000,000	6,968,000,000
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7,091,000,000	6,964,000,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ถือไว้เพื่อขาย	262,000,000	275,000,000
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	69,429,000,000	70,751,000,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	80,000,000	79,000,000
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	234,983,242,637	237,768,700,561
สิทธิในการใช้สินทรัพย์	149,981,213,184	158,313,502,805
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	617,000,000	548,000,000
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	5,876,166,699	7,278,796,855
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	4,441,324,558	4,888,000,000
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	365,982,704,440	377,213,299,660
รวมสินทรัพย์	435,411,704,440	447,964,299,660
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้า	7,355,000,000	6,430,000,000
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	13,940,000,000	18,870,000,000
ส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	14,202,000,000	11,667,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	1,743,256,258	1,268,230,147
หุ้นกู้	4,670,000,000	11,488,000,000
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		
เงินปันผลค้างจ่าย	52,000,000	72,000,000
รายรับด้านขนส่งที่ยังไม่ถือเป็นรายได้	24,761,000,000	25,804,000,000
รายได้รอการรับรู้	-	509,000,000
อื่นๆ	5,630,000,000	5,820,000,000
รวมหนี้สินหมุนเวียน	72,353,256,258	81,928,230,147

IFRS16

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

หน่วย : บาท

	2559	2558
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
หนี้สินระยะยาว		
เงินกู้ยืมระยะยาวจากสถาบันการเงิน	100,300,000,000	105,278,000,000
หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน	162,799,511,492	164,542,767,749
หุ้นกู้	23,177,000,000	17,847,000,000
หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	56,000,000	-
เงินกองทุนบำเหน็จพนักงาน	4,561,000,000	4,371,000,000
ภาระผูกพันผลประโยชน์พนักงาน	10,627,000,000	9,323,000,000
ประมาณการหนี้สินระยะยาว	1,524,000,000	2,555,000,000
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	131,000,000	61,000,000
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	303,175,511,492	303,977,767,749
รวมหนี้สิน	375,528,767,749	385,905,997,897
ส่วนของผู้ถือหุ้น		
ทุนเรือนหุ้น		
ทุนจดทะเบียน		
หุ้นสามัญ 2,698.90 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	26,989,000,000	26,989,000,000
ทุนที่ออกและชำระแล้ว		
หุ้นสามัญ 2,182.77 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท	21,828,000,000	21,828,000,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	25,548,000,000	25,548,000,000
กำไรสะสม		
จัดสรรแล้ว		
ทุนสำรองตามกฎหมาย	2,470,000,000	2,470,000,000
ยังไม่ได้จัดสรร	10,036,835,823	12,212,374,072
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	59,882,835,823	62,058,374,072
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	435,411,603,573	447,964,371,968
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้		

IFRS16

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
รายได้		
รายได้จากการขายหรือการให้บริการ		
ค่าโดยสารและค่าน้ำหนักส่วนเกิน	163,245,000,000	144,862,000,000
ค่าระวางขนส่ง	28,197,000,000	27,391,000,000
ค่าไปรษณีย์ภัณฑ์	1,847,000,000	1,839,000,000
กิจการอื่น	7,954,000,000	7,181,000,000
รวมรายได้จากการขายหรือการให้บริการ	201,243,000,000	181,273,000,000
รายได้อื่น		
ดอกเบียร์รับ	1,696,000,000	1,176,000,000
รายได้อื่นๆ	4,825,000,000	5,666,000,000
รวมรายได้อื่น	6,521,000,000	6,842,000,000
รวมรายได้	207,764,000,000	188,115,000,000
ค่าใช้จ่าย		
ค่าน้ำมันเครื่องบิน	70,759,000,000	63,685,000,000
ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์พนักงาน	30,964,000,000	34,484,000,000
ค่าบริการการบิน	20,427,000,000	19,064,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับนักบินและลูกเรือ	5,485,000,000	5,092,000,000
ค่าซ่อมแซมและซ่อมบำรุงอากาศยาน	11,698,000,000	9,675,000,000
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	19,978,000,000	20,225,000,000
ค่าตัดจำหน่ายเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่า	8,332,289,621	8,332,289,621
ค่าสินค้าและพัสดุใช้ไป	7,042,000,000	7,046,000,000
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขายและโฆษณา	5,816,000,000	6,061,000,000
ค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย	733,000,000	675,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์	940,000,000	123,000,000
ผลขาดทุนจากการด้อยค่าเครื่องบิน	181,000,000	171,000,000
ค่าใช้จ่ายอื่น	5,080,000,000	3,991,000,000
ผลขาดทุน (กำไร) จากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	2,430,000,000	(9,115,000,000)
รวมค่าใช้จ่าย	189,865,289,621	169,509,289,621

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

IFRS16

งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

	หน่วย : บาท	
	2559	2558
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงิน	17,898,710,379	18,605,710,379
ต้นทุนทางการเงิน	17,263,769,853	16,831,205,470
กำไรก่อนภาษีเงินได้	634,940,526	1,774,504,909
ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	82,478,774	194,130,837
กำไรสำหรับปี	552,461,752	1,580,374,072
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่น	-	-
กำไร (ขาดทุน) เบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปี-สุทธิจากภาษี	-	-
กำไรเบ็ดเสร็จรวมสำหรับปี	552,461,752	1,580,374,072
กำไรต่อหุ้น	0.25	0.72

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)

IFRS16

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2558

2. เกณฑ์ในการจัดทำงบการเงิน

งบการเงินได้จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปภายใต้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ซึ่งหมายถึงความถึงมาตรฐานการบัญชีที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และตาม ข้อกำหนดของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ว่าด้วยการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

การแสดงรายการในงบการเงินเป็นไปตามข้อกำหนดในประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ลงวันที่ 28 กันยายน 2554 ออกตามความในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

งบการเงินนี้ได้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิมเว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

2. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

2.1 สัญญาเช่า

ในการนำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่านั้นจะถูกจัดทำตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่อง สัญญาเช่า หรือ IFRS 16: Leases โดยที่มาตรฐานฉบับนี้กำหนดให้กิจการจะต้องรับรู้ “สิทธิในการใช้ทรัพย์สิน” พร้อมกับรับรู้ “หนี้สินที่เกิดขึ้นจากสัญญาเช่า” ทุกประเภท กล่าวคือจะไม่มีการจัดประเภทสัญญาเช่า ซึ่งทุกสัญญาเช่าจะมีวิธีการบันทึกบัญชีเป็นแบบแผนเดียวกัน โดยมาตรฐานได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

สัญญาเช่า หมายถึง สัญญาหรือส่วนของสัญญาที่ผู้ให้เช่าให้สิทธิแก่ผู้เช่าในการใช้สินทรัพย์ (สินทรัพย์อ้างอิง) สำหรับระยะเวลาที่ตกลงกันเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งตอบแทน

2.2 ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์และค่าเสื่อมราคา

2.2.1 เครื่องบิน

2.2.1.1 เครื่องบินแสดงตามราคาทุนรวมค่าเครื่องยนต์ อุปกรณ์การบิน อื่นๆ บวกด้วยค่าตกแต่งเครื่องบินก่อนนำเครื่องบินมาบริการโดยไม่รวมที่นั่งผู้โดยสารและประมาณการค่าซ่อมใหญ่เครื่องบินครั้งแรกและหักด้วยส่วนลดรับค่าสิทธิประโยชน์จากการซื้อเครื่องบิน คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ 20 ปี มีมูลค่าคงเหลือร้อยละ 10 ของราคาทุน

2.2.1.2 ค่าซ่อมใหญ่เครื่องบิน (D-Check) แสดงแยกประมาณการค่าซ่อมใหญ่เครื่องบินครั้งแรกเป็นสินทรัพย์ออกจากต้นทุนเครื่องบินและคำนวณค่าเสื่อมราคาตามระยะเวลาที่จะซ่อมใหญ่ครั้งต่อไป 4-7 ปี ตามแบบของเครื่องบิน เมื่อมีการซ่อมใหญ่ให้บันทึกเป็นสินทรัพย์แทนสินทรัพย์เดิม

2.2.1.3 ค่าที่นั่งผู้โดยสารแสดงเป็นสินทรัพย์แยกต่างหากจากต้นทุนเครื่องบิน คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณ 5 ปี เมื่อมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่นั่งผู้โดยสารบันทึกเป็นสินทรัพย์แทนสินทรัพย์เดิม

2.2.2 อุปกรณ์การบินหมุนเวียน แสดงตามราคาทุน ณ วันที่ได้มา คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณระหว่าง 5-20 ปี

2.2.3 ที่ดิน แสดงตามมูลค่ายุติธรรมตามวิธีตีราคาใหม่ ประเมินราคาโดยวิธีราคาตลาดจากผู้ประเมินราคาอิสระ ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ให้ความเห็นชอบ มีผลกับการเงินรอบระยะเวลาบัญชีปี 2558 เป็นต้นไป และกำหนดให้มีการประเมินมูลค่าที่ดินทุก 5 ปี ทั้งนี้อาจพิจารณาดำเนินการก่อนกำหนด หากมีการเปลี่ยนแปลงที่กระทบต่อมูลค่ายุติธรรมของที่ดินอย่างมีนัยสำคัญ มูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากการตีราคาใหม่ได้แสดงเป็นส่วนหนึ่งในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น และรับรู้ส่วนสะสมส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดินในส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทไม่มีนโยบายการจ่ายเงินปันผลสำหรับเงินส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์นี้

2.2.4 สินทรัพย์ถาวรอื่น แสดงตามราคาทุน ณ วันที่ได้มาหรือก่อสร้างแล้วเสร็จ คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง ตามอายุการใช้งานโดยประมาณระหว่าง 5-30 ปี

2.2.5 ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิการเช่าสถานที่ ตัดบัญชีภายในระยะเวลา 10-30 ปี ตามอายุสัญญาเช่า

2.2.6 กำไรขาดทุนจากการจำหน่ายเครื่องบิน คำนวณจากผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่ได้รับจากการจำหน่ายเครื่องบินกับมูลค่าสุทธิตามบัญชีของเครื่องบิน ค่าซ่อมใหญ่ (D-Check) ค่าที่นั่งผู้โดยสาร ส่วนกำไรขาดทุน จากการขายสินทรัพย์อื่นคำนวณจากผลต่างระหว่างสิ่งตอบแทนสุทธิที่

ได้รับจากการจำหน่ายกับมูลค่าสุทธิตามบัญชีของสินทรัพย์ที่จำหน่าย และรับรู้เป็นรายได้หรือค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

2.3 ค่าใช้จ่ายรอตตัดบัญชี

2.3.1 ค่าซ่อมใหญ่เครื่องบิน (D-Check) สำหรับเครื่องบินเช่าดำเนินงาน ตัดจ่ายเป็นรายจ่ายตามอายุการใช้งานโดยประมาณ 4-7 ปี แต่ไม่เกินอายุสัญญาเช่า

2.3.2 ค่าธรรมเนียมการค้ำประกันเงินกู้รอกการตัดบัญชี ตัดจ่ายเป็นรายจ่ายตามระยะเวลาเงินกู้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี

2.4 หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบิน

หนี้ที่เกิดจากการซื้อเครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าระยะยาว โดยผ่านสถาบันการเงิน แสดงมูลค่าตามภาระหนี้ผูกพันกับสถาบันการเงิน และจะลดมูลค่าลงตามจำนวนหนี้ที่จ่ายชำระคืน

3. ข้อมูลเพิ่มเติม

3.1 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

	เครื่องบิน งานระหว่างทำ และเครื่องยนต้อะไหล่ จ่ายล่วงหน้า	เครื่องบิน	เครื่องบิน ภายใต้สัญญาเช่า การเงิน	อุปกรณ์การบิน หมุนเวียน อุปกรณ์ และเครื่องมือโรงซ่อม	ที่ดิน อาคาร
ราคาทุน					
ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	18,293,420,000.00	304,878,310,000.00	166,645,792,426.81	56,826,190,000.00	14,245,710,000.00
- ปรับปรุง/โอน	(1,980,430,000.00)	(1,905,670,000.00)	-	(97,340,000.00)	-
- สิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้น	7,804,200,000.00	7,985,170,000.00	-	4,026,040,000.00	19,080,000.00
- จำหน่าย/ตัดจำหน่าย	-	(2,055,370,000.00)	-	(2,374,020,000.00)	(8,880,000.00)
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	24,117,190,000.00	308,902,440,000.00	166,645,792,426.81	58,380,870,000.00	14,255,910,000.00
ค่าเผื่อการด้อยค่าสะสม	-	4,425,590,000.00	-	-	-
ค่าเสื่อมราคาสะสม	-	-	-	-	-
ณ วันที่ 1 มกราคม 2559	-	136,244,020,000.00	8,332,289,621.34	41,209,630,000.00	7,074,120,000.00
- ค่าเสื่อมราคา	-	15,737,050,000.00	8,332,289,621.34	3,430,870,000.00	299,170,000.00
- ปรับปรุง/โอน	-	(3,609,220,000.00)	-	(138,020,000.00)	-
- จำหน่าย/ตัดจำหน่าย	-	(2,049,920,000.00)	-	(1,425,630,000.00)	(8,880,000.00)
ค่าเผื่อความเสียหายจากเหตุ อุทกภัย	-	-	-	52,280,000.00	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	-	150,747,520,000.00	16,664,579,242.68	43,129,130,000.00	7,364,410,000.00
มูลค่าสุทธิตามบัญชี	-	-	-	-	-
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558	18,293,420,000.00	164,208,700,000.00	158,313,502,805.47	15,616,560,000.00	7,171,590,000.00
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559	24,117,190,000.00	158,154,920,000.00	149,981,213,184.13	15,251,740,000.00	6,891,500,000.00

ในงวดนี้ บริษัทฯ มีเครื่องบินที่ใช้ดำเนินงานจำนวน 95 ลำ ประกอบด้วย เครื่องบินของบริษัทฯ จำนวน 68 ลำ เครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าทั้งหมด 27 ลำ ซึ่งบริษัทฯ ทำสัญญาเช่าเครื่องบินเมื่อต้นปี 2558 โดยที่เครื่องบินภายใต้สัญญาเช่าจำนวน 7 ลำจะจ่ายชำระค่าเช่าทุกสิ้นปี เป็นระยะเวลา 20 ปี ซึ่งค่าเช่าในปีแรกเท่ากับ 2,500 ล้านบาท และค่าเช่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ในปี ต่อๆไป ส่วนเครื่องบินเช่าที่เหลือ จำนวน 20 ลำจะจ่ายชำระค่าเช่าทุกสิ้นปีเป็นระยะเวลา 20 ปี ซึ่งค่าเช่าในปีแรกเท่ากับ 10,000 ล้านบาท และค่าเช่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ในปีต่อๆไป

อุปกรณ์การบินหมุนเวียนประกอบด้วย เครื่องยนต์เครื่องบิน และอะไหล่ การบินหมุนเวียนอื่น

อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งหักค่าเสื่อมราคาทั้งจำนวนแล้วแต่ยังคงใช้งานอยู่ เป็นจำนวน 64,073.76 ล้านบาท

ที่ดินในประเทศของบริษัทฯ ณ ปัจจุบันมีมูลค่าตามราคาประเมินของทางราชการเป็นเงิน 3,965.58 ล้านบาท เป็นที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครจำนวนเงิน 3,728.64 ล้านบาท และต่างจังหวัดจำนวนเงิน 236.94 ล้านบาท

3.2 หนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าการเงินเครื่องบิน

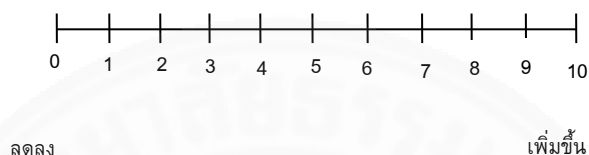
	หน่วย : บาท	
	<u>2559</u>	<u>2558</u>
มูลค่าปัจจุบันของหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน	164,542,767,749.46	165,810,997,896.69
หัก ส่วนที่ครบกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	1,743,256,257.54	1,268,230,147.23
คงเหลือส่วนที่เป็นหนี้สินระยะยาว	<u>162,799,511,491.92</u>	<u>164,542,767,749.46</u>

บริษัทฯ ได้ทำสัญญาเช่าเครื่องบินกับสถาบันการเงินในประเทศ ในงวดบัญชีสำหรับปี 2559 มีจำนวนคงเหลือ 7 ลำ เป็นภาระหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าทั้งสิ้นที่มีกำหนดจ่ายในระหว่างปี 2558 – 2572 รวม 32,908.55 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 โอนไปเป็นหนี้สินภายใต้เงื่อนไขสัญญาเช่าเครื่องบินที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี จำนวน 1,743.26 ล้านบาท คงเหลือเป็นหนี้สินระยะยาว 162,799.51 ล้านบาท

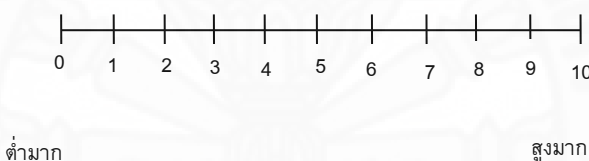
คำถามหลักของการทดลอง: ส่วนที่ 2

โปรดใช้วิจารณญาณของท่านในการตอบคำถามของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) จากข้อมูลที่มีมอบให้ทั้งข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ดังต่อไปนี้

- จากข้อมูลที่กำหนดให้ ท่านมีความเห็นว่าบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการทำกำไรอนาคต เพิ่มขึ้นหรือลดลงในระดับใด

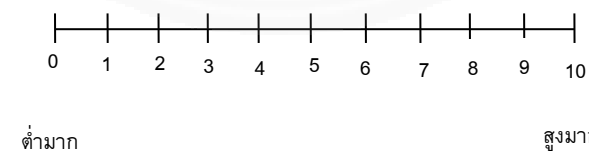

- จากข้อมูลที่กำหนดให้ ท่านมีความเห็นว่าบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) มีภาระหนี้สิน อยู่ในระดับใด

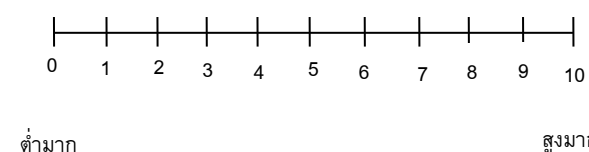

สมมติให้ ท่านเป็น นักลงทุนทั่วไป ที่มีเงินอยู่จำนวนหนึ่งและต้องการได้รับผลตอบแทนจากเงินจำนวนนั้น ท่านจึงมีความสนใจต้องการที่จะลงทุนใน หุ้นสามัญ ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์เพื่อให้ได้รับผลตอบแทน อันได้แก่ เงินปันผลรับ และส่วนต่างราคาหุ้น (Capital gain)

- จากข้อมูลที่กำหนดให้ ถ้าบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) จะเพิ่มทุนโดยการออกหุ้นสามัญ ท่านมีความเห็นว่าความเป็นไปได้ที่จะมีผู้สนใจลงทุนในบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน)อยู่ในระดับใด

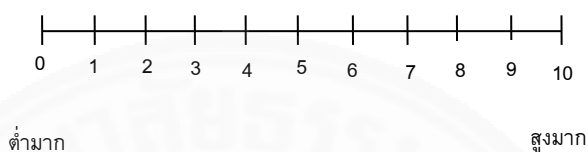

- จากข้อมูลที่กำหนดให้ ความเป็นไปได้ที่ท่านจะสนใจลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับใด

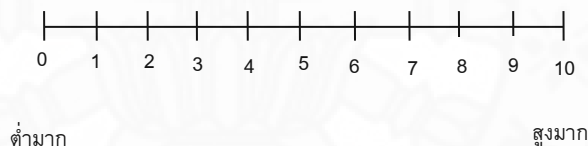

สมมติให้ ท่านเป็น **นายธนาคาร** ฝ่ายสินเชื่อของสถาบันการเงินแห่งหนึ่ง ผู้มีหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสอบ และ**อนุมัติให้สินเชื่อเงินกู้ยืม** แก่บริษัทที่ยื่นเรื่องขอสินเชื่อเพื่อกู้ยืมเงิน

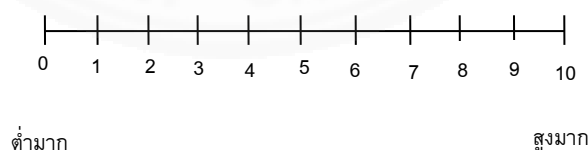
5. จากข้อมูลที่กำหนดให้ ท่านมีความเห็นว่า**ระดับความเสี่ยง**สำหรับการให้กู้ยืมเงินแก่บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับใด

6. ถ้าบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) จะเพิ่มทุนโดยการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินอื่น ท่านมีความเห็นว่าความเป็นไปได้ที่สถาบันการเงินอื่นจะอนุมัติเงินกู้ให้บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับใด

7. จากข้อมูลที่กำหนด ความเป็นไปได้ที่ท่านซึ่งเป็นนายธนาคารจะอนุมัติให้กู้ยืมเงินแก่บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับใด

ท่านได้ทำการทดลองส่วนที่ 2 เสร็จสิ้นแล้ว

กรุณาเก็บส่วนที่ 2 ในซองที่เตรียมไว้ให้ และทำการทดลองส่วนที่ 3 ต่อไปตามคำแนะนำที่ให้

คำถามหลังทำการทดลอง (Debriefing Questionnaire): ส่วนที่ 3

คำถามตรวจสอบผลการดำเนินการ (Manipulation Check)

โปรดตอบคำถามข้างล่างต่อไปนี้โดยไม่ย้อนกลับไปดูข้อมูลที่ตอบไปแล้วในส่วนที่ 1 และ 2

1. จากแบบสอบถามที่ท่านทำท่านได้รับบทบาทสมมติให้เป็นบทบาทใด
 - นักลงทุนทั่วไปที่สนใจลงทุนในหุ้นสามัญ
 - นายธนาคารฝ่ายสินเชื่อ
 - ได้รับบทบาทสมมติเป็นทั้ง 2 บทบาท
 - ไม่ได้รับบทบาทสมมติใด

2. จากข้อมูลที่ให้ ท่านได้รับข้อมูลงบการเงินบริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) ที่นำเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าตามมาตรฐานใด
 - IAS 17
 - IAS 17 และข้อมูลของ IAS 17 ที่มีการกระทบบยอดนำรายการนอกงบแสดงฐานะการเงินกลับเข้ามาในงบการเงิน
 - IFRS 16

3. ท่านพบหลักฐานว่า บริษัท XYZ จำกัด (มหาชน) มีรายการสัญญาเช่าจากงบการเงินใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - งบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position)
 - งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (Statement of Comprehensive Income)
 - หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Notes to Financial Statements)

4. จากข้อมูลข้างต้นที่ท่านใช้ประกอบการตัดสินใจในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน และ ความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท ท่านให้น้ำหนักกับข้อมูลในส่วนใดมากที่สุด โดยให้น้ำหนักเป็นร้อยละในแต่ละงบ ซึ่งค่าน้ำหนักรวมต้องไม่เกิน 100%
 - _____ % งบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position)
 - _____ % งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (Statement of Comprehensive Income)
 - _____ % หมายเหตุประกอบงบการเงิน (Notes to the Financial Statements)
 - 100 % (รวม)

5. จากข้อมูลข้างต้นที่ท่านใช้ประกอบการตัดสินใจในการประเมินความสามารถในการพยากรณ์กำไร การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของบริษัท การประเมินความต้องการให้กู้ยืมเงิน และ ความต้องการที่จะลงทุนในบริษัท ท่านให้น้ำหนักกับข้อมูลในส่วนใดมากที่สุด โดยให้น้ำหนักเป็นร้อยละในแต่ละอัตราส่วนทางการเงินที่พิจารณา ซึ่งค่าน้ำหนักรวมต้องไม่เกิน 100%

หากเป็นนักลงทุนทั่วไป	หากเป็นนายธนาคาร
_____ % EPS	_____ % EPS
_____ % D/E ratio	_____ % D/E ratio
_____ % ROA	_____ % ROA
_____ % ROE	_____ % ROE
_____ % Interest coverage	_____ % Interest coverage
_____ % Operating profit margin	_____ % Operating profit margin
_____ % Net profit margin	_____ % Net profit margin
<u>100</u> % (รวม)	<u>100</u> % (รวม)

คำถามข้อมูลส่วนตัว (Demographic Questions)

6. กรุณาระบุช่วงอายุของท่าน

- น้อยกว่า 18 ปี 26-30 ปี
 18-21 ปี 30 ปีขึ้นไป
 22-25 ปี

7. โปรดระบุเพศของท่าน

- ชาย หญิง

8. กรุณาระบุโครงการที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ (กรุณาเลือกเพียงหนึ่งคำตอบ)

- MBA Program IBMP Program
 MAP Program อื่นๆ โปรดระบุ _____
 MIF Program

9. กรุณาระบุจำนวนรายวิชาในสาขาการบัญชีและ/หรือการเงินที่ท่านเคยเรียน ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา โดยนับรวมถึงรายวิชาที่ท่านกำลังเรียนอยู่ในภาคการศึกษาปัจจุบันนี้ด้วย (ถ้ามี)

☐ 0 รายวิชา	☐ 5-6 รายวิชา
☐ 1-2 รายวิชา	☐ มากกว่า 6 รายวิชา
☐ 3-4 รายวิชา	

10. โปรดระบุประสบการณ์การทำงานของท่าน (ถ้ามี)

☐ ไม่มี	☐ 6 – 12 เดือน
☐ เคยฝึกงาน	☐ 1 – 3 ปี
☐ 3 เดือน	☐ มากกว่า 3 ปี
☐ 3 – 6 เดือน	

11. โปรดระบุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่างๆ ที่ท่านได้รับ (ถ้ามี) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มี	☐ Certified Public Accountant [CPA]
☐ Chartered Financial Analyst [CFA]	☐ Certified Internal Auditor [CIA]
☐ Certified Investment and Securities Analyst [CISA]	☐ อื่นๆ โปรดระบุ _____

12. โปรดระบุการเป็นสมาชิกในสมาคมวิชาชีพต่างๆ (ถ้ามี) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มี	☐ Securities Analysts Association [SAA]
☐ Federation of Accounting Profession [FAP]	☐ อื่นๆ โปรดระบุ _____

ท่านได้ทำการทดลองส่วนที่ 3 เสร็จสิ้นแล้ว

กรุณาคืนเอกสารทั้งหมดให้กับผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาเข้าร่วมการทดลองนี้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ
วันเดือนปีเกิด
วุฒิการศึกษา

นางสาว ศิริรักษ์ สุขวิบูลย์
14 ตุลาคม 2536
ปีการศึกษา 2558: บัณฑิต
(การบัญชีธุรกิจแบบบูรณาการ)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

